

Kampen om land

*Praver-Begin-planens rolle i konflikten mellom
staten Israel og den beduinske minoriteten*

Kjersti Thomassen

MØNA4590 (60 studiepoeng)

Masteroppgave i Midtøsten- og Nord-Afrika-studier ved
Institutt for kulturstudier og orientalske språk

UNIVERSITETET I OSLO

1. desember 2014

Kampen om land

Praver-Begin-planens rolle i konflikten mellom staten Israel og den beduinske minoriteten

© Kjersti Thomassen

2014

Kampen om land. Prawer-Begin-planens rolle i konflikten mellom staten Israel og den beduinske minoriteten

Kjersti Thomassen

<http://www.duo.uio.no>

Trykk: Reprosentralen, Universitetet i Oslo

Sammendrag

For hundre år siden var Negev-ørkenen, sør i dagens Israel, bebodd av titusener av beduiner. De kontrollerte hvert sitt territorium og løste disputer med egne lover. I dag bor de i Siyag, et avgrenset geografisk område nord i Negev. Her bor litt over halvparten av beduinene i egne byer bygget for dem, mens resten bor i landsbyer som staten ikke anerkjenner. Noen av disse landsbyene har eksistert siden før Israel ble opprettet. Andre oppstod da staten tvangsflyttet beduinene i Negev inn i Siyag på 50-tallet. De har ikke fått returnere til landsbyene sine, fordi staten har konfiskert jorda de lå på. Staten tilbyr ikke infrastruktur til de ikke-ankjente landsbyene, som derfor ikke er koblet til vann- og elektrisitetsnettet. De har ikke barnehager og skoler, og heller ingen helseklinikker. Staten river de fleste nye konstruksjoner og ødelegger avlingene deres, ettersom de er ulovlige. Beduinene vil bo i landsbyene, men staten vil at de skal urbaniseres. Noen av beduinene hevder eiendomsrett over jord som har tilhørt deres slekt i flere generasjoner, men staten har til nå ikke anerkjent disse kravene. Dette har skapt en konflikt mellom staten Israel og den beduinske minoriteten.

Praver-Begin-planen ble utarbeidet for å løse denne konflikten. Ifølge planen blir noen av de ulovlige bosetningene anerkjent. Befolkningen i de landsbyene som ikke blir anerkjent må flytte til eksisterende bosetninger. I tillegg vil beduinene kompenseres for å oppgi landkravene sine. Planen møtte massiv motstand og ble trukket tilbake i desember 2013.

Denne oppgaven skriver seg inn i en diskusjon om forholdet mellom Israel og den palestinske minoriteten. Et viktig element i denne diskusjonen er at Israel søker å kontrollere minoriteten, fordi de som minoritet oppfattes som en potensiell trussel mot den jødiske staten. Jeg vil argumentere for at konflikten mellom Israel og beduinene handler om kontroll over land, og ikke kontroll over minoriteten. Konflikten har oppstått fordi Israel ønsker territoriell kontroll over hele Det lovede land, noe som kolliderer med at beduinene ønsker territoriell kontroll over det som har vært deres territorium i generasjoner. Jeg vil hevde at Israels behov for territoriell kontroll har med at Israel er en bosetterstat og en sionistisk stat. Dette har ført til at Israel har brukt en rekke mekanismer for å skaffe seg territoriell kontroll over beduinenes jord. Tre av de viktigste mekanismene er planlegging, urbanisering og jødifisering, og jeg vil vise at disse tre mekanismene er konsekvenser av Praver-Begin-planen. Praver-Begin-planen oppsummerer forholdet mellom Israel og den beduinske minoriteten, og viser at dette ikke handler om å kontrollere en minoritet, dette handler om kontrollere land.

Forord

Først og fremst vil jeg takke min veileder Dag Tuastad. Det var han som tipset meg om Praver-Begin-planen, så uten ham hadde denne oppgaven sett helt annerledes ut. Han har vist en oppriktig interesse og omsorg under hele prosessen. Hans konstruktive tilbakemeldinger har vært uvurderlige, og jeg har satt pris på at han har vært veldig fleksibel og tilgjengelig.

Jeg vil også takke alle som tok seg tid til å snakke med meg under feltarbeidet. Særlig vil jeg takke Saleh og hans familie som åpnet hjemmet sitt for meg, og ga meg en innsikt i hvordan det er å bo i en ikke-anerkjent landsby.

Takk til Kristine, som har korrekturlest oppgaven, og til Kari, som alltid svarer på alle mine spørsmål om rettskrivning og tegnsetting.

Sist, men ikke minst, vil jeg takke Håvard, samboeren min, som har vært tålmodig og forståelsesfull for at jeg har tilbrakt så altfor mye tid på lesesalen. Takk til mamma Ruth, pappa Lars Martin og storesøster Hedvig, som alltid har en urokkelig tro på meg og er stolt av meg, uansett hva jeg gjør.

Kjersti Thomassen

Oslo, 26. november 2014

Innholdsfortegnelse

1	Introduksjon	1
	Praver-Begin-planen	2
	Eksisterende forskning.....	2
	Problemstilling.....	3
	Planlegging, urbanisering og jødifisering	4
	Feltarbeid	5
	Informanter	6
	Språk	8
	Etiske betraktninger: om forforståelser og fortolkningsrammer	8
	Om transkripsjon	9
	Oppgavens struktur	10
	Kart over Israel	11
2	Beduinene i Negev	13
	Historie	13
	Beduin, israeler, palestiner, araber eller muslim?	15
	Beduiner i det israelske militæret	16
	Hvem er beduinene i dag?	16
	Lederskap og territorium	18
	Avslutning	19
3	Beduinenes bosetninger og land i Negev	21
	Ikke-anerkjente landsbyer.....	21
	Konsekvenser av å ikke være anerkjent	22
	Riving av hus og ødeleggelse av avlinger.....	23
	Statlig planlagte byer for beduinene.....	25
	Levestandard i byene	25
	«Distorted urbanization».....	26
	De beduinske byene versus de ikke-anerkjente landsbyene.....	27
	Landeierskap	28
	Beduinsk landeierskap	28
	Arven fra osmanerne og britene.....	29
	Forsøk på løsninger	31
	Konklusjon	32
4	Praver-Begin-planen: enda et resultatløst forslag eller en endelig løsning?	35
	Veien mot Praver-Begin-planen	35
	Goldberg-rapporten	35
	Praver-planen	36
	Praver-Begin-planen	37
	Hva innebærer Praver-Begin-planen?	38
	Avklaring av eierskap og kompensasjon	38
	Avklaring av eierskap før anerkjennelse av landsbyer	40
	Anerkjennelse og regulering av ikke-anerkjente landsbyer	40
	Forflytning av befolkningen	41
	Tidsrammer	41
	Oppsummering	42
	Konklusjon	43

5	Motstand og alternativer	45
	Beduinenes motstand mot statlige policyer	45
	Motstand mot Praver-Begin-planen	48
	«The Bedouins don't trust the government»	48
	Uklarhet i planens konsekvenser	48
	«Creeping apartheid»	50
	Retten til å eie jord	52
	Anerkjennelse og landeierskap behandles under ett	53
	En alternativ plan	54
	Beduinenes deltakelse et viktig prinsipp	54
	Anerkjennelse og utvikling av landsbyene førsteprioritet	55
	Oppsummering	56
	Hva vil egentlig beduinene selv?	56
	For eller mot?	56
	Ønske om en rural livsstil	57
	Ikke én løsning som passer for alle	58
	Konklusjon	59
6	Israel som bosetterstat og sionistisk stat. Konsekvenser for territoriell kontroll	61
	Bosetterstater	61
	Israel som bosetterstat	62
	Oppsummering	64
	Betydning av land i sionisme	65
	Sionisme og erobring av land	65
	Israel som en jødisk og sionistisk stat	66
	Sionistisk diskurs om land	67
	Konklusjon	68
7	Kontrollmekanismer	71
	Planlegging	71
	Hva er planlegging?	71
	Planlegging som mekanisme for territoriell kontroll	72
	Planlegging i Israel	73
	Planlegging i Praver-Begin-planen	75
	Oppsummering	75
	Urbanisering	76
	Ingen modernisering uten urbanisering?	76
	Urbanisering som territoriell kontroll	78
	Urbanisering i Praver-Begin-planen	78
	Oppsummering	80
	Jødifisering	80
	Jødifisering og sionisme	81
	Overføring av land fra palestinsk til jødisk eierskap	82
	Tilstedeværelse og eierskap som territoriell kontroll	82
	Jødifisering av Negev	83
	Jødifisering i Praver-Begin-planen	84
	Oppsummering	85
	Konklusjon	85
8	Konklusjon	87
	Konflikt mellom staten og den beduinske minoriteten	87
	Kampen om land	88
	Litteraturliste	89

1 Introduksjon

Saleh står på en liten åskam og ser utover landskapet hvor slekten hans har levd i århundrer. Ved foten av åskammen ligger landsbyen hans. Den er hjem for et par tusen mennesker. De fleste husene er enkle konstruksjoner av betong og flere av hustakene er av blikk. Store telt står inntil de fleste husene. En støvete grusvei snirkler seg gjennom bebyggelsen. Lyden av aggregater høres i det fjerne. Saleh peker. «Der er Hura», sier han. «Og der borte er Kseifa. De er beduinske byer som staten har bygget.» Jeg ser dit han peker. «Der er en ikke-anerkjent landsby», sier han og peker et annet sted. «Og bak den åskammen der er en til, og der borte er det to andre.» Slik fortsetter han. Vi kan se mange landsbyer fra denne åskammen. «Dette er Siyag.» Siyag er området hvor de aller fleste beduinene i Negev bor. Her bor de mye tettere på hverandre enn de gjorde før Israel samlet dem i dette området. Da var de spredd over hele Negev, forteller Saleh.

Salehs landsby er ikke anerkjent av staten. Han sier den har vært her siden før Israel ble opprettet, men ifølge staten er den bygget ulovlig. Saleh rister oppgitt på hodet. Han peker på en landsby ikke så langt unna. «Ser du den?» spør han. «Det er en jødisk *moshav*. De som etablerte den kjøpte jorda den ligger på av oss. Staten valgte å anerkjenne den *moshava*. Hvorfor ble ikke min landsby det da? De kjøpte jo jorda av oss!» *Moshaven* har fine, solide hus. Innlagt vann og elektrisitet. Den har asfalterte veier. Der er barnehage, skole og en helseklinikk. Et tilhørende busstopp. Den er omkranset av store områder med grønne åkrer. Det er færre innbyggere der enn i Salehs landsby.

Saleh plukker noen urter som vokser i skråningen. «Lukt!» sier han og rekker meg en stilk med små, grønne blader på. Den har en kraftig og frisk lukt. Han plukker med seg en liten bunt. «Dette er veldig bra for magen», forteller han. «Vi lager te av det.» Han forteller meg navnene på alle plantene vi ser. Nå er det ikke så mange planter, forteller han, for det nærmer seg sommer og været er varmt og tørt. Han snakker om hvor vakkert det er der er på vinteren, når det er mye nedbør. Da er hele åskammen dekket av ulike planter, forteller han. Saleh er svært knyttet til landsbyen sin, og her vil han bo til han dør. Vi tusler nedover mot landsbyen igjen, og passerer to kameler på veien. Lyden av aggregater blir sterkere.¹

¹ Egne feltnotater, 30. mars 2014, i Salehs landsby

Denne oppgaven tar for seg forholdet mellom Israel og den beduiniske befolkningen i Negev. Beduinene og Israel har siden statens opprettelse vært i konflikt om hvem som egentlig eier jorda i Negev. Staten hevder at den eier all jord, mens en del av beduinene hevder de har eiendomsrett over enkelte områder i Negev. Nesten halvparten av beduinene bor i landsbyer som staten ikke anerkjenner, og staten tilbyr ikke grunnleggende infrastruktur som innlagt vann og elektrisitet til disse bosetningene. I denne oppgaven argumenterer jeg for at konflikten mellom beduinene og Israel handler om territoriell kontroll, noe Praver-Begin-planen er et tydelig eksempel på.

Praver-Begin-planen

Praver-Begin-planen, som også var et lovforslag, skulle løse de to hovedårsakene til konflikten mellom staten og beduinene i Negev: disputer over landeierskap og regulering av ikke-ankjente landsbyer. Denne konflikten har preget forholdet mellom beduinene og Israel siden statens grunnleggelse. Ifølge planen skal landdisputtene løses gjennom at beduinene mottar kompensasjon for å oppgi landkravene sine. For å løse situasjonen med de ikke-ankjente landsbyene vil planen anerkjenne noen, mens de som bor i landsbyer som ikke blir anerkjent må flytte til eksisterende regulerte bosetninger. Dette vil medføre tvungen forflytning av flere tusen beduiner, men akkurat hvor mange, og hvor de skal flytte, er ikke sikkert. Beregninger varierer fra 30,000 til 70,000 mennesker (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b, Adalah 2014). Mange håpet, og trodde, at denne planen skulle skape en endelig løsning på striden mellom beduinene og staten. Det skjedde imidlertid ikke. Planen møtte kraftig motstand fra flere hold i det israelske samfunnet, som resulterte i at den ble trukket tilbake i desember 2013.

Eksisterende forskning

Denne oppgaven skriver seg inn i en større diskusjon om både israelske beduiners og israelske palestineres plass i Israel. Mye av denne diskusjonen har dreid seg om hvordan Israel kontrollerer den palestinske minoriteten. Denne diskusjonen har pågått i flere tiår, og mye av standardlitteraturen har blitt produsert på 80-tallet. Et av de grundigste verkene om emnet kommer fra professor i statsvitenskap Ian Lustick. Hans bok *Arabs in the Jewish State. Israel's Control of a National Minority* (1980) beskriver hvordan Israel har brukt i hovedsak tre mekanismer for å kontrollere den palestinske minoriteten, for å hindre at den skaper konflikt i et allerede splittet samfunn som Israel. Disse mekanismene er 1) å skape intern

fragmentering, 2) å gjøre minoriteten avhengig av staten, og 3) å belønne enkelte israelsk-palestinske samfunnsledere for å samarbeide med staten. Også Sammy Smooha, professor i sosiologi, hevder i artikkelen «Control of Minorities in Israel and Northern Ireland» (1980) at Israels evne til, og innsats for, å kontrollere den palestinske minoriteten har gjort at det foreløpig ikke har brutt ut åpen konflikt mellom staten og minoriteten. Ghazi Falah, professor i geografi, mener denne kontrollen også berører beduinene i Israel, og beskriver i artikkelen «How Israel Controls the Bedouin in Israel» (1985) hvordan Israel bruker urbanisering til å skaffe seg kontroll over den beduinske befolkningen.

Selv om dette er en flerårig diskusjon er den like aktuell i dag. Tematikken rundt Israels kontroll over den palestinske minoriteten diskuteres fortsatt, for eksempel av historiker Ahmad Amara i artikkelen «The Negev Land Question: Between Denial and Recognition» (2013). I denne artikkelen argumenterer Amara for at det aldri før har vært rettet så mange statlige policyer mot beduinene. Han skriver blant annet at Israel har brukt urbanisering og konfiskering av jord som en mekanisme for å kontrollere beduinene, og nevner Prawer-Begin-planen i denne sammenhengen. Ifølge ham er disse policyene en del av en større plan om å jødifisere Israel. Den israelske professoren i geografi Oren Yiftachel har skrevet mye om den palestinske minoriteten i Israel og om hvordan Israel søker å kontrollere den. Han har fokusert på betydningen av land for denne kontrollen, særlig i bosetterstater og splittede samfunn slik som Israel. Han argumenterer, som jeg skal komme tilbake til, for at spørsmål knyttet til land har vært viktig for Israels kontroll over den palestinske minoriteten (Yiftachel 2003:25).

Problemstilling

Oren Yiftachel hevder at territoriell kontroll har vært en av de viktigste metodene Israel har benyttet seg av for å kontrollere landets minoritet (2003:25). Jeg vil argumentere for at dette ikke gjelder den beduinske minoriteten i Negev. Beduinene i Negev har få politiske og sosiale krefter, og er ikke en samlet gruppe med en felles agenda. De er med andre ord ikke en minoritet som Israel har behov for å kontrollere. I denne oppgaven vil jeg heller argumentere for at territoriell kontroll i seg selv er et mål for Israel, og at den territoriale kontrollen ikke har noe å gjøre med et behov for å kontrollere den beduinske minoriteten i Negev.

Dette vil jeg vise gjennom å se på to elementer som har vært avgjørende for hvorfor territoriell kontroll er så viktig for Israel: Israel som en bosetterstat og Israel som en sionistisk stat. Territoriell kontroll er viktig for bosetterstater fordi deres eksistens er knyttet til jorda (Yiftachel 1998a:44–45). Mangel på territoriell kontroll vil derfor innebære en trussel for selve statens eksistens. I tillegg er Israel en jødisk og sionistisk stat. Et viktig mål i sionismen er jødisk kontroll over hele Det lovede Land, Eretz Yisrael, det historiske Palestina (Abdo og Yuval-Davis 1995:292). For Israel handler derfor ikke territoriell kontroll bare om eierskap og suverenitet over et område, men også om demografisk flertall. Jødisk tilstedeværelse og demografisk flertall er ensbetydende med territoriell kontroll for Israel. De ikke-jødiske beduinenes tilstedeværelse blir derfor oppfattet som en trussel mot Israels territoriale kontroll og må begrenses (Kimmerling 1977:172).

Før Israel ble opprettet kontrollerte beduinske stammer i stor grad Negev. Etter Israels opprettelse har staten strebet etter å innskrenke denne kontrollen. Dette har den i stor grad lykkes med. Staten ønsker å flytte beduinene fra de mindre landsbyene de bor i nå og inn i større byer, noe de ikke ønsker. I tillegg finnes det 2,900 uavklarte eiendomsdisputter mellom beduiner og staten som berører omtrent 5,4% av Negev (Begin 2013:10, Abu Rass 2006). Dette har skapt en langvarig konflikt mellom staten og beduinene, en konflikt som skulle bli løst gjennom Prawer-Begin-planen. Jeg vil hevde at planen først og fremst er et forsøk fra Israels side på å skaffe seg territoriell kontroll på bekostning av beduinenes, og vil vise dette gjennom å se på tre mekanismer for territoriell kontroll, som også er resultater av planen: planlegging, urbanisering og jødifisering.

Planlegging, urbanisering og jødifisering

Statlige territoriale policyer regulerer kontroll og eierskap over jord, og bestemmer planlegging og lokalisering av for eksempel bosetninger, nabolag og industriområder (Yiftachel 1998a:48). Territoriale policyer kan bli brukt til å begrense minoritetens territorium ved å innføre restriksjoner på minoritetens landeierskap, utvide deres eksisterende bosetninger og bosette medlemmer av majoriteten i minoritetens region (Yiftachel 1998a:48). I Israel vil disse policyene innebære blant annet planlegging av regioner, urbanisering av den palestinske minoriteten og jødifisering av territoriet.

Gjennom *planlegging* kan staten forme landskapet. Den planlegger hvilke landområder som skal brukes til bosetting, hvilke som skal brukes til industri og hvilke som skal settes av til friluftsområder. Planleggingen skaper rom for staten til å styre befolkningen dit den vil, og etablere sin kontroll over områdene (Yiftachel 1995:127). Gjennom planlegging kan staten legge til rette for *urbanisering*, slik den har gjort for den beduinske befolkningen.

Urbaniseringen vil samle beduinene på langt mindre jord enn om de bor i rurale bosetninger, og øke statens territoriell kontroll (Khamaisi 2006:45, Abu-Saad 2008a:9). For Israel er også *jødifisering* en mekanisme for territoriell kontroll. Jødifisering innebærer å bosette jøder på et så stort område som mulig. Dette har sammenheng med at staten ser på seg selv som en jødisk stat og at landområder som ikke har jødisk majoritet derfor sees på som utenfor statens territoriell kontroll (Yiftachel 2003:27, Kimmerling 1977:172). Alle disse tre mekanismene finner vi i Praver-Begin-planen.

Feltarbeid

Jeg foretok et tre uker langt feltarbeid i Israel, i mars 2014. Førstehåndsinformasjon og primærkilder er viktig for å kunne utføre så presis forskning som mulig og for å muliggjøre en konklusjon med argumentasjon basert på grundig empiri. Derfor var det viktig for meg å gjennomføre et feltarbeid, slik at min forskning ville være basert på mine egne observasjoner og tolkninger. Jeg bodde i Beersheba, som regnes som Negev's hovedstad, men reiste til andre områder for å foreta intervjuer og besøk. Jeg foretok fem formelle intervjuer på mellom en og to timer. Jeg benyttet meg av ustrukturerte intervjuer hvor intervjuguiden var utarbeidet på bakgrunn av problemstillingen. Intervjuguiden var oppbygd etter tema, slik at jeg var sikker på at vi kom innom de temaene jeg ønsket å snakke om, samtidig som den løse strukturen gjorde det mulig for informanten å styre samtalen og gå inn på det han/hun mente var viktig (Halvorsen 2003:87). Intervjuenes løse struktur bidro også til at ingen intervjuer ble like, og åpnet opp for mange innfallsvinkler og synspunkter. Selv om jeg hadde utarbeidet en intervjuguide varierte det i hvilken grad den ble brukt. I noen intervjuer gikk praten naturlig, og jeg tok oppfølgingsspørsmålene litt mer på sparket, samtidig som jeg forsikret meg om at vi hadde berørt alle temaene i guiden. Ett av de formelle intervjuene var i stor grad basert på de forberedte spørsmålene. Informanten svarte utfyllende på spørsmålene, men hadde ingen digresjoner eller kom inn på nye temaer. Denne informanten hadde begrenset med tid, noe jeg tror var medvirkende til dette.

I tillegg til de formelle intervjuene har jeg samlet informasjon og fått forståelse av situasjonen gjennom generell kontakt med lokalbefolkningen i Beersheba og omegn. Jeg var til stede under en demonstrasjon i en ikke-ankjent landsby under markeringen for Land Day. Land Day, 30. mars 1976, var en generalstreik blant israelske palestinere i protest mot at staten konfiskerte palestinske innbyggers jord. Under streiken og tilhørende demonstrasjoner ble seks palestinske israelere drept og flere hundre skadet og arrestert. Land Day har blitt markert årlig siden. Under markeringen fikk jeg snakket med flere av deltakerne, i tillegg til at jeg hørte på appellene som ble holdt. Jeg deltok også på en omvisning i en ikke-ankjent landsby og i en av de beduinske byene, i regi av organisasjonen Negev Coexistence Forum for Civil Equality (heretter Negev Coexistence Forum eller NCF), som blant annet arbeider for beduinenes rettigheter. Jeg tilbrakte også et døgn hos en familie som bor i en ikke-ankjent landsby, og hadde mange lange samtaler med flere av medlemmene i familien.

Før jeg startet de formelle intervjuene fortalte jeg alle mine informanter at jeg kom fra Universitetet i Oslo, og at intervjuet var for å samle informasjon om Praver-Begin-planen til masteroppgaven min. Ingen hadde innvendinger mot å bli intervjuet og brukt som kilde i oppgaven. I de formelle intervjuene brukte jeg opptaker. De fleste jeg intervjuet er personer som er vant til intervjusituasjoner. Jeg bekymret meg derfor ikke for at bruken av opptaker ville gjøre at informantene var mer restriktive (Thagaard 2003:97). En av mine informanter sa først ja til bruk av opptaker, men underveis i intervjuet ønsket han å slå den av. Han sa at deler av det han snakket om var greit å ta opp på opptaker, men enkelte tema ville han ikke snakke så høyt om. Ved at vi skrudde av opptakeren kunne han derfor snakke mer fritt og uten restriksjoner.

Skriftlig informasjon om Praver-Begin-planen har jeg i hovedsak samlet på internett, i tillegg til brosjyrer som jeg mottok fra organisasjoner og personer jeg snakket med under feltarbeidet.

Informanter

De fleste av informantene tilhører organisasjoner eller partier som er engasjert i det offentlige rom og er derfor vant til å bli intervjuet. De som arbeider for organisasjoner gjenga i stor grad det organisasjonen stod for og disse er derfor identifisert med sine navn, i tillegg til sine

organisasjoner. Andre snakket om Praver-Begin-planen ut fra sin egen personlige situasjon, særlig de som jeg hadde samtaler med, og ikke intervjuet formelt. Disse har jeg valgt å anonymisere. Under følger en presentasjon av de informantene jeg kommer til å referere til i oppgaven.

Dr. Thabet Abu Rass er professor i politisk geografi ved Ben Gurion-universitetet, hvor han underviser om etniske relasjoner, land, planlegging og regional utvikling. Da jeg intervjuet ham var han direktør for Adalabs kontor i Negev. Adalah – The Legal Center for Arab Minority Rights in Israel er en organisasjon som jobber for like individuelle og kollektive rettigheter for den palestinske befolkningen i Israel, og kjemper mot menneskerettighetsbrudd i Palestina. Abu Rass har skrevet mye om Praver-Begin-planen, og er en av de ledende figurene i motstanden mot den.

Jeg har også intervjuet Sheikh Ibrahim Sarsour, som er leder for det politiske partiet United Arab List, også kjent som Ra'am. Han er en av partiets representanter på Knesset, og har vært det siden 2006. Sarsour er også leder for den sørlige fraksjonen av Den islamske bevegelsen i Israel. Han er blant Knessets største motstandere av Praver-Begin-planen, og har deltatt i mange demonstrasjoner mot den.

Yeela Raanan har i flere år arbeidet for the Regional Council for the Unrecognized Villages in the Negev (RCUV). Hennes arbeid i RCUV er nå kun på frivillig basis. Hun er også foreleser ved Saphir College i Sderot. Hun har tidligere arbeidet for NCF.

«Moshe» er en israelsk jøde som arbeider i NCF. Moshe tok meg med til en av de ikke-ankjente landsbyene og en av de statlig planlagte byene for beduinene.

«Walid» tilhører en politisk bevegelse som arbeider for israelske palestineres rettigheter, men ble intervjuet som privatperson. Han er beduin, og blant lederskapet i sin ikke-ankjente landsby.

Ari Briggs er direktør for internasjonale relasjoner i organisasjonen Regavim. Regavim beskriver seg selv som «a social movement established to promote a Jewish Zionist agenda for the State of Israel» (Regavim 2014a), og kan plasseres godt til høyre på den politiske skalaen i Israel.

«Saleh» er innbygger i, og leder for, en av de ikke-anerkjente landsbyene. Saleh åpnet hjemmet sitt for meg og lot meg bo hos ham og familien i en natt. Han viste meg landsbyen sin og områdene rundt, og vi snakket om livet i den ikke-anerkjente landsbyen og om hvordan det er å være beduin i Israel.

Språk

Ettersom de fleste av informantene snakket godt engelsk ble dette det foretrukne språket i intervjuene. Jeg har to år med arabiskstudier fra Universitetet i Oslo, i tillegg til fire semestre i Syria og Libanon, og har grei kjennskap til arabisk. Kun ett av de formelle intervjuene ble foretatt på arabisk, og mine samtaler med Saleh og hans familie var også på arabisk. Appellene på markeringen for Land Day var på arabisk.

Jeg kan ikke hebraisk, noe som gjør at kilder som kun utgis på hebraisk er utilgjengelige for meg. Dette har begrenset de skriftlige kildene mine og gjør at jeg må støtte meg på engelske oversettelser, som for eksempel av Prawer-Begin-planen (Prawer-komiteén 2011, Begin 2013). Jeg har derfor også kun brukt engelske artikler og kommentarer til planen.

Etiske betraktninger: om førforståelser og fortolkningsrammer

Objektivitet er et metodisk ideal i vitenskapen, men er i realiteten umulig å oppnå. En forsker vil alltid være farget av sin bakgrunn, fordommer og fortolkningsrammer. Det er umulig å fjerne seg selv helt fra ens historiske og kulturelle bakgrunn, og dermed fra ens førforståelser (Krogh 1996:243). I *Orientalismen* diskuterer Edward Said (1994) blant annet

hvorvidt det faktisk er mulig med en sann fremstilling av noe, eller om alle fremstillinger, nettopp fordi de er fremstillinger, først og fremst er nedfelt i fremstillernes språk, dernest i hans kultur, institusjoner og politiske atmosfære. Hvis det siste alternativet er det rette (hvilket jeg mener det er), må vi kunne godta at en fremstilling *eo ipso* er implisitt, nedfelt og sammenvevd med en hel rekke andre ting enn «sannheten», som i seg selv er en fremstilling (Said 1994:297).

Said mente ikke at dette gjorde vitenskapen ugyldig, men at det derfor ble viktig å diskutere og klargjøre forskerens bakgrunn og førforståelse, og reflektere over hva dette vil ha å si for forskningen. Å bli helt bevisst sine fortolkningsrammer og bakgrunn er både tidkrevende og krever mye erfaring (Thorbjørnsrud 2005:20). Det er definitivt mange av mine

fortolkningsrammer jeg ikke er bevisst, og ikke minst hvordan min bakgrunn farger min oppfattelse av situasjoner.

Mye av litteraturen jeg leste før jeg reiste på feltarbeid, og opplevelser jeg hadde i Israel under feltarbeidet, påvirket mitt syn på situasjonen. Møtet med mennesker som føler seg forsømt av staten, og som lever under dårlige kår fordi staten ikke anerkjenner landsbyene deres, påvirket mitt syn på Israel. Jeg har ikke bare blitt påvirket av møtet jeg hadde med de ikke-ankjente landsbyenes kontrast til de jødiske bosetningene, men også av at nesten alle jeg snakket med var beduiner eller arbeidet for beduinenes rettigheter. De var, naturlig nok, opptatt av urettferdigheten de mener beduinene blir utsatt for, og forsøkte å overbevise meg om at staten var diskriminerende overfor dem. Dette gjaldt også de skriftlige kildene jeg fant. Mye av litteraturen har omhandlet hvordan beduiner, og palestinere generelt, har blitt urettferdig behandlet av Israel.

Jeg har vært klar over denne skjevheten i litteraturen og empirien, og det var derfor viktig for meg å snakke med noen som opplevde situasjonen annerledes. Jeg forsøkte å få tak i personer, organisasjoner og politiske partier som kunne gi meg en annen vinkling på konflikten og Praver-Begin-planen. Jeg forsøkte å ta kontakt med Likud, som sitter i regjering og er ansvarlig for planen, i tillegg til Yisrael Beytenu, et nasjonalistisk parti, og Jewish Home, et religiøst sionistisk parti, som begge sitter i regjering med Likud. Dessverre fikk jeg ikke respons fra noen av disse. Imidlertid fikk jeg kontakt med Ari Briggs fra den høyreorienterte, sionistiske organisasjonen Regavim. Regavim er, i likhet med organisasjonene som arbeider for beduinenes rettigheter, mot Praver-Begin-planen. Denne motstanden er knyttet til en annen agenda og syn på konflikten enn disse organisasjonene har. Briggs modifiserte bildet jeg hadde fått av situasjonen fra de andre organisasjonene, og framstilte ikke den beduinske befolkningen som offer for statens policyer slik jeg hadde fått inntrykk av fra den andre fraksjonen. Selv om Regavim legger det meste av skylden for konflikten på staten er de tydelige på at beduinene heller ikke bidrar til å bedre situasjonen. Samtalen med Briggs ga meg en innsikt jeg ikke kunne vært foruten.

Om transkripsjon

Alle ord som er transkribert fra hebraisk har jeg funnet i kilder, og jeg gjengir dem slik de har stått i kildene. Ett eksempel som jeg bruker ofte er Siyag. Siyag er et hebraisk ord som betyr

avgrensning eller «inngjerdet område» (Dinero 2010:3), og brukes om området som beduinene har blitt samlet på nordøst i Negev. I noe av litteraturen står Siyag skrevet i kursiv og med liten bokstav, og noen staver det også annerledes (Falah 1989b:78, Swirski 2008:42). I de fleste av kildene jeg har brukt skrives dette ordet med stor forbokstav og uten kursiv, til tross for at det er transkribert fra hebraisk og ikke er et egennavn (Dinero 2010, Swirski 2008, Yiftachel 2003, Amara 2013). Jeg har valgt å følge denne måten å skrive det på.

De fleste arabiske ord jeg bruker er også hentet fra andre kilder, og jeg oppgir dem derfor slik de er der. De fleste er hentet fra Clinton Baileys *Bedouin Law from Sinai and the Negev. Justice Without Government* (2009) og Emanuel Marx' *Bedouin of the Negev* (1967).

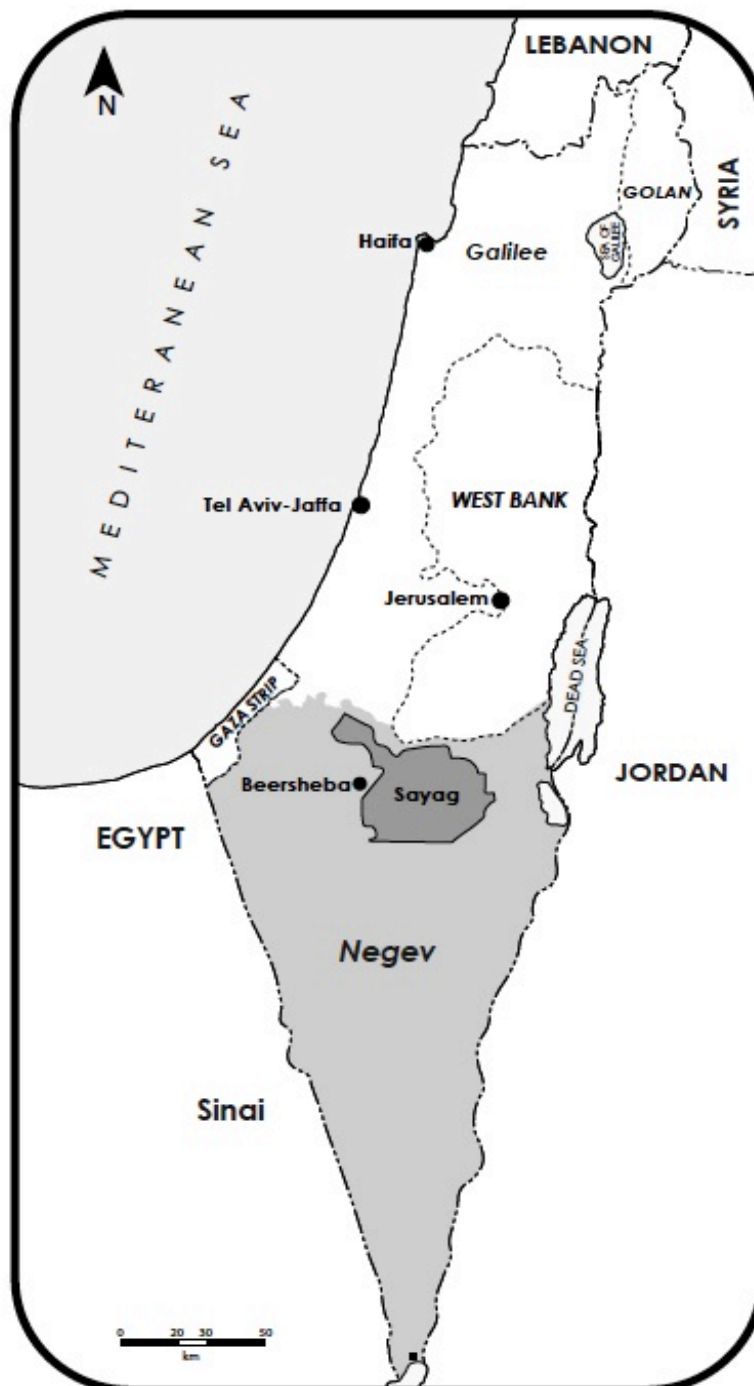
I de tilfellene hvor jeg selv har transkribert fra arabiske til latinske bokstaver har jeg basert meg på transkripsjonssystemet til *International Journal of Middle Eastern Studies* (IJMES 2014). Disse har jeg satt i kursiv.

Oppgavens struktur

Denne oppgaven starter med en redegjørelse av den beduinske befolkningen i Israel i kapittel to. I kapittel tre redegjør jeg for beduinenes bosetninger og deres forhold til landeierskap, som utgjør kjernen i konflikten mellom dem og staten. Kapittel fire er en gjennomgang av Prawer-Begin-planen. Her ser jeg på hvordan den ble utarbeidet og hva den innebærer. Kapittel fem handler om motstand og alternativer til planen. Her blir beduinenes motstand mot statlige policyer og mot planen gjennomgått. Et alternativ til Prawer-Begin-planen blir også redegjort for her. Til sist i kapittelet diskuteres beduinene ønsker for hvordan konflikten skal løses.

I kapittel seks og syv knyttes empirien tettere opp mot teorien om territoriell kontroll. Først diskuterer jeg bakgrunnen for Israels streben etter territoriell kontroll, som er at Israel er en bosetterstat og en sionistisk stat. I kapittel syv knytter jeg Prawer-Begin-planen til de tre kontrollmekanismene planlegging, urbanisering og jødifisering, og viser hvordan de bidrar til Israels økte territoriale kontroll. Det åttende og siste kapittelet samler trådene i oppgaven. Her vil jeg belyse de viktigste argumentene gjennomgått i oppgaven, og vise hvordan de besvarer problemstillingen.

Kart over Israel

Figur 1: Israel og Palestina, Negev og Siyag (Amara, Abu-Saad og Yiftachel 2012).

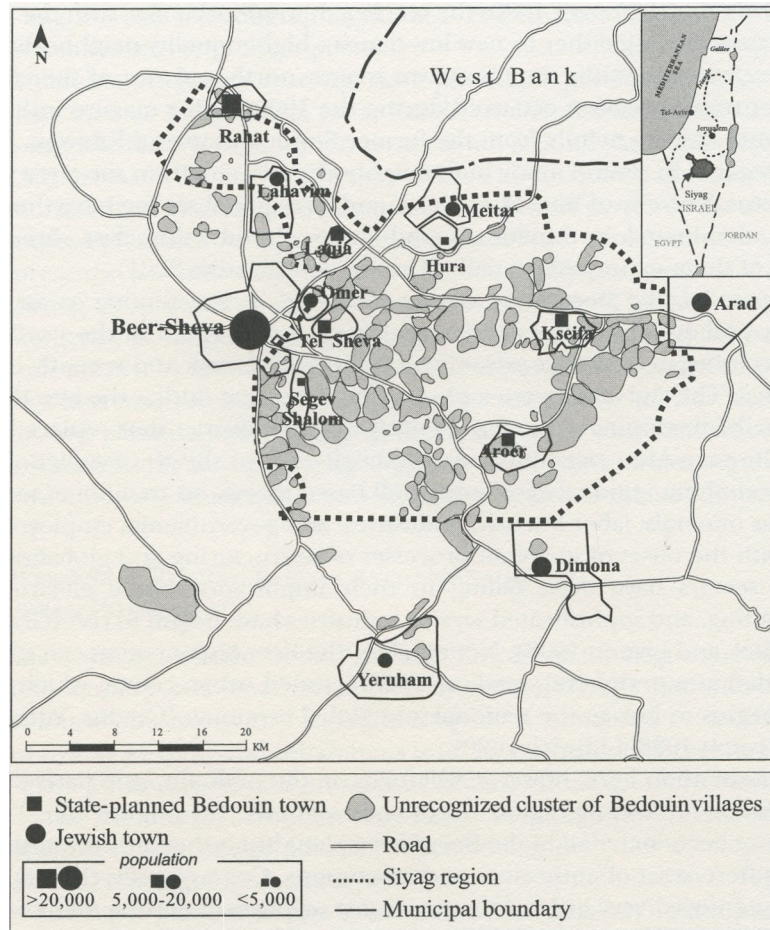
2 Beduinene i Negev

Da David Ben-Gurion erklærte staten Israel for grunnlagt i 1948 angrep flere av de arabiske nabolandene. Hundretusener av palestinere ble enten forvist eller flyktet i årene rundt krigen. Ifølge den israelske historikeren Benny Morris' beregninger var det rundt 700,000 palestinere som flyktet (2004:604). De fikk ikke vende tilbake etter at krigen var over. Omtrent 150,000 palestinere ble værende i Israel og fikk israelsk statsborgerskap (Kimmerling og Migdal 2003:171). Ved inngangen til 2014 hadde dette tallet steget til 1,6 millioner, og de utgjorde da 20,6% av Israels befolkning (CBS 2013).

Blant disse 150,000 palestinerne var omtrent 11,000 beduiner fra Negev (Marx 1967:12). De har bodd i Negev-ørkenen sør i Israel i flere hundre år. De har styrt seg selv etter egne lover, og delt territoriet mellom seg. Både Det osmanske riket og det britiske mandatstyret hadde lite med dem å gjøre, og beduinene brydde seg kun dersom de anså territoriet sitt som truet (Jakubowska 1992:87). Siden Israels opprettelse har beduinenes liv blitt endret radikalt. De har gått fra å være et nomadisk folk som ikke brydde seg om utenlandske makter til en befolkning som har flyktet, blitt tvangsforflyttet, innstengt i reservat, mistet kontrollen over territoriet sitt og forsøkt urbanisert. I dag bor halvparten av dem i egne byer, mens den andre halvparten bor i landsbyer som staten anser som ulovlige, såkalte ikke-anerkjente landsbyer. Alle sammen ligger innenfor et område som kalles Siyag (Figur 2).

Historie

Ordet 'beduin' stammer fra det arabiske ordet *badawi*, som betegner en nomade som bor i ørkenen (*bādiah*), og som baserer sitt levebrød på kameler og sauer (Marx 1967:3). Før Israels opprettelse i 1948 bodde omtrent 55,000–65,000 beduiner i Negev-ørkenen, fordelt på 95 stammer, *ʿashīra* på arabisk (pl. *ʿashāʾir*). Flere stammer hadde slått seg sammen og utgjorde større enheter, stammeforbund eller *qabīlah* (pl. *qabāʾil*). Omtrent åtte slike forbund eksisterte under det britiske mandatstyret, hvor syv av disse var lokalisert i området rundt Beersheba (Marx 1967:10–11). De tre største stammeforbundene i Negev var, og er fortsatt, Tarabīn, ʿAzāzmah og Tiyāha (Marx 1967:5). De aller fleste beduinene flyktet under krigen som brøt ut i 1948, og i 1953 var det omtrent 11,000 beduiner igjen i Negev, de aller fleste fra Tiyāha-stammen (Marx 1967:12). Disse ble etter hvert israelske statsborgere.

Figur 2: Siyag. Jødiske og beduinske bosetninger i det nordlige Negev (Yiftachel 2006:196).

Ved krigens slutt ble Negevs gjenværende beduiner samlet i et området som ble kalt Siyag. Det er et område på omtrent 1,200 km², og ligger i den nordøstlige delen av Negev. Dyrkbar jord er på omtrent 400 km² (Swirski og Hasson 2006:8–9).

Beduinene ble, på lik linje med de andre palestinerne som ble israelske statsborgere, underlagt militæradministrasjon fra 1949 til 1966. Militæradministrasjonen krevde at beduinene måtte ha spesiell tillatelse til å forlate Siyag, noe som gjorde at de i realiteten ikke fikk forlate området (Falah 1989b:78–79). Syv stammer var allerede bosatt i Siyag og 12 ble flyttet dit fra andre steder i Negev (Abu-Saad 2008a:3–4). Da de ble flyttet til Siyag fikk de beskjed om at det skulle være et midlertidig opphold og at de skulle få returnere til sine landsbyer når situasjonen tillot det (Nasasra 2012:92). Dette viste seg å ikke stemme. De ble

nektet å reise tilbake til sine opprinnelige landsbyer, som staten enten konfiskerte eller jevnet med jorden.

Før 1948 var beduinene en nomadisk folkegruppe med sesongbaserte vandringer, som levde av smugling, dyrehold og jordbruk i liten skala (Marx 1967:8). De holdt hovedsakelig til i det nordlige og nordvestlige Negev. Det antas at de kultiverte over 2,200 km² i Negev før 1948 (Lustick 1980:57). Historisk brukte de å vandre fritt mellom Negev, Sinai og Jordan, men moderne landegrenser har begrenset deres bevegelighet. Allerede under Det osmanske riket begynte en sedentariseringsprosess blant beduinene, som ble videre oppfordret under britene. Sedentariseringsprosessen ble kraftig akselerert da Israel ble opprettet (Goering 1979:3–4).

Beduin, israeler, palestiner, araber eller muslim?

Beduinene i Israel har alltid blitt oppfattet, og oppfattet seg selv, som annerledes fra de andre israelske palestinerne (Parizot 2001:98). De har først og fremst vært beduiner, ikke palestinere. Denne måten å identifisere seg på er i endring.

Få beduiner samlet seg om den palestinske nasjonalismen (Jakubowska 1992:99, Goering 1979:20), og selv om de teknisk sett var palestinere da Israel ble opprettet identifiserte de seg i liten grad som det (Jakubowska 1992:88). De deltok også i liten grad i krigen som fulgte Israels opprettelse (Jakubowska 1992:88). Et godt eksempel på at beduinene i liten grad identifiserte seg med de andre israelske palestinerne er deres manglende deltakelse på Land Day i 1976. Svært få beduiner deltok i streiken og demonstrasjonene denne dagen. Land Day har blitt markert hvert år siden, men i Negev ble ikke den første markeringen holdt før i 1982, og få beduiner deltok på den (Jakubowska 1992:99).

En spørreundersøkelse utført av samfunnsgeograf Steven Dinero i den beduinske byen Segev Shalom i 1996, 2000 og 2007, viser at beduinenes primære identitetsmarkører har endret seg de siste årene (Dinero 2010:127–129). Andelen som identifiserte seg som *palestinere* holdt seg jevnt under 10% i hele perioden. *Araber* som identitetsmarkør hadde et kraftig oppsving i 2000, fra 3% i 1996 til nesten 40%. Dette sank igjen i 2007, til litt under 20%. De som brukte *israeler* som en identitetsmarkør var kun 3% i 1996. Dette steg noe i 2000, men hadde en markant nedgang i 2007 til 6%. De største endringene ser vi i identitetsmarkørene *beduin* og *muslim*. I 1996 var *beduin* den primære identitetsmarkøren, som over tre fjerdedeler av

respondentene anvendte. Dette hadde endret seg i 2000. Da hadde tallet sunket til under 20%, og holdt seg uendret i 2007. *Muslim* var det kun 9% som valgte som primær identitetsmarkør i 1996, men dette hadde steget til hele 50% i 2007 (Dinero 2010:127–129).

Først og fremst forteller disse tallene oss at få beduiner i Segev Shalom har identifisert seg som *palestinere* og *israelere*. *Beduin* som identitetsmarkør har tidligere vært dominerende, men de siste årene har den måttet vike for identitetsmarkøren *muslim*. Antropolog Longina Jakubowska skrev i 1992 at beduinene omtaler seg selv som *beduiner*, noe som stemmer med Dineros undersøkelse. Hun observerer også at de i liten grad har vært praktiserende muslimer, men at Den islamske bevegelsen hadde økt sine aktiviteter i Negev på 80-tallet, og at antallet praktiserende muslimer begynte å øke i takt med dette (Jakubowska 1992:100–101).

Beduiner i det israelske militæret

De fleste israelske palestinere er fritatt fra tjeneste i det israelske militæret. Drusiske israelere har obligatorisk militærtjeneste på lik linje med jødiske israelere, mens beduiner kan melde seg frivillig (Ben-David 2013). Det er kun en liten andel av beduinene som tjener i militæret, men dette har likevel skapt et skille mellom beduinene og andre israelske palestinere. Dette har fått en del israelske palestinere til å stille spørsmålstegn ved beduinenes lojalitet (Jakubowska 1992:88, 97). På 70-tallet opprettet Israeli Defence Forces (IDF) til og med en egen enhet som bestod av beduiner.

De siste årene har det vært en nedgang i antall beduiner som melder seg til militærtjeneste (Arens 2002). Dette kan knyttes til hendelsene i 2000, hvor israelske sikkerhetsstyrker drepte 13 demonstrerende israelske palestinere (Kanaaneh 2003:11), tillegg til at IDF tar del i rivingen av bygninger i ikke-anerkjente landsbyer (Haaretz 2002).

Hvem er beduinene i dag?

I dag er det 210,000 beduiner som bor i Negev, noe som utgjør en tredjedel av Negevs befolkning (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b). Noen bor i byer med både jødisk og beduinsk befolkning, som for eksempel Beersheba. Flertallet bor i egne beduinske byer som staten har bygget eksklusivt for dem eller i landsbyer som staten ikke anerkjenner. Rundt

120,000 bor i de beduinske byene, mens staten antar at mellom 60,000 og 90,000 bor i ikke-
anerkjente landsbyer (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b, a).

Da professor i sosialantropologi Emanuel Marx gjorde sitt feltarbeid blant beduiner i Negev tidlig på 60-tallet, var det å drive med jordbruk i tillegg til dyrehold en økende trend. De fleste beduinene var da primært bønder, men de holdt også kameler og sauer, og utførte noe lønnet arbeid (Marx 1967:3). Dyrehold var den vanligste formen for inntekt, mens jordbruk var nest vanligst (Marx 1967:4). Etter Israels opprettelse ble dyrehold og jordbruk vanskeligere å fortsette med. Store deler av jorda til beduinene hadde blitt konfiskert av staten, i tillegg til at de hadde blitt samlet i Siyag. At de ikke fikk reise ut fra Siyag innebar at det ikke var nok beitemark for alle. De som ble flyttet til Siyag fra andre deler av Negev kunne heller ikke la dyrene gresse på territorium som i utgangspunktet tilhørte andre stammer (Bailey 2009:264). Siyag har mye mindre nedbør enn den nordvestlige delen av Negev, og det er dårlig tilgang på vann i de ikke-
anerkjente bosetningene. Dette har begrenset mye av beduinenes mulighet til dyrehold og jordbruk. I dag er det vanlig at de arbeider som ufaglært arbeidskraft eller er arbeidsledige.

Beduinene befinner seg nederst på Israels sosioøkonomiske rangstige, og de er dårlig integrert både i det israelske storsamfunnet og i israelsk økonomi (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013a). Tall fra 2007 viser at de har dårligst økonomi i Israel, hvor 71,5% av beduinske husholdninger lever under fattigdomsgrensen (Bloom, Goldberg og Salomo 2014). Tallene for ikke-beduinske palestinere var 54,5%, og 16,2% for jøder (Bloom, Goldberg og Salomo 2014). Arbeidsledighetsprosenten for den beduinske befolkningen i Israel ligger på 35%, mot 7% for hele den israelske befolkningen (BICOM 2013).

Utdanning er avgjørende for å kunne skaffe seg en godt betalt jobb, og utdanning er derfor en viktig mekanisme for å bedre den sosioøkonomiske situasjonen. Kun 4% av den beduinske befolkningen har høyere utdanning (BICOM 2013). Tradisjonelt har de hatt høyt frafall fra utdanning, men i de beduinske byene er dette en tendens i endring. Langt flere kvinner fullfører lavere utdanning og tar høyere utdanning. Likevel er frafallsprosenten langt høyere enn hos den ikke-beduinske befolkningen. I landsbyer som ikke er anerkjente er frafallet langt høyere. I disse landsbyene er det ikke egne skoler og befolkningen må reise ut av landsbyen for å gå på skoler og utdanne seg (Abu-Bader og Gottlieb 2008:126–130). Over 75% av befolkningen i ikke-
anerkjente landsbyer bor over én kilometer fra en barneskole, og

mer enn 63% bor over fem kilometer unna (Abu-Bader og Gottlieb 2008:129). Å komme seg til og fra skolene blir ikke gjort enklere av mangelen på offentlig transport og veinett tilknyttet de ikke-anerkjente landsbyene. Dette hindrer mange i å ta utdanning, og dermed i å bedre sin sosioøkonomiske situasjon (Abu-Bader og Gottlieb 2008:130).

Lederskap og territorium

Antropolog Clinton Bailey, en av de ledende ekspertene på beduinsk kultur, beskriver det tradisjonelle beduinske samfunnet som strukturløst og lederløst (2009:12). Enhver familie har tilknytning til andre grupper på ulike nivå. Det laveste nivået er klanen (*khamisa*) og det høyeste er stammeforbundet (*qabīlah*). Mellom disse to nivåene er stammen (*‘ashīra*), under-stammen (*ruba‘*) og under-forbundet (*fakhdh*). Kun to av disse har permanente ledere: Klanen ledes av en av de eldre (*kabīr*), og stammen av en *shaykh*. Dersom det er et behov for lederskap i en av de andre grupperingene blir dette utnevnt midlertidig og *ad hoc* (Bailey 2009:12–13).

Ifølge Bailey nyter ikke en beduinsk leder spesiell status, respekt eller autoritet. Hans oppgave er som oftest å løse konflikter som oppstår innenfor eller mellom grupper, ikke å styre gruppen eller ta avgjørelser på dens vegne (Bailey 2009:12–15). Det beduinske ordtaket «a chief’s cloak must be wide» (*ash-shaykh – ‘abātah wasī‘a*), betyr at han må ha plass til alles bekymringer og problemer, og gir et godt bilde på dette (Bailey 2009:14). At en leder ikke har særlig makt til å bestemme over gruppen vises tydelig gjennom et annet beduinsk ordtak: «A hand forced to grip the sword won’t strike» (*al-īd illī ma‘ šūba‘a-s-seif lā tuḍrub*) (Bailey 2009:14). Dette støtter Baileys beskrivelse av det beduinske samfunnet som lederløst.

Ifølge Longina Jakubowska er denne inndelingen i grupper en territoriell inndeling, der hver gruppe har kontroll over et territorium (1992:86). Hele Negev er oppdelt mellom ulike stammeforbund, som igjen er fordelt mellom de ulike stammene i stammeforbundet. Stammeforbundets viktigste rolle er å forsvare territoriet, slik at dets medlemmer har tilgang til beiteområder og vann, som har vært beduinenes viktigste ressurser (Jakubowska 1992:92). Man kan kun la dyrene beite på jord som tilhører ens egne grupper, og å krenke andre gruppers territorium er forbudt ifølge beduinsk lov (Bailey 2009:264).

Beduinene har fortsatt et tett bånd til jorda som deres forfedre kontrollerte (Jakubowska 1992:92), selv om Israel har konfiskert det meste av territoriet. Mange nekter å gi opp eierskapet til jorda, noe som har ført til disputer med staten. Staten hevder at den eier all jord i Negev og at beduinene ikke har eiendomsrett til jorda. Beduinene hevder at de eier deler av Negev og at landsbyene deres har rett til å eksistere der de er. Dette har ført til en splid mellom en stor del av den beduinske befolkningen i Negev og staten, en konflikt som til tross for at den har eksistert i flere tiår, og har blitt forsøkt løst mange ganger, fortsatt pågår.

Avslutning

Før Israels opprettelse levde beduinene relativt uforstyrret i Negev. De var i stor grad et lederløst samfunn, som delte territoriet mellom seg og løste disputer med egne lover. De har i liten grad identifisert seg med resten av den israelsk-palestinske befolkningen. Da Israel ble opprettet ble de samlet på et mindre område, Siyag, og ble mer eller mindre nektet utreise derfra fram til militæradministrasjonen ble opphevet i 1966. De som var blitt forflyttet fra landsbyene sine fikk ikke lov til å returnere dit. I dag har over halvparten av beduinene blitt urbanisert og flyttet inn i beduinske byer, mens resten lever i landsbyer som staten anser som ulovlige, såkalt ikke-anerkjente landsbyer. Levestandarden er svært dårlig i begge bosetningstypene.

Staten og en del av beduinene er uenige om hvem som eier deler av Negev, i tillegg til at staten så langt har nektet å anerkjenne alle landsbyene deres. Beduinene har ikke gitt opp sin rett til å eie jord som de mener er rettmessig deres. De har heller ikke gitt opp sin rett til å bo i landsbyene som ligger i områder de har bodd i i generasjoner. I neste kapittel skal vi se nærmere på hvordan denne konflikten har oppstått, og på hva det innebærer å bo i en ikke-
anerkjent landsby og en beduinsk by.

3 Beduinenes bosetninger og land i Negev

Landeierskap og bosetninger er kjernen i den pågående konflikten mellom beduinene og staten. De er uenige om hvem som eier deler av jorda i Negev, og om hvordan de skal løse disputtene. Staten hevder eierskap over all jord i Negev, men et fåtall beduiner hevder eiendomsrett over omtrent 5,4% av Negev (Abu Rass 2006). Staten er villig til å kompensere dem for å gi opp kravene sine, men foreløpig har ikke statens kompensasjon blitt godtatt.

Staten foretrekker, og har foretrukket siden den ble opprettet, at beduinene skal urbaniseres og bosette seg i egne byer (Abu-Saad 2008a:9). Over halvparten bor i dag i statlig planlagte byer, men mange er misfornøyde med den urbane livsstilen og levevilkårene i byene. Mange har nektet å flytte inn i byene. De ønsker å ha en rural livsstil, og de ønsker å bo i landsbyene som de har bodd i i flere tiår, noen i flere generasjoner. Landsbyene deres er ulovlige ifølge israelsk lov, og Israel nekter å anerkjenne landsbyene og tilby dem infrastruktur og andre statlige tjenester. Praver-Begin-planen skulle rydde opp i både landdisputtene og bosetningene til beduinene, en gang for alle.

I dette kapittelet redegjør jeg for beduinenes viktigste bosetninger: de ikke-anerkjente landsbyene og de statlig planlagte byene. Videre tar jeg opp hvordan de forholder seg til landeierskap. Jeg går også inn på hvordan staten gjorde det mulig å konfiskere det meste av Negev, som beduinene tidligere kontrollerte. Avslutningsvis går jeg inn på hvilke forsøk som tidligere har blitt gjort på å løse konflikten.

Ikke-anerkjente landsbyer

På begynnelsen av 50-tallet ble mange av beduinene forflyttet fra landsbyene sine i Negev til Siyag. I dette området bodde det allerede syv stammer, og de resterende 12 stammene som opprinnelig holdt til utenfor Siyag ble flyttet inn på disse stammenes territorium (Abu-Saad 2008a:3–4). De ble i stor grad nektet utreise fra Siyag fram til militæradministrasjonen ble opphevet i 1966, og fram til dette fikk landsbyene i Siyag ingen oppmerksomhet (Abu-Saad 2008b:1726). Naturlig befolkningsvekst gjorde at de bygget ut landsbyene sine på egen hånd, uten statlig tillatelse eller planlegging. Denne perioden på over 20 år skapte også nye

landsbyer. De bygde ikke solide bygninger ettersom dette ikke var tillatt, og husene var derfor i stor grad tinnskur, små hytter eller telt (Abu-Saad 2008a:4–5).

Nasjonale, regionale og lokale utviklingsplaner kom som et resultat av Planning and Building Law fra 1965. Denne loven innebar at bruken av hele det israelske territoriet skulle planlegges. Jorda skulle deles inn i ulike kategorier, for eksempel i soner for landbruk, bosetninger, militære soner og friluftsområder. Det var ikke tillat å bo på landbruksjord, med mindre man fikk spesiell tillatelse til dette. De nye utviklingsplanene kategoriserte mye av de ikke-anerkjente landsbyenes jord som landbruksjord, uten å ta hensyn til at det allerede eksisterte landsbyer der. Landsbyene ble dermed ulovlige, og den eneste løsningen staten foreslo var at landsbyene måtte evakueres og rives (Yassin 2006). Ettersom landsbyene ikke ble anerkjent forsvant de også fra alle offisielle kart. Alle eksisterende og framtidige beduinske konstruksjoner i disse landsbyene ble ulovlig, til tross for at det var regjeringen selv som hadde plassert mange av landsbyene der i utgangspunktet (Bloom, Goldberg og Salomo 2014).

Det er ikke enighet om hvor mange landsbyer det er snakk om. Noen snakker om 45 landsbyer, hvorav ti har blitt anerkjent, men ikke inkludert i de nasjonale og regionale planene (ACRI, Bimkom og RCUV 2011). Thabet Abu Rass fra organisasjonen Adalah sier det er 46 landsbyer, hvorav ti er anerkjent, og det er dette tallet RCUV nå opererer med offisielt (RCUV og Bimkom 2012:5). Den høyreorienterte organisasjonen Regavim hevder det finnes langt flere enn 46 landsbyer, og at antallet kommer an på hvordan man definerer en landsby. Ifølge deres definisjon finnes det over 2,000 større eller mindre landsbyer i Negev (Regavim 2014b:13).

Konsekvenser av å ikke være anerkjent

I Israel kan ingen bygge hus uten at det er godkjent av en utviklingsplan. Siden ingen av de ikke-anerkjente landsbyene har en slik plan, får de heller ikke tillatelse til å bygge eller utvide landsbyen, verken med boliger, skoler, barnehager eller lignende. Få tør å bygge nye konstruksjoner av solide materialer av frykt for at myndighetene skal rive dem (Swirski og Hasson 2006:60).

Ettersom staten ikke anerkjenner landsbyene og dermed anser dem som ulovlige er de ikke koblet til vann- og elektrisitetsnett. De fleste landsbyene har ikke helseklinikker, skoler eller barnehager. Husene er heller ikke knyttet til noe kloakksystem, og de har ikke noe system for å kvitte seg med avfall.

De ikke-ankjente landsbyene er ikke knyttet til det offentlige veinettet med mindre de tilfeldigvis er i nærheten av det selv, og ingen kollektiv transport går til eller fra landsbyene. Dette påvirker både muligheten til å utdanne seg og å skaffe seg jobb. Det er ingen muligheter for å arbeide i de ikke-ankjente landsbyene, og det eneste alternativet er da å søke arbeid utenfor. Mangelen på offentlig transport gjør det vanskelig for innbyggerne å skaffe seg arbeid. Omtrent 80% av befolkningen i ikke-ankjente landsbyer bor over fem kilometer fra nærmeste stoppested for offentlig transport (Abu-Bader og Gottlieb 2008:129).

Mangelen på offentlig transport påvirker også innbyggernes tilgang på utdanning. Det går transport fra mange av de ikke-ankjente landsbyene som frakter barn til og fra skolen, men dette gjelder ikke for utdanning over grunnskolen. Det er stort frafall fra utdanning blant innbyggerne i de ikke-ankjente landsbyene, særlig blant kvinner. Tall fra 2004 viste at i de ikke-ankjente landsbyene hadde 61% av kvinnene i alderen 18–20 år ikke fullført videregående utdanning, og 39% hadde ikke fullført ungdomsskolen (Abu-Bader og Gottlieb 2008:128). Dette begrunnes med mangelen på skoler i landsbyene, men også med at det er vanskelig for innbyggerne å komme seg til andre landsbyer og byer med utdanningsinstitusjoner på grunn av manglende offentlig transport (Abu-Bader og Gottlieb 2008:128).

Riving av hus og ødeleggelse av avlinger

En rettsstat er «en stat som utøver sine oppgaver utelukkende på grunnlag av offentliggjorte generelle regler, det vil si lover» (Berg 2014). Håndhevelse av loven er et viktig prinsipp, og handler om trygghet og rettferdighet for innbyggerne. I Israel, slik som i de fleste rettstater, er det ikke tillatt å bygge større konstruksjoner uten byggetillatelse. Dersom man likevel bygger uten tillatelse, vil en korrekt håndhevelse av lovverket i de fleste tilfeller føre til riving av den ulovlige bygningen.

Alle bygningene i de ikke-ankjente landsbyene er ifølge israelsk lov bygget uten tillatelse fra staten, og kan derfor i prinsippet rives. Mange blir likevel ikke revet, ettersom de har vært der i flere tiår, de fleste siden før regelverket som gjorde landsbyene ulovlige kom på plass. Saleh bor i en landsby som anses som historisk, altså eksisterte den før Israel ble opprettet. Salehs hus kommer derfor ikke til å bli revet slik situasjonen er nå. Han kan derimot ikke bygge ut huset. Selv om de eldre konstruksjonene ikke blir revet, blir de nye det. Dette skaper problemer for landsbyens befolkning, som naturlig nok vokser. Nygifte par har ikke noe sted å bo, og dersom de bygger et nytt hus, vil de måtte leve i usikkerhet på om huset kommer til å stå der om ett år.

Andre landsbyer blir jevnet fullstendig med jorden, som for eksempel al-Araqib. Innbyggerne ble forflyttet til Siyag på 50-tallet. Jorda som landsbyen deres lå på ble konfiskert av staten under Land Acquisition Law, og de fikk ikke returnere. Innbyggerne har siden da hevdet sin rett til å returnere og bo i landsbyen. I 1998 ble det startet skogplantingsprosjekter på jorda der landsbyen hadde vært. Noen av landsbyens innbyggere returnerte da av frykt for at skogplantingen ville forhindre deres framtidige retur. I 2010 var landsbyen blitt hjem for 300 innbyggere (Adalah 2013:2). I juli samme år ble hele landsbyen revet av Israel Land Authority (ILA) og omtrent 1,000 politimenn. Da besto den av 46 konstruksjoner, hvorav 30 var boliger. I tillegg ble 4,500 oliventrær revet opp (Adalah 2013:2). De fleste ble tvangsforflyttet til den beduinske byen Rahat, men noen familier nektet å forlate al-Araqib. De fortsatte, og fortsetter også i dag, å gjenbygge husene sine. Al-Araqib har siden 2010 blitt jevnet med jorden 71 ganger, sist gang 14. oktober 2014 (NCF 2014b, Couzinet 2014).

Mange av beduinene i de ikke-ankjente landsbyene kultiverer den omkringliggende jorda, uten statlig tillatelse. I 2002 sprøytet ILA flere av avlingene med giftige kjemikalier slik at de ble ødelagt. Dette ble gjentatt flere ganger fram til israelsk høyesterett vedtok at praksisen måtte opphøre. Fra 2005 gikk derfor ILA over til å pløye opp avlingene istedenfor (Yiftachel 2006:3, Swirski og Hasson 2006:81). ILA hevdet at disse metodene ble brukt for å fjerne beduinene fra den statlige jorda, ettersom de oppholder seg på, og kultiverer den, ulovlig (Swirski og Hasson 2006:81).

Beduinene i de ikke-ankjente landsbyene har enten blitt plassert der av staten på 50-tallet mot sin vilje, eller de har bodd i området i generasjoner. De hevder derfor sin rett til å fortsette å bo i landsbyene. Fra statens juridiske ståsted er bosetningene ulovlige, noe som

staten må håndheve. Dette gjør at beduinene og staten har en ulik tilnærming til hva som er riktig måte å løse disputtene på: Beduinene vil fortsette å bo i landsbyene sine, mens staten vil flytte dem til byer.

Statlig planlagte byer for beduinene

Da hele det israelske territoriet ble planlagt på 60-tallet, ble beduinenes landsbyer ulovlige. Staten måtte derfor finne et sted beduinene kunne bo, som førte til etableringen av de beduinske byene. Mellom 1969 og 1989 ble syv byer etablert for å huse innbyggere fra de ikke-anerkjente landsbyene i Siyag. I utgangspunktet anså staten tre byer som tilstrekkelig, men dette ble etter hvert utvidet til syv (Amara 2013:35). De fleste som har valgt å flytte til disse byene kommer opprinnelig utenfra Siyag, og ble flyttet dit på 50-tallet. Jorda som de opprinnelige landsbyene lå på har blitt konfiskert av staten, og det er ikke mulig for dem å returnere dit. De er landløse beduiner (Abu-Saad 2008a:11).

Levestandard i byene

Over halvparten av beduinene i Negev bor i dag i disse syv byene, som er bygget kun for dem. Staten har blitt kritisert for å ikke prioritere byene, som preges av manglende infrastruktur, høy kriminalitet og høy arbeidsledighet. Forholdene i disse byene er langt dårligere enn i de jødiske byene i samme område.

Byene har blitt planlagt med begrenset kommersiell og industriell infrastruktur, og lite offentlig kommunikasjon. Dette gjør det umulig for byene å tiltrekke investeringer, og dermed arbeidsplasser (Dinero 2010:25). I februar 2009 var den gjennomsnittlige arbeidsledighetsprosenten for de syv beduinske byene på 16,2%, noe som er høyt sammenlignet med den nasjonale arbeidsledighetsprosenten for samme periode, som var 7,6% (Bloom, Goldberg og Salomo 2014). Dette bidrar til en manglende økonomisk infrastruktur, og en naturlig konsekvens blir da mye fattigdom i byene (Swirski og Hasson 2006:50).

For å bedre et samfunns levestandard og økonomiske vilkår er utdanning er viktig. En studie viser at til tross for at frafallet fra skoler minker i de beduinske byene fører ikke dette til bedret økonomi. Dette er fordi byene ikke tilbyr arbeidsplasser (Abu-Bader og Gottlieb 2008:121). Samfunnsgeograf Steven Dinero hevder at fattigdommen i disse byene kan «be

traced directly to a lack of access to a variety of resources, beginning with the land itself» (2010:24). De beduinske byene har lite jurisdiksjon over jorda rundt byene, noe som også hemmer deres mulighet for utvikling (Swirski og Hasson 2006:51). Selv om beduinene utgjør omtrent 27% av Negev's befolkning lever de på 2% av jorda (Dinero 2010:24). Tall fra 2003 viser at en jødisk by som Dimona, rett sørøst for Siyag, har så vidt færre innbyggere enn den beduinske byen Rahat, men har jurisdiksjon over 3,5 ganger så mye jord (Abu-Saad 2008b:1734–1735).

Til tross for at det står dårlig til i disse byene bruker staten lite penger på å forbedre situasjonen. Budsjettene for byene var i begynnelsen av 2000-tallet lavest i landet (Swirski og Hasson 2006:51, Abu-Saad 2008b:1735). I tillegg brukes lite av de pengene som blir budsjettet. I 2004 ble det budsjettet NIS 161 millioner til utvikling av de beduinske byene, men kun 37% av dette ble brukt (Swirski og Hasson 2006:59). Staten har begrunnet urbaniseringen med et ønske om å bedre beduinenes levestandard og å «modernisere» dem (Abu-Saad 2008a:9). Det virker da mot sin hensikt å nedprioritere byene økonomisk, istedenfor å legge til rette for økonomisk utvikling som vil forbedre deres levestandard. Utviklingen i byene stagnerer, og de blir sentre for høy arbeidsledighet og fattigdom. Ettersom det er høy arbeidsledighet og få arbeidsplasser i de beduinske byene har de lave skatteinntekter, og byene har ikke nok penger til å drive de mest grunnleggende tjenester. Biblioteket i Rahat hadde for eksempel ikke én eneste bok ett år etter at det ble åpnet (Swirski og Hasson 2006:49). Offentlige tjenester som post og bank var nesten fraværende i 2002. Rahat var da den eneste beduinske byen, med sine 30,000 innbyggere, som hadde én bank og ett postkontor (Swirski og Hasson 2006:56).

Selv om noen av disse byene har eksistert siden 60-tallet ble det ikke bestemt at det skulle installeres kloakksystem i dem før i 1995. Kontroller foretatt i 2001 viste at i byen Tel Sheva hadde kun åtte av 24 nabolag fått installert innendørs kloakksystemer, mens i byen Ar'ara hadde kun ett av 13 nabolag fått installert det. Kloakksystemet hadde ikke blitt fullført i noen av byene (Swirski og Hasson 2006:54).

«Distorted urbanization»

Før byene ble bygget bodde beduinene i landsbyer i Siyag som staten anså som ulovlige. For dem som ønsket å bo i anerkjente bosetninger var byer det eneste alternativet. Thabet Abu

Rass, som arbeider i organisasjonen Adalah, er professor i politisk geografi, og kan mye om planlegging. Han forteller at når beduinene flyttes til byene, må de ha noe å leve av. At de fortsetter med dyrehold ettersom de ikke får seg jobb, blir da naturlig. Dette fører til det Abu Rass kaller «distorted urbanization». For å konkretisere hva han mener med det viser han et bilde av byen Hura, en av de beduinske byene. Han forteller at så mye som halvparten av befolkningen i byen lever av dyrehold, men siden de ikke kan bo i mer rurale landsbyer med tilgang på beitemarker, har de tatt med seg dyrene inn i byen. På bildet kan vi se at det finnes flere innhengninger med dyr inne i byen. Beduinene har tatt med seg den rurale livsstilen inn i byene, og forårsaker det Abu Rass kaller «distorted urbanization». På utsiden av byen er det friluftsområder uten bebyggelse hvor han kan se for seg at innbyggerne kan holde dyrene. Det får de ikke, for de områdene har status som militære områder man ikke kan ferdes i.

Abu Rass forteller videre at han mener staten bruker det å reservere områder til militærbruk eller skogplanting «as tools of controlling the land». Å legge militære soner og friluftsområder tett opp til de beduinske byene gjør at de ikke kan få jurisdiksjon over jorda rundt, og beduinenes territorielle kontroll holdes på et minimum.

De beduinske byene versus de ikke-anerkjente landsbyene

Kun rundt halvparten av beduinene har valgt å flytte fra landsbyene og inn i byene, og innflytningen har i praksis opphørt (Swirski og Hasson 2006:57). De fleste som gjorde dette var beduiner som opprinnelig kom utenfra Siyag, og derfor ikke hadde noe landeierskap de kunne forsvare med sin tilstedeværelse (Abu-Saad 2008a:11). Byene i Siyag ligger i territorium som tradisjonelt har vært kontrollert av stammer. Å flytte inn på en annen stammes territorium blir sett på som et brudd på beduinsk lov. Dette hindrer mange i å flytte inn i byene (Amara 2013:38). Abu Rass fortalte at det ikke er uvanlig at enkeltpersoner eller stammer setter inn annonser i avisen som advarer andre beduiner mot å flytte inn på stammens territorium, selv om staten hevder den eier jorda. Han hevder at stammelovene fortsatt står sterkt, og at «[w]hen the tribal law confront with the Israeli civic law, the tribal law has the upper hand». Derfor spiller det ingen rolle at det ifølge israelsk lovgivning er statlig jord, hvis de ikke har kommet til enighet med beduinene som også hevder eiendomsrett.

En annen grunn til at beduinene ikke vil flytte inn i byene er at de ikke ser på det som en forbedring i levestandarden (Dinero 2010:30). Selv om husene i byene i utgangspunktet er langt stødigere og større enn i de ikke-anerkjente landsbyene, er det langt fra alle som har råd til å ferdigstille bygningene. Derfor bor mange i halvferdige hus, som kompletteres med telt. Dermed skiller de seg ikke altfor mye fra husene i de ikke-anerkjente landsbyene (Dinero 2010:31). Dudu Cohen, tidligere direktør for Innenriksdepartementets sørlige distrikt, hevder at beduinene i de ikke-anerkjente landsbyene bor «with sewage running in the street», at de ikke har internett, vann eller veier (Dinero 2010:31). Dette stemmer ikke. Noen ikke- anerkjente landsbyer har tilgang til internett gjennom parabolantennener. De har riktignok ikke innlagt vann, men de har tilgang på rent vann i nærheten av landsbyen. Elektrisitet produserer de selv ved hjelp av aggregater. Veiene i de ikke-anerkjente landsbyene er ikke asfaltert, men bilene kan kjøre på dem likevel. Til gjengjeld er det langt fra alle husene i byene som har tilgang til internett, ikke alle veiene der heller er asfaltert, og langt fra alle husene har innlagt kloakksystem (Dinero 2010:31–33). Det er noen fordeler med å bo i byene, slik som billigere og mer stabil elektrisitet, innlagt vann og bedre tilgang til utdanning og helseklinikker. Fordelene er likevel ikke mange nok, og heller ikke større enn ulempene ved å flytte inn (Dinero 2010:30, 34–35).

Landeierskap

Beduinsk lovgivning anerkjenner retten til privat landeierskap, i tillegg til at hele Negev var oppdelt mellom de ulike stammene. Staten har konfiskert størstedelen av det som en gang var deres territorium, gjennom ulike lovgivninger. Nå gjenstår det 5,4% av Negev som en liten gruppe beduiner hevder eiendomsrett over (Abu Rass 2006). Israel har ikke anerkjent, og anerkjenner fortsatt ikke, beduinenes landeierskap. Eiendomssdisputtene har blitt forsøkt avklart flere ganger, men så langt uten hell.

Beduinsk landeierskap

Beduinsk lov, kalt *al-ʿurf wa-l-ʿāda* som betyr «that which is known and customary» (Bailey 2009:1), ble utviklet for å beskytte individer og det beduinske samfunnet i Midtøstens ørkener. Dette lovverket er ikke institusjonalisert og derfor ofte diffust og åpent for ulike tolkninger, men har holdt samfunnet i live i tusenvis av år (Bailey 2009:1). Det er muntlig og har ingen nedskrevet lovsamling å vise til (Bailey 2009:5). Det finnes dommere, *gādī* (pl. *gudā*) som løser disputer etter beduinsk lov (Bailey 2009:159), og det finnes også

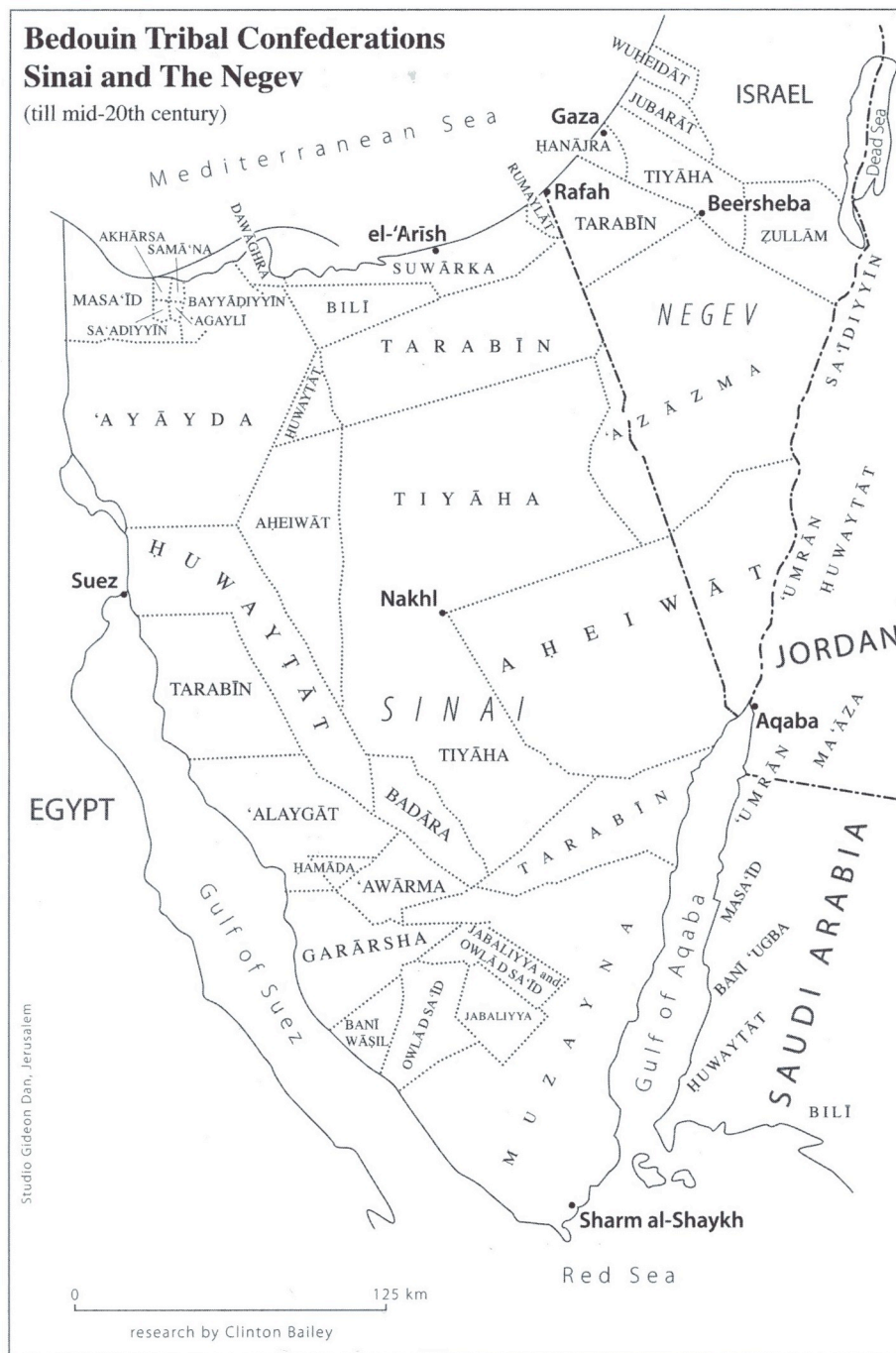
spesialister innenfor beduinsk eiendomsrett (Bailey 2009:265). Selv om de fleste beduiner i dag er fastboende og formelt sett under israelsk lov, brukes beduinsk lov fortsatt for å løse interne konflikter (Bailey 2009:7).

Beduinsk lov anerkjenner individuelt eierskap over jord, «whether he prepared it for cultivation himself, inherited it, purchased it, or received it as a gift» (Bailey 2009:267). Én måte man kan hevde eiendomsrett over et stykke jord på er gjennom en prosess kalt «stoning» (Bailey 2009:264). Dette innebærer at vedkommende som ønsker å kultivere jordlappen rydder den for steiner og vekster slik at den kan kultiveres, i tillegg til å markere hvor grensene for jordlappen går, ofte ved hjelp av steiner eller kaktus (Bailey 2009:264). Selv om individuelt eierskap av jord aksepteres i beduinsk lov, har medlemmer av en persons klan rett til å blande seg inn dersom en person ønsker å selge jorda si. Dette kan gjøres hvis klanen ønsker å beholde jorda innenfor egen klan (Bailey 2009:269). Privat eierskap som ligger innenfor klanens område er derfor ikke kun et privat anliggende.

Tradisjonelt har de fleste beduiner levd av å holde buskap, og jordas verdi har derfor ligget i tilgangen til vann og beitemarker (Bailey 2009:263). Det fantes ikke bare nomadiske beduiner, men også halvnomadiske. Disse drev med jordbruk i tillegg til dyrehold. Jordstykkene har vært markert med grenser (Bailey 2009:264). Stammeforbundene har fordelt ørkenen i Negev mellom seg, og hvert forbund har bruksrett over et definert område av ørkenen, med vann og beitemark, kun for stammeforbundets medlemmer (Bailey 2009:13). Grensene mellom forbundene har hovedsakelig blitt formet gjennom krigføring og har vært flytende. Det osmanske riket fastsatte de tidligere flytende grensene mellom stammeforbundene (Figur 3), og disse forble uendret til 1949 (Marx 1967:9). Under britisk styre, fra 1917 til 1948, var det relativt rolig mellom stammeforbundene og flere beduiner begynte med jordbruk. Verdien av land økte dermed betraktelig (Marx 1967:10).

Arven fra osmanerne og britene

Israel anerkjenner ikke beduinenes eiendomsrett (Swirski og Hasson 2006:9, Begin 2013:10). Dette bunner i reglement fra Det osmanske riket og det britiske mandatstyret. Det osmanske systemet kategoriserte landjorda i ulike typer, og blant disse kategoriene var *mawat*, eller «død» jord, altså jord som var ukultivert og i overkant av 2 km unna en permanent bosetning

Figur 3: Inndeling av Negev og Sinai mellom stammeforbundene (Bailey 2009:xvi).

(Swirski 2008:28–29). I 1858 vedtok Det osmanske riket en lovgivning som påla alle å registrere sine landeierskap. På tidspunktet da denne loven ble laget fantes det ingen permanente bosetninger i Negev, dermed ble all jord kategorisert som *mawat*. *Mawat*-jord som ikke var registrert på enkeltpersoner ble ansett som statlig (Swirski 2008:29). En del beduiner kultiverte noe av jorda, men valgte av ulike grunner å ikke registrere den. Britene

videreførte denne loven under mandatstyret, men beduinene unnlot også da å registrere jorda. Det var flere grunner til dette, blant annet at det kunne være vanskelig for noen å komme seg til dit hvor jorda skulle registreres, frykt for å bli skattlagt og innkalt til militærtjeneste eller generell skepsis til enhver form for regjeringsmakt (Swirski og Hasson 2006:9–11). Den kanskje viktigste grunnen var at beduinene allerede hadde delt territoriet mellom seg, og derfor ikke hadde behov for å registrere eierskapet hos en tredjepart (Swirski 2008:29).

Organisasjonene Association for Civil Rights in Israel (ACRI) og Bimkom – Planners for Planning Rights, hevder at både Det osmanske riket og det britiske mandatstyret anerkjente beduinenes eiendomsrett basert på deres tradisjonelle juridiske system (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). Det gjør også Mansour Nasasra, professor i Midtøsten-politikk og internasjonale relasjoner, og baserer sin påstand på et intervju med Lord Oxford, som var assisterende distriktskommisjonær for britene i Beersheba i 1943. Lord Oxford fortalte at «[a]ll the tribes knew their land naturally without registering it with the government as the Ottoman codes of land asked» (Nasasra 2012:96). For å få beduinene til å registrere jorda de eide, startet britene en kampanje hvor de selv reiste rundt og registrerte hvem som kultiverte og eide jorda. De begynte i nord og jobbet seg sørover, men rakk ikke fram til Negev før de ble nødt til å trekke seg ut av Palestina i 1948. Ettersom beduinene i Negev ikke hadde registrert jorda de kultiverte, verken under Det osmanske riket eller under det britiske mandatet, mener den israelske staten at landjorda tilhører staten (Swirski og Hasson 2006:9–11).

Staten kategoriserte 12,000 km² som *mawat*, fordi ingen hadde offentlig registrert sitt eierskap over områdene. Mye av denne jorda var tidligere palestinsk eiendom (Yiftachel 2006:139). Denne ordningen har blitt kritisert, men i mai 1984 fastslo israelsk høyesterett, under ledelse av dommer Avraham Halima, at staten eier all *mawat*-jord med mindre beduinene har et juridisk gyldig skjøte, noe de ikke har (Swirski og Hasson 2006:22). Ettersom de er et nomadisk folk kan de ikke ha bånd til jorda, og dermed ikke noe eierskap, hevdet han (Abu Rass 2012:110).

Forsøk på løsninger

Så tidlig som på 1950-tallet begynte beduiner å hevde sin eiendomsrett i israelske domstoler, hvor staten hevdet at de ikke kunne bevise sitt eierskap. Ettersom staten hevdet at den eide all

mawat-jord var det umulig for beduinene å vinne fram i en domstol (HRW 2008:18). I 1969 ble det satt i gang juridiske prosedyrer for å løse disputtene om landeierskap. Det ble levert inn 3,000 krav om beduinsk landeierskap på til sammen 991 km², hvorav 200 km² var utenfor Siyag (Swirski og Hasson 2006:16).

I 1975 kom det første løsningsforslaget for hvordan disputtene kunne løses. Dette kom fra en kommisjon ledet av Pliya Albeck. Kommisjonens forslag var at selv om beduinenes landeierskap ikke kunne anerkjennes på juridisk grunnlag burde staten, av humane årsaker, kompensere dem for å oppgi kravet sitt. Albeck-kommisjonen baserte seg på tre hovedprinsipper som kom til å forme alle framtidige forhandlinger om landdisputtene: 1) Beduinene eier ikke noe jord, 2) de skal få kompensasjon på humant grunnlag, og 3) kompensasjonen gis på betingelse av at de flytter fra jorda de bor på og inn i en av de beduinske byene. Kompensasjonen som ble tilbudt av Albeck-kommisjonen ble oppfattet som utilstrekkelig, og tilbudet ble avslått. Beduinene kom med et motforslag som staten ikke godtok. Slike kompensasjonstilbud har siden da kommet og gått. Det har ikke blitt enighet mellom staten og beduinene om hvordan brorparten av disputtene kan løses (Swirski og Hasson 2006:16–19).

Konklusjon

Konflikten mellom Israel og beduinene handler om bosetninger og landeierskap. Staten vil at beduinene skal flytte inn i byene, og anerkjenner ikke landsbyene deres. Beduinene ønsker at staten skal anerkjenne landsbyene deres, og mener dette bør kunne gjøres med tanke på hvor lenge de har eksistert – noen fra 50-tallet, og noen lenger enn det. Selv om staten hevder at det er til beduinenes beste at de bor i byer, og derfor jobber for at de skal flytte inn i byene, gjør de lite for å gjøre byene attraktive å bo i. De fleste byene mangler grunnleggende infrastruktur, og de er ikke bygget for å skape økonomisk utvikling. Resultatet er at byene preges av høy arbeidsledighet, noe som leder til høy kriminalitet. Arbeidsledigheten gjør at mange av beduinene fortsetter med dyrehold etter at de har flyttet til byene, noe som skaper «distorted urbanization» ifølge Thabet Abu Rass. Byene har dårlig standard og utviklingsmuligheter, og mange opplever det ikke som en forbedring å flytte til byene. De som bor i ikke-ankjente landsbyer fortsetter derfor å bo i sine landsbyer.

Beduinene mener at Israel har konfiskert jorda deres, og at deres eierskap burde anerkjennes og tilbakeføres. Israel anerkjenner ikke deres eierskap. Israelsk lovgivning har ignorert beduinenes tilknytning til landjorda, og påstått at siden beduinene er nomader kan de ikke eie jord. Dette står i sterk kontrast til beduinske tradisjonelle lover, som anerkjenner retten til privateid jord, og som deler hele Negev mellom de ulike stammeforbundene. Abu Rass forteller at «land is a matter of identity for people here», og at å nekte dem eierskap eller kompensere dem med penger derfor aldri vil fungere. For beduinene er land så viktig at de heller vil bo i de ikke-ankjente landsbyene uten innlagt strøm og vann, enn å gi opp eierskapet sitt.

4 Praver-Begin-planen: enda et resultatløst forslag eller en endelig løsning?

Det første forsøket i Israel på å løse «the Bedouin problem in the Negev» (The State of Israel 2010) var forflytningen av beduinene inn i Siyag. Siden da har landdisputter blitt forsøkt løst gjennom rettsaker og kommisjoner uten hell. Den uavklarte situasjonen, den dårlige levestandarden i byene og rivingen av ulovlige beduinske bosetninger har skapt et alvorlig tillitsbrudd mellom staten og beduinene. Etter hvert som årene har gått har dette tillitsproblemet for alvor begynt å gjøre seg synlig. I tillegg hindrer uenighetene om landeierskap utviklingen av hele regionen. Praver-Begin-planen er det siste initiativet i en lang rekke forsøk på å løse situasjonen.

Veien mot Praver-Begin-planen

Med årene har en løsning på disputtene mellom staten og beduinene blitt mer presserende. En parlamentarisk rapport fra 1996 konkluderte med at konflikten hadde vart lenger enn den burde, og at den måtte løses innen kort tid for at beduinenes opplevelse av å være diskriminert ikke skulle «[turn] into extreme nationalism» (The State of Israel 2010). Ifølge rapporten vil en løsning for bosetningene vil være avhengig av en avklaring av landdisputtene (The State of Israel 2010). I 2003 startet regjeringen et program for å finne løsninger på situasjonen. Åtte landsbyer ble anerkjent, forbedring av levestandarden i byene skulle bli prioritert og de som oppga landkravene sine skulle kompenseres i 20% land, og resten i penger. Beduinene avslo dette tilbudet og situasjonen forble i stor grad uendret (The State of Israel 2010). Praver-Begin-planen er det siste resultatet av denne prosessen, som skulle danne et rammeverk for regulering av de ikke-ankjente landsbyene og avklaring av landdisputtene.

Goldberg-rapporten

I 2007 ble Goldberg-kommisjonen nedsatt for å lage anbefalinger for hvordan situasjonen med landdisputtene og de ulovlige bosetningene kunne løses. Kommisjonen besto av seks jøder og to beduiner, hvorav ingen bodde i ikke-ankjente landsbyer. Kommisjonen ble nedsatt fordi det begynte å haste med å finne en løsning på bosetningsproblemet for beduinene i Negev. Rapporten, som var ferdig i 2008, understreket dette i sin første artikkel:

«The more time that passes, the harder the solution. A quick and comprehensive solution, that will arrange the settlement of the Bedouin in the Negev, is an immediate priority» (The Goldberg Commission 2008:5). Kommisjonen fikk 130 skriftlige innlegg fra «anyone who could contribute to its recommendation» (The Goldberg Commission 2008:4). Også 117 personer og organisasjoner presenterte sine synspunkter for kommisjonen, i tillegg til at den holdt 20 møter som var åpne for offentligheten og besøkte fire relevante lokaliteter (The Goldberg Commission 2008:4).

Rapporten ble godt mottatt av organisasjoner som arbeider for beduinenes rettigheter, og ble sett på som et steg i riktig retning. I rapporten blir det understreket at beduinene er israelske statsborgere, og må behandles der etter. Dette innebærer å involvere dem i prosesser som skal avgjøre deres framtid: «The Bedouin are residents of the State and its citizens, and as such they are not ‘transparent’, lacking status and rights. We need to listen to their claims and to take their needs into consideration, and they must be involved in determining their own future» (The Goldberg Commission 2008:34). Beduinene skal kompenseres for å oppgi sine landkrav, selv om deres rett til eierskap ikke anerkjennes verken av kommisjonen eller av israelske lover (The Goldberg Commission 2008:35). Kommisjonen anså ikke tvungen forflytning som en effektiv eller akseptabel løsning. Den anbefalte at de fleste ikke-ankjente landsbyene og ulovlige strukturer burde anerkjennes der de var, såfremt de ikke stod i veien for utviklingsplaner som allerede var lagt for regionen (The Goldberg Commission 2008:42).

Prawer-planen

Goldberg-rapporten anbefalte å fastsette spesifikke retningslinjer for å løse situasjonen (The Goldberg Commission 2008:35). Dette var bakgrunnen for at Prawer-komiteén ble nedsatt i 2009. Komiteén skulle utarbeide en plan for hvordan Goldberg-rapporten kunne implementeres. Prawer-planens uttalte mål var å skape en bedre integrasjon av beduinene i det israelske samfunnet. Den skulle også betydelig redusere de økonomiske og sosiale gapene mellom den beduinske befolkningen i Negev og det israelske samfunnet som helhet (Israel Ministry of Foreign Affairs 2011). Prawer-planen ble godkjent av den israelske regjeringen i september 2011. Av kritikerne ble planen sett på som et steg tilbake fra Goldberg-rapporten, fordi den gikk bort fra å anerkjenne så mange bosetninger som mulig, og la mer vekt på å forflytte beduinene til byer.

Under utarbeidelsen av Praver-planen ble ikke noen fra det beduinske samfunnet i Negev konsultert, ettersom den var basert på anbefalingene fra Goldberg-rapporten som hadde konsultert dem. Både beduiner og flere menneskerettighetsorganisasjoner protesterte mot at Praver-planen ikke tok hensyn til beduinenes livsstil og ønsker. Planen var i utgangspunktet ferdig utarbeidet i 2011, og skulle bli gjort om til lovforslag i januar 2012.

Praver-Begin-planen

Regjeringen oppnevnte minister Ze'ev Binyamin (Benny) Begin til å konsultere den beduinske befolkningen og utarbeide anbefalinger til endringer av lovforslaget på bakgrunn av disse konsultasjonene. Noen endringer ble gjort, men mange har kritisert at den nye planen ikke medfører reelle endringer (Bloom, Goldberg og Salomo 2014, Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). ACRI og Bimkom kaller de fleste endringene «retoriske» (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). Det er noen endringer i kompensasjonsordningen som er til beduinenes fordel, men alt i alt endrer ikke dette bestemmelsene i, og prinsippene bak, planen, mener organisasjonene (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). Den nye planen og lovforslaget ble godkjent av den israelske regjeringen i januar 2013, og går under navnet «Law for the Regulation of Bedouin Settlement in the Negev, 5773–2013», men er bedre kjent som Praver-Begin-planen.

Lovforslaget ble godkjent i den første av tre høringer i Knesset i juni 2013, men ble trukket tilbake i desember 2013 før den kom til andre høring. Grunnen til det var at planen hadde mistet nesten all støtte i Knesset, både fra partiene på høyre- og venstresiden. I dag har landbruksminister Yair Shamir (Yisrael Beytenu) ansvaret for hva som skal skje framover med lovforslaget. Praver-Begin-planens framtid er usikker. Det er ikke avgjort om den skal tas opp igjen, endres eller om den skal forkastes fullstendig.

Den første planen utarbeidet av Praver-komitéen, ble altså kalt Praver-planen. Etter Begins endringer har noen valgt å kalle den for Begin-planen, noen for Praver-Begin-planen, og mange har også fortsatt å kalle den Praver-planen. Jeg velger å bruke *Praver-Begin-planen*, siden den siste endringen ble gjort av Begin, men på bakgrunn av Praver-planen. Når jeg bruker begrepet *Praver-Begin-planen*, innebærer dette både planen og lovforslaget.

Hva innebærer Praver-Begin-planen?

Praver-Begin-planen består av to deler: Den første er Praver-planen, som ble utarbeidet av Praver-komitéen, og den andre er Begins endringer etter den offentlige høringen. Planen har tre målsetninger: 1) Å bringe sosioøkonomisk utvikling til den beduinske befolkningen i Negev, 2) å være en fullstendig og endelig avklaring på landdisputtene, og 3) «to settle all of the Bedouins scattered in the Negev (...) in existing regularized communities; in existing non-regularized communities which will be planned and recognized; or in new communities which will be built in consultation with the Bedouin» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013a).

Praver-Begin-planen fastsetter et rammeverk for hvordan avklaring av landdisputtene og reguleringen av bosetningene skal skje. Den setter reglene for hvordan landkravene skal kompenseres, hvem som har rett til kompensasjon og hvilken kompensasjon. Den legger føringer for komitéen som skal ha ansvar for implementeringen av planen, i tillegg til regler for hvordan den skal gjennomføres og hvilke straffer det vil medføre å ikke føye seg etter den. Planen innebærer ingen konkrete detaljer om hvem som vil bli berørt, og hvordan.

Avklaring av eierskap og kompensasjon

Det er ikke beduinene som gruppe som hevder eiendomsrett over landområder, men enkeltpersoner og slektsgrupper. Det er omtrent 2,900 krav som er registrert på vegne av omtrent 12,000 personer (Begin 2013:10). De utgjør altså en liten del av Negevs 210,000 beduiner (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b). Disse kravene utgjør omtrent 589,000 km². I 1,700 av kravene, omtrent 347,000 km², er beduinene i besittelse jorda de hevder å eie, mens de resterende 1,200 kravene, omtrent 242,000 km², fremmes av personer som per i dag ikke er i besittelse av jorda de hevder å eie (Begin 2013:11).

Praver-Begin-planen er tydelig på at «the legal framework (...), does not allow, in general, for the acceptance of Bedouin ownership claims» (Begin 2013:10). Praver-Begin-planen aksepterer likevel anbefalingen fra Goldberg-rapporten om at «the State grant land ownership rights on the basis of due consideration for the Bedouin's historical attachment to the land, and not in recognition of any legal bond (which does not exist)» (The Goldberg Commission 2008:35, Begin 2013:10). Planen setter opp et rammeverk for hvordan denne anerkjennelsen av eierskap skal skje og hvordan kompensasjonsordningene skal være. Dette varierer alt

ettersom hvilken type jord det er snakk om. Dersom området er planlagt for bosetting, gjelder én form for kompensasjon. Er området planlagt for jordbruk, gjelder en annen form for kompensasjon. I tillegg er det også ulik kompensasjon avhengig av om beduinene er i besittelse av jorda eller ikke.

Staten vil tilby

regularization (...) based on the legal stability of the status of the land. Therefore, the State will offer regularization by law of the Bedouin ownership claims submitted in the framework of the land regularization procedure between 1971 (following the legislation of the 1969 land law) and 1979, by awarding the claimants land and money, provided that the court did not reject the ownership claim and ordered that the land be registered to the State (Begin 2013:12).

De som har landkrav i områder som ikke er kategorisert som bosetningsområder, vil motta kompensasjon i maksimum halvparten jord og resten penger:

A land equal in area to half of the claim area will be registered in the real estate records on the name of each ownership claimant (or his heirs) (...). [T]he State will pay the claimant (or his heirs) money for the remaining claim area that was not registered in the claimant's name (Begin 2013:12).

Hva gjelder landkrav som involverer jord som er kategorisert som bosetningsområder, vil «[c]laimants who are eligible for compensation in land (...) be granted agricultural land outside the community» (Begin 2013:14). Dersom myndighetene og den beduinske parten blir enig om dette, «an exchange arrangement will be applied that will allow for one dunam outside the community to be exchanged for half a dunam of agricultural land inside the community» (Begin 2013:14). Beduiner som hevder eiendomsrett over store områder blir nødt til å tillate at jorda deres også blir brukt av andre enn deres egne familier (Begin 2013:15). Dette uttrykkes flere steder i planen. Som en betingelse for at noen får fortsette å bo på jord som de hevder eiendomsrett over, «other residents who do not claim land ownership or those whose claims apply to other lands will also be absorbed there» (Begin 2013:8).

De som ikke oppfyller kravet om å ha vært i besittelse av jorda de hevder eiendomsrett over i perioden landkravet ble registrert, vil kun motta økonomisk kompensasjon (Begin 2013:12). Denne kompensasjonen kan derimot brukes til å kjøpe jord reservert for boligbygging av staten. Den økonomiske kompensasjonen varierer avhengig av hvilken type jord det er snakk om, og vil bli beregnet ut fra en fastsatt pristabell (Prawer-komitéen 2011:16). Kompensasjon

blir gitt i bytte mot landkravene, som vil si at etter å ha mottatt kompensasjon kan de ikke lenger hevde eiendomsrett over områdene.

Avklaring av eierskap før anerkjennelse av landsbyer

I Praver-Begin-planen understrekes viktigheten av at landdisputtene må avklares før landsbyene kan anerkjennes. Det legges vekt på at siden målet med anerkjennelsen av landsbyene er å skape en bedre framtid for den beduinske befolkningen, er det viktig å utvikle de beduinske samfunnene,

which in turn creates the need to regularize them through planning, which in turn creates the need to settle the Bedouin land ownership claims. (...) [A]ny plan to regularize a specific community will receive final approval only after the ownership claims and other arrangements have been settled, thereby enabling the actual regularization of the community to take place (Begin 2013:9).

Dette er basert på Goldberg-rapportens konklusjon om at en løsning på bosetningsspørsmålet forutsetter en løsning på landdisputtene, og omvendt (The Goldberg Commission 2008:56).

Anerkjennelse og regulering av ikke-ankjente landsbyer

Goldberg-rapporten slår fast at

[i]n principle, we recommend recognition, as far as possible, of all the unrecognised villages which have a critical mass of residents, at a level to be determined, and which can maintain themselves as municipal units, on condition that such recognition in no way contradicts the District Master Plan (The Goldberg Commission 2008:42).

Dette prinsippet står Praver-Begin-planen ved (Begin 2013:6). Utviklingsplanen for Beersheba-distriktet (4/14/23) setter rammeverket for hvilke landsbyer som kan bli anerkjent. Denne planen «listed the regions in which such a regularization applies, as well as the criteria to be examined prior to the regularization of any community, including size, density, contiguity and economic viability» (Begin 2013:7). Praver-Begin-planen gir ingen oversikt over hvilke landsbyer som kommer til å oppfylle kravene for anerkjennelse, og sier at

[w]e cannot yet list the places where there are outstanding land ownership claims and which will be recognized as communities or included in the framework of expansions of existing communities in the future; however, according to the information we have, a large majority of those currently residing in areas that are not regularized will be able to continue residing there in the future within regularized communities (Begin 2013:7).

Forflytning av befolkningen

Ifølge planen er avstanden mellom flere av bygningene i noen av de ikke-anerkjente landsbyene så stor at de vil være nødt til å flytte en kort avstand, for at landsbyen skal oppfylle kravene for befolkningstetthet. Dette er også nødvendig for at staten skal kunne installere infrastruktur «at a reasonable cost» (Begin 2013:7). Likevel skal reguleringen skje på en måte som i størst mulig grad skal «reduce the need to transport the population» (Praver-komiteén 2011:8).

Den eneste av de ikke-anerkjente landsbyene som med sikkerhet vil bli flyttet, er Wadi al-Na'am. Landsbyen har rundt 14,000 innbyggere (Begin 2013:8). I tillegg til denne landsbyen beregnes det at «less than 3,000 families of land ownership claimants, and others who have no such claims, will relocate to other communities (...). However, it appears that a more detailed examination of the data (...), will show that the number is lower» (Begin 2013:8).

Ifølge Praver-Begin-planen er ikke forflytningen noe negativt, men heller den beste løsningen på lang sikt. Dette begrunnes ved å vise til modernisering:

While a solution that does not necessitate the relocation of families to new communities is easier in the short-term, the relocation of family dwellings to an alternative location, chosen through dialogue, is a blessing in the long-term: by moving to a regularized community, even one that is a few kilometers away from their current location, these families will enable their children to leap into the 21st century and build a better future for themselves, while maintaining their culture and lifestyle (Begin 2013:7–8).

De som blir forflyttet fra landsbyene sine vil motta økonomisk kompensasjon etter fastsatte satser (Praver-komiteén 2011:41).

Tidsrammer

Dersom noen velger å ikke følge opp planen vil de miste både jorda og retten til kompensasjon: «[F]ive years after the law comes into effect, land which was not awarded to ownership claimants in the framework of the special regularization procedure will be registered to the State» (Begin 2013:16). Etter hvert som den avsatte tiden renner ut vil kompensasjonene minke og til slutt opphøre ved tidsfristens slutt (Praver-komiteén 2011:7). Det vil gis belønning til de som sier seg enig i avtalen på et tidlig tidspunkt (Begin 2013:11).

Tidsrammen ble i mai 2013 redusert til tre år, etter ønske fra regjeringspartiene (NCF og Adalah 2013:6). Denne tidsrammen gjelder også for de bosetningene som vil bli evakuert:

«Whoever does not evacuate by the conclusion of the determined period will have enforcement procedures taken against them» (Prawer-komiteén 2011:40).

Dialog og enighet mellom staten og beduinene framstår som viktig i planen og det nevnes flere steder at befolkningen skal inkluderes i en dialog om bosetningsløsninger. Likevel understrekes det tydelig at dette vil kun skje innenfor de gitte tidsrammene, og at dersom det ikke blir enighet i tide, vil staten ha det siste ordet (Prawer-komiteén 2011:27–28, Begin 2013:7). Når det gjelder planlegging av bosetningene, blir det fastslått i planen at staten

will act as much as possible in cooperation with the population but in any case will act in such a way that the planning will end in a reasonable time frame. In cases where understandings were not reached (...), the state will be authorized to plan the settlement solutions based on its considerations while considering as much as possible the needs of the residents and their desires as they have been expressed until that point (Prawer-komiteén 2011:27–28).

Selv om dialog og enighet foretrekkes, er det viktigere at planleggingsprosessene fullføres «within a reasonable period of time, even in cases where understandings had not been reached with the residents» (Begin 2013:7).

Oppsummering

I planen blir beduinenes landkrav anerkjent fordi de har en historisk tilknytning til jorda, ikke fordi de har noen juridisk rett. For å oppgi landkravene vil de motta kompensasjon. Beduiner som er i besittelse av jorda de hevder eiendomsrett over vil bli kompensert med maksimum 50% jord og resten penger. De som ikke er i besittelse av jorda, får kun økonomisk kompensasjon. Dersom en ikke-ankjent bosetning skal anerkjennes, må den ligge i en sone som er godkjent for bosetting ifølge den regionale utviklingsplanen for Beersheba-distriktet. I denne planen fastsettes også et minstekrav om «size, density, contiguity and economic viability» som landsbyene må oppfylle (Begin 2013:7). I de landsbyene som ikke oppfyller kravene vil staten inngå en dialog med innbyggerne for å finne den beste løsningen. I Prawer-Begin-planen blir det lagt vekt på at det å bli flyttet til en eksisterende bosetning er noe positivt som skaper modernisering, og blir fremmet som en bedre langsiktig løsning enn anerkjennelse av landsbyene. Det understrekes også at ønsket om enighet mellom staten og beduinene ikke kan komme i veien for de satte tidsfristene, slik at dersom det ikke blir enighet mellom innbyggerne og staten vil staten gjøre det den mener er den beste løsningen for alle.

Konklusjon

Usikkerheten rundt hvor mange som kan bli forflyttet og urbanisert gjør at mange er skeptiske til Praver-Begin-planen. Skepsisen forsterkes av at det å flytte til en eksisterende bosetning blir fremmet som den beste langsiktige løsningen, i tillegg til at staten vil gjøre det den mener er best ved tidsfristens slutt. Ifølge Goldberg-rapporten er forflytning av befolkningen ugunstig, og det virker som om mange beduiner mener det samme. «The Bedouin's don't trust the government», forteller Thabet Abu Rass fra Adalah. Han sier at beduinene har lang og dårlig erfaring med staten og at tilliten er tynnslitt, særlig ettersom staten river nye bygninger i de ikke-anerkjente landsbyene. Dette har ført til at mange beduiner, og organisasjonene som arbeider for beduinenes rettigheter, har protestert kraftig mot planen.

Praver-Begin-planen skulle være den endelige løsningen på «the Bedouin problem in the Negev». Den kom som et resultat av at regjeringen for alvor begynte å se konsekvensene av den uavklarte situasjonen i Negev, en situasjon som innebærer at en stor del av den beduinske befolkningen ikke mottar tjenester fra staten og føler seg marginalisert. Dette har skapt splid og tillitsproblemer mellom dem og staten. Ifølge Praver-komiteén er planen «an honest, balanced plan that grants an opportunity, both to the Bedouins, and the state, to turn to a fresh page in their relations» (Praver-komiteén 2011:4). Også Benny Begin mente at «after many years of increasing distrust by the Bedouin towards Israeli governments, it appears that many were convinced of the sincerity of our intentions and the seriousness of our approach this time, even if there were still disagreements regarding solutions» (Begin 2013:19). Planen viste seg å ikke være den endelige løsningen Begin hadde håpet på, og møtte så mye motstand at den ble trukket tilbake. Praver-Begin-planen ble enda et resultatløst forslag.

5 Motstand og alternativer

Prawer-Begin-planen har møtt mye motstand. Motstanden ble til slutt så stor at planen ikke kom seg til andre høring i Knesset. Den ble stanset av noe så sjeldent i israelsk politikk som enighet mellom venstresiden og høyresiden om å gå mot den, om enn av ulike grunner. I dette kapittelet går jeg nærmere inn på beduinenes motstand mot statlige policyer rettet mot urbanisering av beduinene og konfiskering av jorda deres. I motstanden mot Prawer-Begin-planen har organisasjonene som arbeider for beduinenes rettigheter vært svært aktive, og står bak mye av protestene. Jeg skal redegjøre for hva som har vært hovedargumentene i motstanden, både fra høyre- og venstresiden. Motstanden har også fremmet alternativer. The Regional Council for the Unrecognized Villages in the Negev (RCUV) og organisasjonen Bimkom har utarbeidet en alternativ plan som de mener tar bedre hensyn til beduinenes behov og ønsker. Beduinene har ikke et samlet representativt lederskap, noe som gjør det vanskelig å vite hva som vil være den beste løsningen for alle beduinene i Negev. Flere jeg har snakket med har argumentert for at beduinene er en mangfoldig gruppe, og at dette gjør det vanskelig å enes om én felles plan.

Beduinenes motstand mot statlige policyer

Beduinene begynte å organisere seg formelt på 70-tallet, og flere jødiske grupper og intellektuelle begynte også å kreve at beduinenes rettigheter ble respektert (Goering 1979:19). «Bedouin list» ble etablert i 1973 og klarte å få ett sete på Knesset. I 1977 slo de seg sammen med et arabisk parti (Jakubowska 1992:97).

Ismael Abu-Saad, israelsk-palestinsk professor i utdanning og administrasjon, deler den beduinske motstanden i tre nivåer, hvorav to er relevant for denne redegjørelsen. Det første og laveste nivået er at beduinene som enkeltpersoner og -grupper selv viser motstand mot israelske policyer (Abu-Saad 2008a:16–17). Nesten halvparten av Negevs beduinske befolkning bor fortsatt i landsbyer som staten ikke anerkjenner. De nekter å flytte fra landsbyene sine, til tross for dårlig levevilkår og ulike tvangsmidler staten bruker for å få dem til å flytte til byene. Ikke bare nekter de å flytte, men de utvider også landsbyene sine etter hvert som befolkningen vokser. Når staten kommer for å rive ulovlige bygninger svarer de med å bygge dem opp igjen på nytt. Dette er den ikke-ankjente landsbyen al-Araqib et

godt eksempel på, som har blitt jevnet med jorden over 71 ganger siden 2010 (NCF 2014b, Couzinet 2014).

Det andre nivået er ulike lokale beduinske samfunnsorganisasjoner og nasjonale NGO-er som arbeider for den palestinske minoritetens rettigheter, inkludert beduinenes. Flere av disse organisasjonene har allerede blitt nevnt, for eksempel Adalah, the Association for Civil Rights in Israel, Negev Coexistence Forum og Bimkom. Noen av disse organisasjonene går rettens vei for å forsvare beduinenes rettigheter, og har fått gjennomslag i flere saker. For eksempel ble Helsedepartementet saksøkt for å ikke tilby tilstrekkelig med helseklinikker for mødre og barn, noe som resulterte i at helseklinikker ble bygget i noen av de ikke-ankjente landsbyene (Abu-Saad 2008a:17). Et annet eksempel er at sprøytingen av beduinenes ikke-ankjente avlinger med giftige kjemikalier ble stanset etter at Adalah gikk til rettsak (Israel Law Reports 2007). Disse organisasjonene presenterer også beduinenes sak for utenlandske organisasjoner som FN og EU, og prøver å spre generell informasjon om deres situasjon i Israel.

Beduinene i Negev er i dag oppdelt i tre stammeforbund: Tarabīn, ‘Azāzmah og Tiyāha. Disse forbundene er igjen delt opp i 19 stammer. Det finnes ikke noe sentralt overhode som leder alle beduinene. Selv om det finnes ledere for de enkelte stammene, er det ikke slik at stammemedlemmene følger denne lederen i tykt og tynt. Motstanden mot de statlige policyene er langt fra organisert, og beduinene står ikke samlet i kampen for sine rettigheter. NGO-ene arbeider for deres rettigheter, men er på ingen måte et representativt organ. Det eneste tilnærmet representative organet som finnes representerer kun de som bor i de største ikke-ankjente landsbyene, the Regional Council of the Unrecognized Villages in the Negev.

Regional Council of the Unrecognized Villages in the Negev (RCUV)

Tidligere hadde statens kontakt med beduinene kun vært gjennom *shaykhene* (Goering 1979:8–9). «They would allow [the *shaykhs*] to have resources for his people in return for making his people doing what the government wanted», forteller Yeela Raanan som nå arbeider på frivillig basis i RCUV. Dersom beduinene ikke samarbeidet med staten, holdt den tilbake tjenester. Hun forteller videre at på 90-tallet var det et ungt lederskap under oppseiling i de beduinske landsbyene. Disse var da i 30-årene, og hadde vokst opp som israelske statsborgere. De var lei av måten staten manipulerte dem på, og visste hva de hadde rett på

som israelske borgere. De begynte å kreve sine rettigheter. «We don't deserve it because we're good, we deserve it because we are citizens. It's a right», sier Raanan om det unge lederskapets tankegang. Hun forteller at det nye lederskapet «more or less overthrew the old leadership, the *shaykh* system». Dette skapte et nytt kapittel i hvordan beduinene forholdt seg til staten. Det nye lederskapet nektet å føye seg for staten for å få tilgang til det de trengte. De opprettet RCUV i 1997.

Tidligere hadde Israel kun brukt stammens navn på landsbyene. Ifølge Raanan ble dette gjort for å svekke beduinenes tilknytning til jorda ved å fokusere på at de er et nomadisk folk, som «belong to a tribe, they don't belong to a place». Derfor bestemte det nye lederskapet at de skulle gå tilbake «to the names of our places, we are going to demand the recognition of the villages and we are going to demand the right of the villagers». De valgte å utsette kampen for å få anerkjent landkravene, fordi det viktigste var at landsbyene ble anerkjent, slik at de kunne få skoler, vann, elektrisitet og annen grunnleggende infrastruktur. De ønsket ikke bare å kjempe for sine rettigheter, men også å «succeed in our battle», forteller Raanan. Derfor valgte de en pragmatisk løsning. De bestemte seg for å kun representere de større landsbyene, de med over 500 innbyggere, som de visste oppfylte kravene for befolkningsstørrelse. De slo derfor sammen mindre landsbyer som lå ved siden av hverandre, slik at de skulle fungere som én landsby. Mindre landsbyer kunne slå seg sammen med større landsbyer i nærheten. Dersom de mindre landsbyene ikke ville slå seg sammen for å nå et minimum befolkningstall, kunne heller ikke RCUV representere dem. Slik kom RCUV fram til at det var 46 ikke-ankjente landsbyer.

RCUV er det nærmeste man kommer et representativt organ for de ikke-ankjente landsbyene, men de representerer likevel ikke alle. Raanan forteller at de har 45 *potensielle* landsbyer som medlemmer i RCUV, men at de «never really achieved the full potential. There has always been villages who did not want to participate, because they like to do their battles on their own. Sometimes they participate, sometimes they don't». Hun forteller at på de største møtene har de hatt representanter fra 35 av landsbyene, og hun anser dette som stort oppmøte.

Motstand mot Praver-Begin-planen

Etter at Praver-komiteén kom med sine forslag til avklaring av landdisputtene og anerkjennelse av de beduinske bosetningene i Negev, møtte den sterk motstand. Selv om Begin baserte sine endringer på konsultasjoner med den beduinske befolkningen, hevder flere motstandere av planen at endringene ikke er reelle (Bloom, Goldberg og Salomo 2014, Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). Flere organisasjoner har jobbet for å stanse planen, gjennom kampanjer, appeller til internasjonale organisasjoner som EU og FN, publikasjoner og arrangering av demonstrasjoner. Grunnene til motstanden er mange, men bunner i en opplevelse av at planen ikke tar hensyn til beduinenes ønsker og behov.

«The Bedouins don't trust the government»

Thabet Abu Rass fra organisasjonen Adalah forteller at det er stor mangel på tillit mellom beduinene og staten, og at «[t]he Bedouins don't trust the government. They have a lot of experience, and they are demanding the government to build the trust». Ifølge ham ignorerer Praver-Begin-planen denne tillitsmangelen. Han mener at staten påtvinger dem denne lovgivningen, noe som ikke hjelper på forholdet mellom de to partene. Praver-Begin-planen undergraver muligheten for å finne en løsning som begge parter kan enes om, og som staten og beduinene kan implementere i fellesskap.

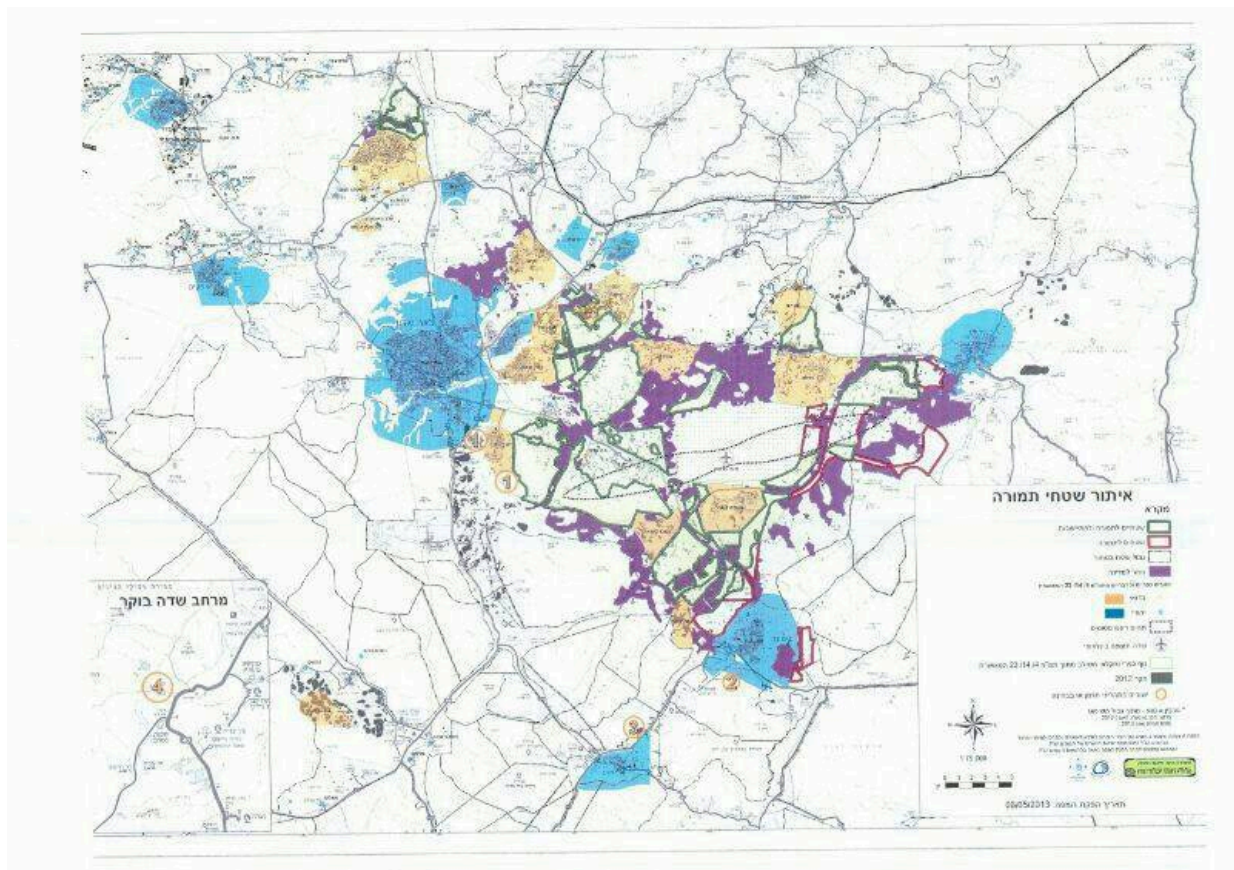
Abu Rass mener at en av de viktigste årsakene til konflikten, sett fra beduinenes side, er den pågående rivingen av hus som er bygget uten tillatelse. Mange forbinder kun staten med ødeleggelse av hjemmene sine. For å bygge opp tilliten er det ifølge ham én ting som kan gjøres: «Stop house demolishing!» Også Benny Begin var klar over at dette var en ødeleggende praksis: «The issue of enforcement of demolition orders for illegal structures built by Bedouin was strongly raised in all the meetings with the Bedouin in the Negev» (Begin 2013:15). En lovgiving som legitimerer ødeleggelsen av innbyggernes hjem og tvinger dem til å flytte vil ikke virke oppbyggende på tillitsforholdet.

Uklarhet i planens konsekvenser

Praver-Begin-planen legger til grunn prinsippene som skal gjelde for avklaring av eierskap og hvordan bosetningene skal anerkjennes. Den gir derimot ingen detaljer om hvem som blir berørt og hvor mye land staten vil konfiskere gjennom planen. Dette gjør at beregninger gjort på bakgrunn av informasjonen i Praver-Begin-planen gir ulike utslag. Utenriksdepartementet

hevder at rundt 60,000 av beduinene vil bli værende i sine landsbyer som vil bli anerkjent (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b). De antar at rundt 30,000 blir nødt til å flytte, men mest sannsynlig kun et par kilometer på det meste, slik at de kommer nærmere en bosetning (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013b). Parlamentsmedlem for United Arab List, Ibrahim Sarsour, antar at 25 av de 35 landsbyene vil bli revet, og at dette innebærer tvangsforflytning av over 40,000 mennesker. Moshe fra Negev Coexistence Forum mener det er snakk om tvangsforflytning av mellom 30,000 og 45,000 mennesker. De mest pessimistiske beregningene viser at planen vil føre til «the destruction of more than 35 Palestinian towns and villages in Al-Naqab (Negev) in the south of Israel and the expulsion and confinement of up to 70,000 Palestinian Bedouins» (The Guardian 2013). Beduinenes manglende tillit til staten, kombinert med at planen ikke fastsetter de faktiske konsekvensene, har ført til en naturlig skepsis til statens intensjoner med planen.

De høyreorienterte partiene har også vært skeptiske til planen fordi de frykter at staten er for sjenerøs mot beduinene i kompensasjonsordningene (Arlosoroff 2013). I desember 2013 ble det lekket et kart som viser hvilke områder som regjeringen antar vil bli konfiskert og hvilke som skal gå til beduinske bosetninger (Figur 4). De lyseblå områdene på kartet er satt av til jødiske byer, og de oransje til beduinske kommuner. De lilla områdene kommer staten til å konfiskere, mens områder med grønt omriss skal gå til ikke-anerkjente landsbyer. Områder med rødt omriss viser land som er satt av til annen bruk enn bosetninger, som for eksempel beitemarker og jordbruk. Dette kartet hadde tidligere blitt holdt hemmelig, både for Knesset og offentligheten (Haaretz 2013a, Omer-Man 2013). Det er usikkert om dette kartet var et arbeidsdokument, eller om det kun ble laget for å overtale de høyreorienterte partiene til å stemme for planen, ved å forsikre dem om at beduinene ikke får for mye jord (Omer-Man 2013). Kartet ble lekket av parlamentsmedlem Dov Khenin fra Hadash, et venstresosialistisk parti, som sa at «[w]hen the government misleads the Knesset we cannot cooperate with such a move», og mente at både kartets innhold, og det faktum at det ble holdt hemmelig for Knesset, er grunn nok til å stanse lovforslaget (Haaretz 2013a). Også to av de mektigste partiene på høyresiden, Jewish Home og Yisrael Beytenu, gikk i mot Praver-Begin-planen på grunn av anklager om at relevant informasjon om planens konsekvenser har blitt holdt tilbake (Middle East Monitor 2013).

Figur 4: Kart lekket fra regjeringen (Omer-Man 2013).

«Creeping apartheid»

I grew up in Israel just like other citizens, knowing that there are certain areas I cannot move there (...) for security reasons, fire zone areas for example, training area for the military, which is fine by me! Every citizen cannot move [there], but the fact that some citizens cannot live in this area and other Jewish can, well, this is creeping apartheid.

Dette forteller Thabet Abu Rass, når han snakker om hvorfor han mener planen er diskriminerende overfor beduinene. Han velger å bruke begrepet «creeping apartheid» blant annet fordi han opplever, for første gang i Israel, at mennesker blir utestengt fra enkelte områder på bakgrunn av etnisitet. Ifølge ham vil Praver-Begin-planen medføre at beduiner ikke kan bo mellom Road 40 og Gazastripen (Figur 5). Organisasjonene ACRI og Bimkom tolker også planen dithen at den vil samle beduinene innenfor et gitt område og forby deres bosetninger utenfor dette området, noe som øker mistanken om etnisk diskriminering (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013). Abu Rass mener at Praver-Begin-planen legitimerer diskriminering og forskjellsbehandling på grunn av at man er beduin, og at staten ikke anser

beduinene som borgere på lik linje med jøder. Ifølge ham mener beduinene at planen er urettferdig og diskriminerende, og at de derfor ikke støtter den.

Figur 5: Kart over Road 40 (maps.google.no).

Videre hevder Abu Rass at «Praver is suggesting to remove (...) certain Bedouin villages, destroy them, and to establish on the ruins of these villages, Jewish towns». Han mener at staten forsøker å minke «the geographical space of the Bedouins» for å kunne øke «the Jewishness of the state». Dette begrunner han med at Praver-Begin-planen ikke kommer til å anerkjenne de beduinske landsbyene, men heller flytte beduinene inn i eksisterende byer. Planen innfører et nytt kriterium som landsbyer må oppfylle for å anerkjennes, nemlig at de må være økonomisk bærekraftige, noe som ikke har vært et kriterium tidligere. Han mener at dette kriteriet er innført kun for å hindre at beduinske landsbyer med flere tusen innbyggere blir anerkjent, ettersom de ikke-ankjente landsbyene ikke er økonomisk sterke. Han frykter at dette vil gjøre at få landsbyer vil kunne oppfylle kravene for å bli anerkjent. ACRI og Bimkom hevder i tillegg at kriteriene som blir lagt til grunn for beduinske landsbyers anerkjennelse ikke gjelder for jødiske bosetninger (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013).

I 2010 ble flere jødiske individuelle gårder i Negev anerkjent. Disse gårdene var, i likhet med de ikke-ankjente landsbyene, bygget ulovlig. Anerkjennelsen ga disse familiene tilgang til store landbruksområder (Kestler-D'Amours 2013). Dette får mange til å stille spørsmålstegn ved hvorfor dette ikke kan la seg gjøre for den beduinske befolkningen også.

Abu Rass opplever det som diskriminerende at den jødiske befolkningen kan velge om de vil bo i rurale eller urbane bosetninger, mens for beduinene står valget mellom å forbli i ikke-ankjente landsbyer eller flytte inn i byene. Moshe fra Negev Coexistence Forum påpekte også dette, og la til at det handler om like rettigheter og muligheter for alle innbyggerne i staten. Ettersom de er israelske borgere bør de selv få avgjøre hva slags livsstil de ønsker å leve – urban eller rural. Både Moshe og Abu Rass tolker planen dithen at den vil flytte beduiner til eksisterende byer framfor å anerkjenne de eksisterende landsbyene og etablere nye rurale samfunn. Dette hevder også ACRI og Bimkom (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013).

Retten til å eie jord

Avklaring av landdisputtene har vært viktig i både Goldberg-rapporten og Prawer-Begin-planen. Beduinenes historiske bånd til jorda anerkjennes i begge, men dette gir dem ikke eiendomsrett. I begge hevdes det at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for beduinenes eiendomsrett. De vil likevel kompenseres dersom de oppgir landkravene, men dette er kun på humanitært, ikke juridisk, grunnlag. Organisasjoner som arbeider for beduinenes rettigheter protesterer mot dette, og argumenterer for deres eiendomsrett basert på at de har bodd på og kultivert jorda siden før Israels opprettelse (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013).

Beduinene argumenterer for sin eiendomsrett i fire punkter: 1) De har kultivert jorda i lang tid, og har ervervet den gjennom arv, 2) den osmanske regjeringen kjøpte 20 km² jord fra 'Azāzmah-stammen i år 1900 for å bygge Beersheba, som vil si at den anerkjente deres eierskap i denne perioden, 3) Israel anerkjenner landkravene til jøder som kjøpte land fra beduinene i Negev før 1948, og 4) Israel har anerkjent beduinsk landeierskap i tilfeller hvor de er villige til å selge jorda til staten (Falah 1989b:76).

Høyresiden kritiserer også ordningen om avklaring av eierskap, men de mener at den økonomiske kompensasjonen er for sjenerøs med tanke på at beduinene «have been squatting illegally for decades» (Times of Israel 2013). Ari Briggs fra den høyreorienterte

organisasjonen Regavim mener også at beduinene verken har rett på eierskap eller kompensasjon, og synes at regjeringen er svært sjenerøs ettersom den gir kompensasjoner selv om beduinenes eierskap ikke kan bevises.

Organisasjonen Regavim støtter ikke Praver-Begin-planen. De kaller den «an historic mistake which puts a question mark on the future of the Negev» (Arutz Sheva 2013). De mener at planen belønner beduinene for å bryte loven, ved at de bor i ulovlige bosetninger. De hevder at Begins endringer i kompensasjonsordningene var en klar beskjed til beduinene og NGO-ene som støtter dem om at

the more pressure you apply, directly and by taking this issue international to foreign governments and the media, the more you'll get. It is obvious to us that even though this government decision gave the Beduin an additional gift of 100,000 dunams of the Negev on top of the 150,000 dunams already proposed they have no intention of accepting this latest «offer» (Smotrich 2013).

De hevder at beduinene «do not intend to cooperate with any program that offers them less than 100 percent of the land they now occupy» (Arutz Sheva 2013).

Anerkjennelse og landeierskap behandles under ett

I Praver-Begin-planen blir både disputtene over landeierskap og anerkjennelse av landsbyene behandlet. Noen mener dette ikke bør behandles samtidig, fordi de er to separate saker som ikke er avhengig av hverandre. Både Yeela Raanan fra RCUV og Walid, innbygger i en ikke-ankjent landsby, mener at anerkjennelse av landsbyene bør prioriteres foran landdisputtene, og at anerkjennelse av landsbyene ikke er avhengig av en avklaring av landdisputtene, i motsetning til hva som hevdes i Praver-Begin-planen og Goldberg-rapporten (Begin 2013). De mener at det viktigste er å anerkjenne landsbyene der de er, slik at landsbyene kan planlegges og dermed utvikles så fort som mulig. ACRI og Bimkom er også blant dem som mener at det ikke er nødvendig å avklare landdisputtene for å kunne anerkjenne og utvikle landsbyene. De viser til at dette har skjedd før, hvor staten har anerkjent landsbyer uten at det var avklart hvem som eide jorda (Aburabia, Gild-Hayo og Baruch 2013).

Ari Briggs kritiserer også at de behandles samtidig. Han mener at fokuset på landkravene ødelegger for den store majoriteten av beduinene. At anerkjennelse og utvikling av bosetninger som huser over 100,000 mennesker blir hindret på grunn av at 12,000 hevder eiendomsrett over jord, er ifølge ham urettferdig og unødvendig. Han jobber for at Negev

skal kunne utvikles videre, og ser landkravene som et stort hinder for utvikling av både den jødiske og beduinske sektoren i Negev.

En alternativ plan

Kritikken som ble rettet mot Praver-Begin-planen, kan i liten grad bli rettet mot Bimkom og RCUVs alternative plan. Denne planen blir ofte trukket fram som et godt alternativ til Praver-Begin-planen av organisasjonene som jobber for beduinenes rettigheter. Den alternative planen omhandler kun anerkjennelse av landsbyene, og går ikke inn på landeierskap. Yeela Raanan fra RCUV mener at de er villig til å vente på en avklaring av landkravene. Planen viser at anerkjennelse av landsbyene er fullt mulig uten først å avklare landdisputtene.

Beduinenes deltakelse et viktig prinsipp

Den alternative planen er på 350 sider, og inkluderer «historical, land-use and planning background, analysis of trends, problems and opportunities, and five expert reports, as well as concrete recommendations regarding planning for the unrecognized villages» (RCUV og Bimkom 2012:5). Den finnes kun på hebraisk, og jeg støtter meg derfor til et sammendrag på engelsk som kom ut i 2012 (RCUV og Bimkom 2012).

Planen ble utformet som et samarbeid mellom Bimkom, en organisasjon som bruker planlegging for å oppnå menneskerettigheter, og RCUV. Planen ble også utarbeidet i samarbeid med beduinene selv. Organisasjonene reiste til hver av de 46 landsbyene og snakket med innbyggerne. Sammen med innbyggerne prøvde de å lage et oppsett av landsbyen slik de ønsket den, men som også passet med de israelske planleggingsmyndighetenes føringer for regulering av en landsby. For organisasjonene var det viktig å inkludere kvinnene i innsamlingen av informasjon til planen. Raanan fortalte at når de driver med «Bedouin stuff, we just do men's stuff». Derfor var det ekstra viktig å inkludere kvinnene, som vil bli berørt av planene i like stor grad som mennene. Organisasjonen Sidreh, som arbeider for beduinske kvinners rettigheter og myndiggjøring, snakket med kvinnene i landsbyen slik at deres ønsker og vurderinger også ble hørt.

Den alternative planen er ikke ferdigstilt. Det var viktig for RCUV å forklare til beduinene i de ikke-ankjente landsbyene hvilke konsekvenser den alternative planen vil ha for deres

landsby. Dette har ikke RCUV gjort ennå, og har derfor ikke fått endelig godkjenning fra landsbyene de representerer. Dette nevnes også i planen, som sier at «[a]ll the solutions will be subject (...) to further consultation and final agreement of the communities affected» (RCUV og Bimkom 2012:8).

Anerkjennelse og utvikling av landsbyene førsteprioritet

Det overordnede målet for den alternative planen er å

provide a planning solution for the recognition of all of the existing Bedouin villages, their proper integration into the Beersheba metropolitan area, and provision of infrastructure that will enable sustainable development of the area, as well as implementation of the principles of equality, recognition and justice (RCUV og Bimkom 2012:9).

Planen legger fram en 8-trinns prosess hvor landsbyene til slutt vil bli anerkjent der de er i dag, og at all infrastruktur og offentlige tjenester vil bli tilgjengelige i landsbyene (RCUV og Bimkom 2012:28–29).

Ifølge planen skal det være fullt mulig å anerkjenne landsbyene, og de bør og kan anerkjennes mer eller mindre der de er, slik at forflytningen av befolkningen blir minimal (RCUV og Bimkom 2012:6, 8). Alle landsbyene som er inkludert i planen «conform to the standards determined by the State authorities for defining a place as a locality» (RCUV og Bimkom 2012:14). I planen blir det foreslått at «beduinsk landsby» anerkjennes som en egen bosetningstype, slik som *kibbutz* (pl. *kibbutzim*) og *moshav* (pl. *moshavim*)² er anerkjent som unike bosetningstyper (RCUV og Bimkom 2012:32–34). At så få som mulig blir forflyttet vil «prevent escalation of the conflict between the State and the Bedouin» (RCUV og Bimkom 2012:6).

Å legge til rette for økonomisk utvikling og å minke de store økonomiske forskjellene mellom den jødiske og beduinske befolkningen, er viktige momenter i planen. Ettersom arbeidsledigheten er høy i de beduinske landsbyene er det viktig å kunne utvikle et miljø som skaper arbeidsplasser. Planen legger derfor til rette for at mindre forretninger kan starte opp i landsbyene, samtidig som at muligheten til å reise til arbeidsplasser utenfor landsbyene blir langt bedre. I dag er det mange ikke-anerkjente landsbyer som ligger for langt unna offentlig transport til at dette er en god mulighet (RCUV og Bimkom 2012:16, 17, 35–6).

² *Kibbutz* og *moshav* er jødiske rurale kollektive bosetninger (Yiftachel 2006:304).

For Israel er det et viktig prinsipp i utformingen av nasjonale utviklingsplaner at friluftsområder og naturressurser tas vare på. Dette er også noe de har lagt vekt på i den alternative planen. Innbyggernes ønsker og behov balanseres med andre behov og planleggingsmessige hensyn på lokalt og regionalt nivå (RCUV og Bimkom 2012:17).

Oppsummering

Den alternative planen har forsøkt å kombinere hensynet til beduinene med hensynet til den israelske staten. Den er utarbeidet ved at beduinene selv har fått si hvordan de ønsker å planlegge sine landsbyer, hver landsby har blitt vurdert selvstendig, og den setter anerkjennelse av landsbyene der de er, framfor forflytning av befolkningen. I tillegg tar den hensyn til regionale og nasjonale utviklingsplaner som allerede eksisterer, og legger til rette for elementer som er viktig i israelsk planlegging, slik som å verne om friluftsområder og natur.

Hva vil egentlig beduinene selv?

For organisasjonene som arbeider for beduinenes rettigheter har det vært et uttalt krav at planene som berører beduinene må inkludere dem i utformingen og ta hensyn til deres ønsker og behov. Selv om beduiner ble konsultert under utformingen av Praver-Begin-planten, får den likevel kritikk for at den ikke reflekterer deres behov.

For eller mot?

Doron Almog, leder for komitéen som skulle implementere Praver-Begin-planten, hevder at de fleste beduiner, så mange som 80%, er for planten (Haaretz 2013b). Han mener at demonstrasjonene og motstanden mot Praver-Begin-planten ikke kommer fra det beduinske samfunnet som helhet, men at majoriteten som støtter planten ikke tør si dette høyt på grunn av internt sosialt press (Haaretz 2013b). Også landbruksministeren, og nå ansvarlig for Praver-Begin-plantens framtid, Yair Shamir (Yisrael Beytenu), hevdet at

[t]he Bedouin leadership is willing to accept the arrangement, but a number of people, some of them from outside the Bedouin community, are motivated by political interests. And some people in the Bedouin community are motivated by financial interests. But that doesn't mean that most of the community doesn't want change (Haaretz 2014).

Abed Tarabin, innbygger i en ikke-ankjent bosetning, sier også at motstanden mot planen «comes from belligerent politicians, making noise for their own purposes. It doesn't come from real Beduin leaders who are concerned with their people» (Weinberg 2013). Også Sheikh I'd Abu Rashed fra den ikke-ankjente landsbyen Umm Tnan/Abu Krinat mener at motstanden mot Praver-Begin-planen hovedsakelig kommer utenfra det beduinske samfunnet (Weinberg 2013). Han mener at «all the Bedouin are optimistic that there is an official plan that will be implemented and reach a solution, many people, not everyone, but many» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). Han får støtte fra Sheikh Awde A-Zanoon fra 'Azāzmah-stammen. Landsbyen hans heter Rahme, og er en ikke-ankjent landsby. Han mener at mye av motstanden kommer fra personer som ikke bor i landsbyene som blir berørt, at de som protesterer «lack nothing», og at «we're suffering, not them». Han mener også at «outside interference is only harmful», og at han ikke bryr seg om hva noen utenfra landsbyen sier. «I only care about the people who live here, not people on the outside» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). Atia al-Assam, leder for RCUV, mener at noen av beduinene nok støtter planen, men at den store majoriteten er mot den (Haaretz 2013b).

Sheikh Awde A-Zanoon forteller i et intervju utført av Det israelske utenriksdepartementet, at han «didn't read the plan (...), but I know that the plan of Benny Begin and Justice Goldberg is a good plan» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). Han har tillit til staten, og mener at «the state wants to put an end to poverty amongst the Bedouin (...), and wants the Bedouin to live with dignity» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). A-Zanoon sier at staten «want to establish an agricultural village. (...) They want to make a village that will suit the lives of the Bedouin» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). Landsbyen hans skal flyttes til et annet sted og etableres på nytt der, og A-Zanoon sier at «we don't care if it's east or west of here, as long as they give us an area that will suit us and our lifestyle» (Israel Ministry of Foreign Affairs 2013c). Attia al-Assam stoler ikke på at staten er ærlig mot innbyggerne i Rahme, og tror ikke de vil få en egen landsby. «I don't believe the state will build the settlement; it will put them in another village», sier han (Haaretz 2013b).

Ønske om en rural livsstil

Saleh bor i en ikke-ankjent landsby, ikke langt fra Beersheba. Ifølge ham eksisterte landsbyen før Israel ble opprettet. Landsbyen hans ligger i et område som er definert som et landbruksområde ifølge utviklingsplanen for Beersheba-distriktet. Det er planlagt en bilvei

gjennom deler av landsbyen, i tillegg til at andre deler av landsbyen er satt av til planting av skog. Han støtter ikke Praver-Begin-planen fordi landsbyens framtid er usikker dersom den blir gjennomført. For Saleh er det viktig å kunne forbli på jorda som hans forfedre har bodd på i generasjoner, og å flytte til en større bosetning er ikke en løsning han godtar. Ifølge den alternative planen må deler av landsbyen flytte på grunn av veien som er planlagt, men resten av landsbyen vil kunne bli anerkjent der den er. Saleh har full forståelse for at deler av landsbyen må vike for den nye veien, og synes den alternative planen tilbyr et bra kompromiss.

En undersøkelse utført av Jewish-Arab Center for Economic Development i 1997 kom fram til at «the population of the (unrecognized) villages is not interested in moving to the permanent townships, and in practice relocations from villages to townships have come to a complete halt in recent years» (Swirski og Hasson 2006:57). The Construction and Housing Ministry utførte en lignende undersøkelse i 1995 som kom fram til at rundt 80% av informantene som bodde i ikke-ankjente landsbyer ønsket å forbli i landsbyene sine. Over 50% av de som ble intervjuet og bodde i byer, ønsket å flytte til landbrukslandsbyer (Swirski og Hasson 2006:58). Steven Dinero hevder at å flytte inn i byene er lite fristende for de fleste beduinene. Ettersom de er klar over forholdene i byene, med høy kriminalitet og arbeidsledighet, økte levekostnader på grunn av skatter og økende spenning mellom stammer, er det mange som nekter å flytte til byene (Dinero 2010:27).

Selv om RCUV ikke representerer alle beduinene i de ikke-ankjente landsbyene, representerer de en god del av dem. Den alternative planen ble utviklet i samarbeid med alle landsbyene, og foreslår løsninger for hver enkelt landsby (RCUV og Bimkom 2012:19–22, 31). Den legger til rette for en minimal forflytning av befolkningen samt at bosetningene forblir rurale, noe som har vært uttrykte ønsker fra beduinene. Selv om planen har blitt utviklet på bakgrunn av befolkningens ønsker og behov, har ikke landsbyene fått sett og eventuelt godkjent den. Det er derfor ikke sikkert at de kommer til å støtte den.

Ikke én løsning som passer for alle

Beduinene snakker ikke med én stemme. De er en mangfoldig gruppe som ikke alltid kan behandles som en enhet. De har ikke et sentralt lederskap som alle stiller seg bak, og de er ikke en politisk bevegelse. Ari Briggs fra Regavim sa at «there is no such thing as ‘the

Bedouin'». Med dette mente han at den beduinske befolkningen er en stor og mangfoldig gruppe som ikke kan generaliseres. «The whole concept of 'Bedouin' is so different from tribe to tribe», og mens noen ønsker en ting, ønsker andre noe annet. Det er ikke én løsning som passer for alle, mener han. «There are a number of tribes, each of which are very different, have a different outlook, a different way of doing things (...) and therefore the solutions a lot of the time have to be very different from tribe to tribe», sier han, og mener at det derfor ikke vil fungere med «big sweeping decisions». Løsninger må finnes «family by family or clan by clan or shaykh by shaykh (...), because that's how the Bedouin work».

Dette er Walid enig i. Han er beduin og bor i en ikke-ankjent landsby. Han mener det må utvikles én plan for hver landsby, og at denne må utarbeides i samarbeid med innbyggerne i landsbyen. Ifølge ham kan ingen representere alle beduinene, fordi hver landsby trenger særegne løsninger. Dette er en av grunnene til at han ikke støtter Praver-Begin-planen, og heller ikke den alternative planen. Han mener hver enkelt landsby må kjempe sin egen kamp og få anerkjennelse og utvikling uavhengig av de andre landsbyene. Han er likevel enig med den alternative planen i at det første som må skje, er at landsbyene anerkjennes der de er. «*Lā i'tirāf, lā kalām*» – ingen anerkjennelse, ingen samtale.

Konklusjon

Kritikerne av Praver-Begin-planen mener at den ikke tar hensyn til beduinenes ønsker og behov, og kritikken av enkeltelementer i planen kan spores tilbake til dette ene ankepunktet. Den alternative planen er utviklet for å vise at det er mulig å ta hensyn til både beduinenes og statens ønsker og behov. Akkurat hva beduinene vil og trenger er ikke entydig. Mangelen på et samlet lederskap gjør at det er vanskelig å si hva «beduinene» som gruppe mener. Noe av kritikken går på nettopp dette: Det er ikke ett svar på hva beduinene vil og trenger, fordi de er ikke en uniform gruppe med en felles agenda.

Den sterkeste formen for motstand beduinene kan vise, er å nekte å føye seg etter statens policyer. Ved å nekte å flytte fra landsbyene sine viser de tydelig hva de mener om byene og om statens urbaniseringspolicyer. De viser også at de ikke godtar at staten konfiskerer jorda de hevder eiendomsrett over, ved å bli værende på den. De nekter å oppgi sin kontroll over områdene de mener de rettmessig eier.

6 Israel som bosetterstat og sionistisk stat.

Konsekvenser for territoriell kontroll

Alle stater har behov for kontroll over sitt territorium, ettersom territorielle grenser og beskyttelsen av disse er noe av det som karakteriserer moderne stater (Knudsen 2014). Noen stater har mer behov for kontroll over sitt territorium enn andre. Israel er et av disse landene. I Israel finner vi særlig to årsaker til at Israel søker å ha så mye territoriell kontroll som mulig. Den første årsaken er at Israel er en bosetterstat. Beduinene er ikke en del av bosetterbefolkningen, men av den opprinnelige befolkningen. Deres territorielle kontroll vil derfor ikke være det samme som statlig territoriell kontroll. Den andre årsaken er at Israel er en sionistisk stat. Sionismen søker gjenbefolkning av og jødisk kontroll over Det lovede land, Eretz Yisrael. Beduinene er ikke jøder, og derfor er ikke deres territorielle kontroll det samme som statlig territoriell kontroll.

Jeg vil hevde at konflikten mellom beduinene og staten er en konflikt om territoriell kontroll. Denne konflikten bunner i at Israel er en bosetterstat og en sionistisk stat, og gjør at beduinenes tilstedeværelse på, og krav om eiendomsrett over, deler av israelsk territorium oppleves som en trussel mot det jødiske kollektivets kontroll (Kimmerling 1977:172). Jeg vil argumentere for at dette er årsakene bak Israels statlige policyer som søker å utvide statens territorielle kontroll over beduinenes jord.

Bosetterstater

Ifølge professorene i sosiologi Nira Yuval-Davis og Daiva Stasiulis er det forskjell på bosetterstater og kolonistater. De mener at mens *kolonier* er «the appropriation of land, natural resources and labour» indirekte styrt av en kolonimakt «through a ‘thin white line’, a relatively small, sojourning group of primarily male administrators, merchants, soldiers and missionaries», er *bosettersamfunn* karakterisert av en større europeisk gruppe av begge kjønn som permanent bosetter seg i et nytt geografisk område (Stasiulis og Yuval-Davis 1995:3). Eksempler på bosetterstater er USA, Canada, Australia, Israel og New Zealand (Yiftachel 2003:22).

I bosetterstater har territoriell kontroll en helt annet betydning enn i andre stater. Slike stater blir opprettet ved at en befolkning flytter til et område som allerede er befolket, og den opprinnelige befolkningen blir ofte en minoritet som gjennom sin tilstedeværelse truer bosetterbefolkningens rett til å være der. Kontroll over territorium har derfor vært avgjørende for å bevise bosettersamfunnets rett til å bosette seg der.

Bosettersamfunn har en del felles trekk, og jeg skal her redegjøre for to av dem: De er ekspansjonistiske og forsøker å oppnå demografisk flertall i hele territoriet. Jeg viser også hvordan Israel passer i denne karakteristikken av en bosetterstat.

Israel som bosetterstat

Den franske historikeren og sosiologen Maxime Rodinson ser på opprettelsen av Israel som en forlengelse av «the great European-American movement of expansion in the nineteenth and twentieth centuries whose aim was to settle new inhabitants among other peoples or to dominate them economically and politically» (Rodinson 1973:91). Historiker Ahmad Amara hevder også at den koloniale arven fra britisk mandatstyre i Palestina viser seg tydelig i Israel. Ifølge ham anvender Israel «imperial and colonial laws» som «offers further evidence of the colonial nature of the relationship between Israel and its Palestinian citizens» (Amara 2013:28). Flere andre omtaler også Israel som en bosetterstat (Yiftachel 1999:365, Kimmerling 2002:1122, Stasiulis og Yuval-Davis 1995:7), og Israel passer godt inn i Yuval-Davis og Stasiulis' definisjon av en slik stat. Israel ble opprettet gjennom at en stor gruppe mennesker, kvinner og menn, valgte å bosette seg på et helt nytt geografisk område, Palestina.

Ekspansjonistisk

For bosetterstater er kontrollen over land knyttet sammen med statens eksistens, og full kontroll over territoriet er derfor nødvendig. De er derfor ofte ekspansjonistiske og vil gradvis gjøre inngrep i de territorielle og symbolske ressursene til den opprinnelige befolkningen (Yiftachel 2003:24–25). For disse statene har utvidelse av statens territorielle fundament vært viktig. Konfiskering av et områdes viktigste ressurser, land, har gitt rom for å utvide den eksisterende befolkningen og skape økonomisk vekst (Yiftachel 2003:23).

Da Israel ble opprettet brøt det ut krig mellom Israel og de arabiske nabolandene. Rundt 700,000 palestinere flyktet eller ble drevet på flukt (Morris 2004:602–604). Årsakene til den store palestinske utvandringen er det ikke enighet om. Noen hevder at Israel bevisst fordrev palestinerne, og kaller det etnisk rensning (Pappé 2006), mens andre mener palestinerne flyktet av egen fri vilje. Det som er sikkert, er at Israel nektet palestinerne å returnere etter at krigen var over. De forlatte landsbyene ble raskt fylt opp av jødiske innvandrere, eller jevnet med jorden. På 50-tallet kom lovgivning som tillot staten å konfiskere jord som tidligere hadde tilhørt palestinerne.

Absentees' Property Law kom i 1950, og tillot staten å konfiskere all jord som palestinerne hadde forlatt. «Forlatt» var formulert på en måte som gjorde at den berørte både de som hadde flyktet ut av landet og de som hadde flyktet internt i Israel. En beregning viser at så mye som 40 % av palestinerens land, omtrent 2,000 km², ble konfiskert gjennom denne loven (Kimmerling og Migdal 2003:173, Lustick 1980:60).

I 1953 kom Land Acquisition Law som tillot staten å konfiskere jord dersom den oppfylte tre krav: 1) Eierne var ikke i besittelse av jorda 1. april 1952, 2) jorda var i bruk til presserende statlige behov slik som bosetting eller sikkerhet i perioden mellom 14. mai 1948 og 1. mai 1952, og 3) staten trengte jorda av presserende årsaker (bosetting eller sikkerhet) (Falah 1989b:79). I tillegg konfiskerte staten 12,000 km² jord ved at den kategoriserte den som *mawat*, med andre ord statlig (Yiftachel 2006:139).

«Internal frontiers» og demografisk flertall

Forestillingen om, eller opplevelsen av, «internal frontiers», eller *indre grenseområder*, oppstår ofte hos bosetterstater, og er ifølge Oren Yiftachel noe av årsaken til hvorfor territoriell kontroll er så sentralt i disse statene (1998a:44). Yiftachel definerer et indre grenseområde som en region innenfor staten hvor en nasjonal etnisk minoritet utgjør en majoritet, og hvor staten forsøker å utvide sin kontroll over territoriet og innbyggerne (1998a:44). I dagens moderne stater, og særlig i bosetterstater, er det en sterk sammenheng mellom jord og stat, og mangel på kontroll over jord kan oppleves som en trussel mot staten. Det er her tankegangen om indre grenseområder oppstår. For bosetterstater har det vært en kamp for å opprette og bevare sine ytre grenser, statens grenser. Kampen for disse grensene har vært knyttet til kampen for statens overlevelse. Denne mentaliteten blir overført til indre grenseområder, og blir bevisst bevart i majoritetens kultur, hovedsakelig i tilfeller hvor den

etniske minoriteten blir oppfattet som potensielt fiendtlig. De indre grenseområdene preges av konkurranse mellom majoriteten og minoriteten over territoriell kontroll. Dette innebærer ofte forsøk fra majoriteten på å befolke de regionene hvor minoriteten dominerer, og demografisk flertall i alle regioner blir et viktig mål for staten (Yiftachel 1998a:44–45).

I Israel er det to områder som defineres som indre grenseområder: Galilea og Negev. Særlig i den nordlige delen av Negev har det vært viktig for Israel å etablere jødisk flertall, både fordi det er et indre grenseområde, og fordi det finnes store områder med dyrkbar jord der, som er en etterlengtet ressurs i Israel (Abu-Saad 2008a:5). Jødifiseringsstrategier ble igangsatt kort tid etter statens opprettelse for å skaffe jødisk demografisk flertall i disse regionene ettersom de var dominert av en palestinsk befolkning (Lustick 1980:129–130). I Negev var en av disse strategiene å samle beduinene i Siyag. Dette ble gjort blant annet for å frigjøre land i Negev til jødiske prosjekter (Swirski og Hasson 2006:9). Et dokument fra Israeli Defence Forces som omhandler forflytningen av beduiner inn i Siyag, gir tre grunner for hvorfor forflytningen bør skje: Det vil sikre land for å bosette jøder, det vil åpne for bygging av israelske militærbaser og det vil fjerne beduiner fra nøkkelruter i Negev (Swirski og Hasson 2006:12). Professorene i sosiologi Nahla Abdo og Nira Yuval-Davis hevder at også konfiskeringen av land skjedde av demografiske årsaker, for å gjøre det mulig å øke den jødiske befolkningen i alle områder av staten (Abdo og Yuval-Davis 1995:299).

Oppsummering

For bosetterstater slik som Israel er territoriell kontroll ekstra viktig. Israel er ekspansjonistisk, og har siden statens opprettelse lagt under seg mye land. Sentreringen av den beduinske befolkningen i Siyag og konfiskeringen av deres territorium har vært mekanismer for å opprette jødisk demografisk flertall i hele regionen. Dette har vært viktig fordi Negev har blitt definert som et indre grenseområde.

Israels bosettermentalitet gjør at den primært oppfatter beduinene som en del av den opprinnelige befolkningen, adskilt fra bosetterbefolkningen, og ikke som israelske statsborgere. Da Israel ble opprettet måtte den nye staten kjempe mot den opprinnelige befolkningen for kontroll over territoriet. Denne mentaliteten har blitt videreført til indre grenseområder. Ettersom beduinene er en del av den opprinnelige befolkningen, og ikke bosetterbefolkningen, vil deres tilstedeværelse oppleves som en trussel mot statens eksistens,

slik den gjorde i statens tidlige år. Beduinene er israelske statsborgere, men deres territorielle kontroll er likevel ikke det samme som statlig og jødisk territoriell kontroll. Statens behov for territoriell kontroll har videre blitt styrket av statens sionistiske ideologi.

Betydning av land i sionisme

Den israelske statens ideologi er forankret i sionistisk ideologi. Sentralt i sionismen er erobringen av Det lovede land, Eretz Yisrael (Troen og Rabineau 2014:162). At Israel er en sionistisk stat innebærer at den søker jødisk territoriell kontroll over det israelske territoriet. Ettersom beduiner ikke er jøder, vil deres tilstedeværelse derfor ikke være det samme som statlig territoriell kontroll. Sionismen oppfatter innvandringen til Palestina i seg selv som nært knyttet til landjorda. Sionister oppfattet, og oppfatter fortsatt, seg selv som et folk som har returnert til sitt eget land, heller enn en fremmed kolonimakt (Newman 1989:219). Dette gjenspeiles i den sionistiske diskursen om Negev, hvor området har blitt framstilt som folketomt og beduinenes tilstedeværelse blir omtalt som ulovlig og som en trussel mot Israel.

Sionisme og erobring av land

Sionisme oppstod mot slutten av 1800-tallet som et svar på jødernes situasjon i Europa. Dårlige økonomiske og politiske kår, kombinert med en økende antisemittisme og jødeforfølgelser i Øst-Europa, skapte grobunn for sionistbevegelsen som en nasjonal frigjøringsbevegelse for jøder over hele verden. Den politiske sionismen ble grunnlagt av Theodor Herzl i 1897, da World's Zionist Organization ble grunnlagt. Organisasjonens mål var «å skape et legalt og sikkert hjemsted for det jødiske folk i landet Israel» (Groth 2014), og var mer et nasjonalistisk prosjekt enn et religiøst. På grunn av lidelsene til det jødiske folk under andre verdenskrig fikk sionismen massiv internasjonal støtte som kulminerte i Israels opprettelse i 1948.

Et av de viktigste målene til den sionistiske bosetterbevegelsen er *Kibbush Ha'adamah*, erobring av land, som vil si å legge hele Eretz Yisrael under jødisk kontroll (Abdo og Yuval-Davis 1995:292, Falah 1989b:77). Sionismen skapte myten om at Palestina var tynt befolket. Myten ble kort sammenfattet av sionisten Israel Zangwill i 1901, da han omtalte Palestina som «land without people for a people without land» (Abdo og Yuval-Davis 1995:291). Dette ble som et slagord for den sionistiske bevegelsen.

Israel som en jødisk og sionistisk stat

Sionistisk ideologi ble for alvor realisert da staten Israel ble grunnlagt, og åpnet for en eksplisitt og systematisk implementering av den sionistiske ideologien. Institusjoner som Jewish Agency³, Histadrut⁴, Haganah⁵, Jewish National Fund⁶ (JNF) og ulike politiske partier var en del av den sionistiske bevegelsen. Før statens opprettelse jobbet disse institusjonene for å fremme det jødiske samfunnet i Palestina (Lustick 1980:89). Etter at Israel ble opprettet fortsatte organisasjonene å operere, men nå i tett samarbeid med staten. De sionistiske verdiene i organisasjonene ble tatt opp i statsapparatet, og statens karakter ble derfor bestemt av «the ideological commitments that its major institutions have been designed to serve» (Lustick 1980:90).

Ifølge David Ben-Gurion, Israels første statsminister, er det ikke mye rom for ikke-jødiske innbyggere i Israel som en jødisk stat:

When we say «Jewish independence» or a «Jewish state» we mean Jewish country, Jewish soil, we mean Jewish labor, we mean Jewish economy, Jewish agriculture, Jewish industry, Jewish sea. We mean Jewish safety, security, independence, complete independence, as for any other free people.
– David Ben-Gurion, 1947 (Lustick 1980:88).

Dette har hatt konsekvenser for de ikke-jødiske innbyggernes tilgang på jord. Jewish Agency og JNF er viktige planleggingsautoriteter i Israel. De er kvasi-statlige, men har sin økonomiske base i den jødiske diaspora. De er derfor ikke ansvarlige overfor Israels ikke-jødiske befolkning (Yiftachel 1995:133). Ved å inkorporere jødiske organisasjoner i den statlige forvaltningen av landjorda har diskriminering av statsborgere basert på etnisitet blitt satt i system (Yiftachel 2006:142). Israel Land Authority (ILA) kontrollerer Israels statseiet jord, som utgjør 93% av Israels territorium (ILA 2013). Selv om JNF kun eier en sjettedel av disse 93 prosentene, utgjør de nesten halvparten av ILAs styre (ILA 2013, Yiftachel 2006:140). Dette bidrar til en ytterligere diskriminering av ikke-jødiske innbyggere. 80% av Israels statseide jord styres av israelske regionale råd, hvor jødiske organisasjoner er en del av de fleste landleie- og eierskapsavtaler. Ifølge Oren Yiftachel er ikke-jødiske innbyggere ekskludert fra å leie denne jorda ettersom de jødiske organisasjonene kun leier ut jord til jøder (Yiftachel 1999:373, 387).

³ Jewish Agency arbeidet for jødisk bosettning i Israel.

⁴ Israelsk fagbevegelse.

⁵ Paramilitær sionistisk organisasjon.

⁶ Arbeidet for å kjøpe og utvikle jord i Palestina.

Sionistisk diskurs om land

Den sionistiske diskursen om landjorda i Negev har handlet om å skape bekræftelse på at jøder er de rettmessige innbyggerne i Negev, ikke beduinene. Denne diskursen startet med uttalelsen til Israel Zangwill om at Palestina var et land uten folk, for et folk uten land. Ben-Gurion tok dette videre til Negev, og dannet forestillingen om at også Negev var folketomt, og at den jødiske staten måtte «make the desert bloom» gjennom jødiske bosetninger (Nasasra 2012:89). Oppfatningen om at Negev var ubebodd fant også veien inn i britisk politikk. I 1940 beskrev Sir Frank Sanderson (parlamentsmedlem for Det konservative parti i England) Negev som «an empty territory in Palestine» (Nasasra 2012:90). Ismael Abu-Saad mener at den sionistiske forestillingen om at Negev var så å si ubebodd har vært «instrumental to facilitating the enactment of numerous laws and regulations of land confiscation» (Abu-Saad 2008a:6).

Etter hvert som det ble tydelig at Negev ikke var folketomt, men bebodd og kontrollert av titusener av beduiner, måtte denne diskursen forsvares. Dette har blitt gjort gjennom å nekte for beduinenes tilknytning til jorda og å omtale deres tilstedeværelse i Negev som ulovlig. Ifølge Mansour Nasasra har offisiell israelsk narrativ hevdet at beduinene ikke har noen historisk tilknytning til jorda i Negev (Nasasra 2012:86). Dette blir begrunnet med at de er nomader, som vandrer fra sted til sted. De er ikke fastboende, og kan derfor ikke hevde å ha bånd til noe jord (Abu Rass 2012:110). Yeela Raanan som arbeider i RCUV fortalte at for å styrke forestillingen om at beduinene var rotløse, begynte staten å tiltale landsbyene deres ved stammens navn, istedenfor landsbyenes geografiske navn. Dette var for å fokusere på at som beduin og nomade tilhører man en stamme, ikke et territorium.

Det har oppstått en myte i Israel om at beduinene er i ferd med å ta over Negev. De blir omtalt som «squatters», okkupanter som oppholder seg ulovlig på statlig jord. I 2002 sa Avigdor Lieberman (Yisrael Beytenu), daværende israelsk minister for infrastruktur og nåværende utenriksminister, at

[w]e must stop their illegal invasion into state land by all means possible; the Bedouins have no regard for our laws; in the process we are losing the last resources of state lands; one of my main missions is to return the power of the Land Authority in dealing with the non-Jewish threat to our lands. At the same time, we must settle the land by building new communal settlements and family farms. If we don't do this, we shall lose the Negev forever» (Yiftachel 2006:3).

Ismael Abu-Saad hevder at Liebermans uttalelse reflekterer den offentlige diskursen i Israel, som går ut på at beduinene ikke har rett til den statlige jorda til tross for at de er israelske innbyggere. Ettersom staten er en jødisk stat er den statlige jorda jødisk jord. Beduinene blir dermed en «ikke-jødisk trussel» for den jødiske befolkningen og staten Israel (Abu-Saad 2008a:8). Mansour Nasasra hevder at frykten for at beduinene skal ta over Negev er en drivkraft bak statlige policyer som urbaniserer dem og konfiskerer jorda deres. Han anser Praver-Begin-planen som en slik policy (Nasasra 2012:102).

Denne diskursen har hatt en sterk påvirkning på mange israeleres oppfatning av beduinene. Under en diskusjon om Praver-Begin-planen jeg deltok i med en gruppe studenter i Israel, kommenterte en israelsk jødisk student at han synes det var urimelig at jøder er nødt til å bo i byer, mens beduiner får bo i mindre landbrukssamfunn hvis de vil det. Ifølge Moshe som arbeider i Negev Coexistence Forum, er dette en vanlig oppfatning blant den israelske befolkningen. Mange er av den oppfatning at staten gir mye mer til beduinene enn til den jødiske befolkningen, og at mens beduiner får bo i landsbyer hvis de vil, blir jødene stuet sammen i byene. Panels Ltd utførte en spørreundersøkelse på vegne av den israelske menneskerettighetsorganisasjonen Rabbis for Human Rights i 2013 for å kartlegge israeleres holdninger til den beduinske befolkningen. Undersøkelsen viste at 88% av de spurte er enige i at beduinene «are taking over the Negev» (Rabbis for Human Rights 2013). 70% av de spurte tror beduinene krever fem ganger mer land enn det de faktisk gjør (Rabbis for Human Rights 2013). Dette er motsatt av hva de fleste beduinene opplever: Mens jøder kan bo i *kibbutzim*, *moshavim*, individuelle gårder, byer eller mindre tettsteder, er det eneste lovlige alternativet for beduinene byer.

Den sionistiske diskursen har bidratt til å legitimere statlige policyer rettet mot å begrense beduinenes territorium. De blir framstilt som «squatters» hvis tilstedeværelse kan føre til at den jødiske staten Israel «shall lose the Negev forever». I sionistisk diskurs om land blir altså beduinenes tilstedeværelse knyttet til en trussel mot Israels eksistens.

Konklusjon

Israel har en helt unik kobling mellom staten og landjorda. Jeg har argumentert for at dette har å gjøre med at Israel er en bosetterstat og en sionistisk stat. Som bosetterstat er kontroll over territoriet knyttet til nasjonens eksistens. Ettersom Israel er en sionistisk stat, vil

sionismens mål om jødisk territoriell kontroll over Eretz Yisrael også være et statlig mål. Beduinene er ikke jøder, og deres tilstedeværelse vil derfor ikke tilsvare statlig territoriell kontroll, men heller oppleves som en trussel.

For å oppnå territoriell kontroll over beduinenes territorium, bruker Israel en rekke mekanismer. Tre av de viktigste er territoriell planlegging, urbanisering av beduinene og jødifisering av territoriet. I neste kapittel går jeg videre inn på disse mekanismene, og hvordan de har blitt brukt i Israel. Jeg skal også argumentere for at vi finner disse mekanismene i Prawer-Begin-planen, og at dette innebærer at Prawer-Begin-planen, som sammenfatter konflikten mellom beduinene og staten, handler om territoriell kontroll.

7 Kontrollmekanismer

It is no secret that the purpose of Israeli planning on the national and regional level is the Judaization of the planning space by concentrating the maximum number of Arabs in the minimum amount of land and dispersing the minimum number of Jews over the maximum amount of land .

– Dr. Amer al-Huzaiel, tidligere strategisk rådgiver for RCUV, 2004 (Swirski 2008:36).

Dr. al-Huzaiel oppsummerer de tre viktigste mekanismene som Israel benytter for å ekspandere sin territoriale kontroll: planlegging, urbanisering og jødifisering. Dette er mekanismer vi finner i flere statlige policyer som er rettet mot den beduinske befolkningen i Negev. Som Dr. al-Huzaiel sier, er planlegging, urbanisering og jødifisering tre sider av samme sak, og går lett over i hverandre. De brukes samtidig for å oppnå territoriell kontroll, og den ene kan være avhengig av eller begrunnet av den andre. For eksempel kan planlegging legge til rette for urbanisering og jødifisering, mens jødifisering kan være drivkraften bak planlegging og urbanisering. Urbanisering kan føre til jødifisering, og det er vanskelig å få til urbanisering uten planlegging.

Disse mekanismene rettes mot beduinene i dag, gjennom Praver-Begin-planen. Praver-Begin-planen *er* planlegging, den gjør urbanisering av beduinene til den foretrukne bosetningsformen og den legger til rette for jødifisering av Negev.

Planlegging

Planlegging brukes som oftest som et instrument for reform, men det kan også brukes til å utøve territoriell kontroll. I Negev har planlegging blitt brukt som en mekanisme for å konfiskere beduinenes jord og samle dem på mindre områder. Praver-Begin-planen er et nytt forsøk fra statens side på å bruke planlegging til å øke sin territoriale kontroll over Negev.

Hva er planlegging?

Planlegging, i sammenheng med statlig planlegging, defineres som «the formulation, content, and implementation of spatial public policies» (Yiftachel 1998b:395). Territorielle planleggingspolicyer regulerer innbyggernes tilgang til boliger, skoler, helseklinikker, parker og soner for industri og arbeidsplasser, gjennom regionale og urbane planer. I tillegg regulerer den tilgang til vann, elektrisitet, kloakk og veier (Yiftachel 1995:127).

Planleggingen spiller derfor en stor rolle for innbyggernes levevilkår og sosioøkonomiske utvikling.

Planlegging oppstod i den vestlige delen av verden på 17- og 1800-tallet på grunn av dårlige levevilkår forårsaket av den raske veksten av industrielle byer. I starten var målet med planleggingen først og fremst å forbedre folks levevilkår, og har derfor blitt knyttet til reform. Slik er det også faglitteraturen i stor grad har forholdt seg til planlegging (Yiftachel 1995:123). Lite forskning har derfor blitt gjort på andre årsaker og virkninger av planlegging. Det som har blitt skrevet om andre konsekvenser av planlegging enn reform har hovedsakelig behandlet dem som utilsiktede konsekvenser. Fordi planleggingen har blitt behandlet som en mekanisme for reform, har den blitt ansett som en del av samfunnets moderniseringsprosess (Yiftachel 1995:124).

Planlegging som mekanisme for territoriell kontroll

Det meste av faglitteraturen som omhandler planlegging forholder seg til det som en mekanisme for reform, men planlegging kan også brukes som en mekanisme for territoriell kontroll. Alle samfunn kan benytte planlegging som en kontrollmekanisme, men dette er vanligst i etnisk splittede samfunn hvor en dominant gruppe styrer staten. Her kan staten bruke planleggingspolicier for å utøve territoriell kontroll, særlig i indre grenseområder (Yiftachel 1998a:48).

Hvordan planlegging blir anvendt vil variere i ulike typer samfunn. Forskjellene kan bli tydelige dersom man ser på de to typene multikulturelle samfunn vi har: *pluralistisk* og *svært splittet*. I pluralistiske samfunn er ofte etnisitet en privatsak, fordi samfunnet består av flere etniske grupper som assimileres i hverandre over tid. Svært splittede samfunn derimot, består av etniske grupper som ikke assimileres, og som er i besittelse av sitt historiske (virkelige eller mytiske) hjemland. Mens konflikter mellom de etniske gruppene kan forekomme i både pluralistiske og svært splittede samfunn, kan de i svært splittede samfunn bli langt alvorligere, og kan til og med true selve strukturen eller enheten i staten. I pluralistiske samfunn er ikke frykten for at samfunnet skal splittes stor, og planleggingspolicier blir generelt brukt i sin tradisjonelle reformerende hensikt. I svært splittede samfunn kan planlegging bli brukt som en kontrollmekanisme, for å unngå oppblomstring av en stor

konflikt innad i staten eller for å skaffe majoriteten territoriell dominans (Yiftachel 1995:124–125).

I splittede samfunn hvor det er en konflikt mellom en minoritet og en majoritet har territoriell planlegging vært viktig for å styrke majoritetens territoriale dominans i et indre grenseområde. Ettersom majoriteten i de fleste tilfeller kontrollerer statsapparatet vil de kunne lage policyer som styrker deres egen kontroll over jord. Planleggingspolicyene blir ofte maskert som en plan for skape utvikling og modernisering hos minoriteten, mens den i virkeligheten skaffer majoriteten større territoriell kontroll (Yiftachel 1998a:46).

Planlegging i Israel

Israel er et multikulturelt splittet samfunn (Khamaisi 2006:35). Den jødiske majoriteten kontrollerer de fleste ressursene i landet, og den palestinske minoriteten gir ofte uttrykk for at den blir diskriminert. Demonstrasjoner og sammenstøt mellom palestinske israelere og israelsk politi er ikke uvanlig. Den palestinske minoriteten er lite integrert i storsamfunnet, og dette gjelder særlig den beduinske befolkningen i Negev, som i stor grad lever adskilt fra det jødiske storsamfunnet. I Israel brukes planlegging som en mekanisme for å oppnå territoriell kontroll. Gjennom planlegging begrenser staten minoritetens territorium, konfiskerer landjorda dens og fremmer urbanisering av minoriteten for å svekke dens bånd til jorda (Khamaisi 2006:33–34).

Israels planleggingssystem er svært sentralisert, og planleggingsmyndighetene har mye makt når det kommer til regulering og utvikling. Planleggingsmyndighetene opererer under Innenriksdepartementet og Israels Planning and Building Law fra 1965 (Yiftachel 1998a:52–53). Ifølge organisasjonen Bimkom er planleggingspolicyer i Israel ofte basert på ideologiske faktorer eller smale politiske og økonomiske interesser, uten at befolkningen blir tatt med i utarbeidelsen av policyene eller at deres rettigheter blir tatt hensyn til (Bimkom 2014). De mener at dette særlig går utover statens palestinske minoritet. De finner beviser for dette i statens manglende vilje til å gi minoriteten tilgang på statlig jord, i tillegg til at minoritetssamfunnet nedprioriteres når det gjelder tilgang på ressurser for å skape samfunnsutvikling. Mangel på jord, planer og dermed byggetillatelse gjør at flere av palestinernes bosetninger har vesentlig dårligere levestandard enn jødiske bosetninger (Bimkom 2014). I Israel vil planleggingspolicyene berøre de ulike etniske gruppene

forskjellig. Policyene skaper utvikling i jødiske samfunn, men begrenser palestinsk-israelske (Khamaisi 2006:33).

At planlegging blir brukt til å skaffe statlig kontroll over beduinenes jord i Israel, ser vi blant annet gjennom hvordan de ikke-anerkjente landsbyene oppstod. På 50-tallet ble beduinene forflyttet fra sine landsbyer i Negev til midlertidige landsbyer i Siyag. Da Planning and Building Law kom i 1965 ble disse landsbyene utelatt fra planleggingen. Dette gjaldt også de beduinske landsbyene som eksisterte i Siyag før Israel ble opprettet. Fordi staten la andre planer for områdene landsbyene lå i ble det bestemt at innbyggerne i de ikke-anerkjente landsbyene måtte flytte fra landsbyene til egne byer for beduinene, og at landsbyene skulle jevnes med jorda. For å samle beduinene på minst mulig jord, og dermed begrense deres kontroll over land, ble det utviklet en plan for å urbanisere den beduinske befolkningen. Syv byer ble bygget kun for dem. Hele den beduinske befolkningen skulle urbaniseres. Dette ville samlet dem på et lite geografisk område, og dermed gitt Israel kontroll over størsteparten av Siyag. Urbaniseringen skulle åpne områder som kunne brukes til nye bosetning- og utviklingsprosjekter i Negev, som oftest rettet mot den jødiske befolkningen (Swirski og Hasson 2006:9). Bygging av jødiske bosetninger bidrar til økt statlig (jødisk) territoriell kontroll, gjennom sin tilstedeværelse (Yiftachel 2003:21).

Staten møtte på uventet motstand mot urbanisering, da nesten halvparten av beduinene nektet å flytte fra landsbyene sine. De fleste som flyttet til de nye byene hadde ikke så mange andre valg. De kom opprinnelig utenfra Siyag. Idet de ble flyttet til Siyag ble de plassert på områder som ble ansett å tilhøre andre stammer. Ifølge beduinsk lov kan ikke en stamme slå seg ned på en annen stammes territorium (Bailey 2009:264). Når de fikk tilbud om å flytte et annet sted som ikke var ansett som en annen stammes territorium, var dette den beste løsningen for dem (Abu-Saad 2008a:11). For de stammene som allerede bodde i sine historiske landsbyer og på jorda de hevdet eiendomsrett over, var det utelukket å forlate landsbyene for å flytte inn i byer (Abu-Saad 2008b:1732).

Etter 1965 har flere nasjonale, regionale og lokale planer ignorert de ikke-anerkjente landsbyene. I utviklingsplanene er Siyag delt inn i soner for industri, friluftsområder, landbruk og bosetninger. Flere tusen beduiner bor spredt i dette området, og staten kan ikke fullføre utviklingsplanene så lenge de befinner seg der. I realiteten er det beduinene, gjennom

sin tilstedeværelse, som kontrollerer store deler av Siyag. Dette skulle Praver-Begin-planen gjøre noe med.

Planlegging i Praver-Begin-planen

Praver-Begin-planen *er* planlegging. Gjennom planleggingen vi ser i Praver-Begin-planen legger staten til rette for andre mekanismer som vil øke statens territoriale kontroll og minke beduinenes, slik som urbanisering og jødifisering.

Planen vil gi Israel direkte kontroll over jord som beduinene i dag hevder eiendomsrett over. Beduinene får kompensasjon i bytte mot at de oppgir landkravene (Praver-komiteén 2011:7, 33–34, 36). Kompensasjonen består av delvis penger, delvis jord. Selv om staten kompenserer noen av beduinene med jord, vil den likevel konfiskere langt mer jord enn den vil gi tilbake, ettersom maksimum 50% av kompensasjonen vil være i form av land, i tillegg til at mange kun vil motta økonomisk kompensasjon (Begin 2013:12).

Planen gir ingen konkrete beregninger på hvor mange beduiner som må flytte fra sine landsbyer, og ulike beregninger gir derfor ulike resultater. Selv om det står i planen at forflytningen blir minimal frykter motstanderne av planen at den vil bli massiv og mot beduinenes vilje, ettersom urbanisering ifølge planen er den foretrukne løsningen på lang sikt (Begin 2013:7–8). Å urbanisere og samle beduinene i større bosetninger vil minke det territoriet de i dag bor på og kontrollerer, og overføre denne kontrollen til staten.

Oppsummering

Planlegging har siden 60-tallet blitt brukt til å utelate de beduinske landsbyene fra statens utviklingsplaner. Ettersom landsbyene har blitt utelatt av planene anses de som ulovlige. Så langt har statens eneste løsning vært at beduinene må flytte fra landsbyene sine og inn i egne byer bygget for dem. Dette har gitt staten mulighet til å samle dem på mindre områder, og dermed overta kontrollen over jorda som de har bodd på. En stor del av beduinene nektet, og nekter fortsatt, å flytte fra landsbyene sine. Praver-Begin-planen er et nytt forsøk på å planlegge Israels sørlige region, slik at Israel kan utvide sin territoriale kontroll over området.

Urbanisering

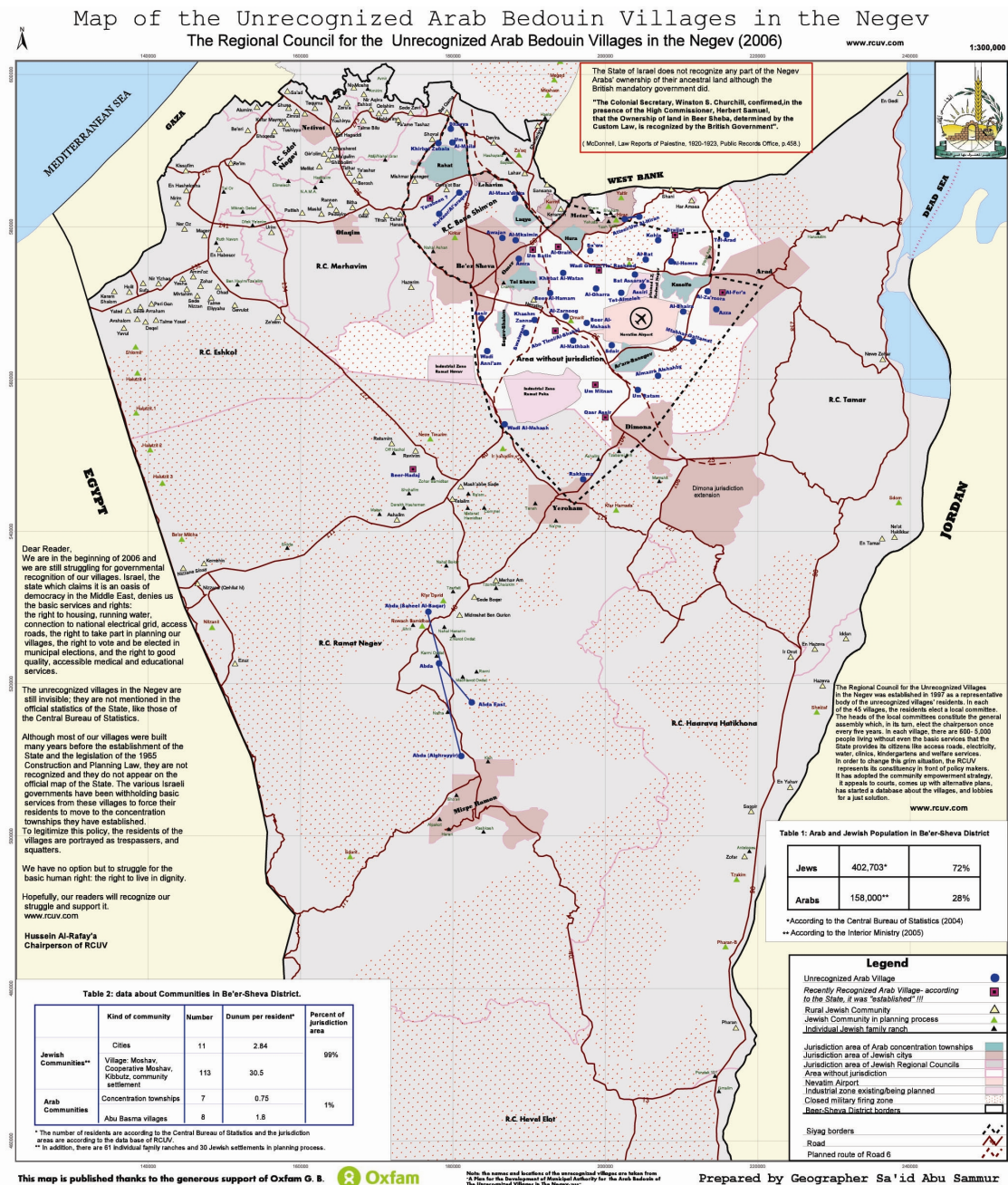
We should transform the Bedouins into an urban proletariat – in industry, services, construction and agriculture (...). Indeed, this will be a radical move, which means that the Bedouin would not live on his land with his herds, but would become an urban person who comes home in the afternoon and puts his slippers on. His children would be accustomed to a father who wears trousers, does not carry a *shabariya* [the traditional Bedouin knife] and does not search for head lice in public. The children would go to school with their hair properly combed. This would be a revolution, but it may be fixed within two generations. Without coercion but with government direction ... this phenomenon of the Bedouins will disappear.

– Moshe Dayan, daværende landbruksminister i Israel, 1963 (Abu-Saad 2008a:9).

Urbanisering av beduinene har lenge vært en målsetning for den israelske staten, slik Dayan sier i dette sitatet. Staten har begrunnet urbaniseringen med at det er et moderniseringsprosjekt (Abu-Saad 2008a:9), men mange mener dette er en unnskyldning for å samle beduinene på et så lite areal som mulig (Swirski og Hasson 2006:49, Khamaisi 2006:45). Beduinenes urbaniseringsprosess startet med den ufrivillige forflytningen til Siyag på 50-tallet, og fortsetter i dag med Praver-Begin-planen.

Ingen modernisering uten urbanisering?

Urbaniseringen av beduinene har blitt begrunnet med et ønske om å fremme modernisering, og at for å kunne tilby dem elektrisitet, vann og andre grunnleggende statlige tjenester kan de ikke bo så spredt som de gjør nå (Abu-Saad 2008a:9). Å etablere infrastruktur til bosetninger som er så spredt vil bety for store kostnader for staten (Swirski 2008:35). Med andre ord må beduinene urbaniseres dersom de skal moderniseres. På samme tid tilrettelegger staten for jødiske individuelle gårder i Negev som er svært avsidesliggende, i tillegg til rurale bosetninger som *kibbutzim* og *moshavim*. Disse rurale jødiske bosetningene har få innbyggere. Antallet innbyggere kan variere fra 40 til over 1000 innbyggere, men de fleste har en befolkning på 500–600 innbyggere (Jewish Virtual Library 2014). Hvis vi ser på et kart over Negev-ørkenen, legger vi merke til at det er mange jødiske rurale bosetninger spredt over store avstander, mens de beduinske bosetningene er samlet helt nord i Negev (Figur 6). Ifølge RCUV var det i 2006 113 rurale jødiske bosetninger i Beersheba-distriktet, i tillegg til 60 individuelle familiegårder og 30 nye jødiske rurale bosetninger som var under planlegging. Til sammenligning fantes det i samme område, samme år, åtte beduinske rurale (anerkjente) bosetninger. Beduinene utgjorde på denne tiden 28% av befolkningen i Negev (RCUV 2006).

Figur 6: Kart over Negev-ørkenen (RCUV 2006).

Det å bo i rurale bosetninger er ikke synonymt med å være umoderne. *Kibbutzim* og *moshavim* er ikke umoderne, og staten har koblet selv de mest avsidessliggende jødiske bosetninger til både vann- og elektrisitetsnett. Disse bosetningene mangler ikke tilgang til utdanningsinstitusjoner eller helsetjenester. Å bo ruralt og spredt er ikke et hinder for å holde en moderne standard i jødiske bosetninger, men dette brukes som argument for at beduinene må urbaniseres.

Urbanisering som territoriell kontroll

Ghazi Falah hevder at «the policy of establishing ‘planned bedouin townships’ evolved as a step serving the state objective of gaining control of bedouin land rather than ‘modernizing’ or ‘westernizing’ the bedouin community» (Falah 1989b:88). Videre hevder han at alle statens urbaniseringspolicyer rettet mot beduinene har som mål å «transfer Negev lands into the hands of the state» (Falah 1989b:88). Han får støtte fra flere som ser på moderniseringsargumentet som et skalkeskjul for å kunne samle så mange beduiner på så lite jord som mulig, og dermed få kontroll over jorda deres (Swirski og Hasson 2006:49, Khamaisi 2006:45, Abu-Saad 2008a:9). Sammenlignet med de jødiske byene i Beersheba-distriktet har de beduinske byene jurisdiksjon over langt mindre jord med tanke på befolkningsstørrelse. Dersom målet med urbaniseringen er modernisering er det ulogisk at byene ikke har tilgang til land som kan utnyttes til arbeidsplasser, skatteinntekter og annen aktivitet som fremmer økonomisk vekst (Abu-Saad 2008b:1734–1735).

Urbaniseringen i Israel er i hovedsak rettet mot Israels palestinske innbyggere. Tall fra 2003 viser at mens 88,2% av alle jødiske bosetninger er rurale, er kun 23,3% av alle arabiske rurale⁷ (Khamaisi 2006:47). I tillegg bygges omtrent ingen nye palestinske rurale bosetninger, mens antallet jødiske rurale bosetninger økte fra 771 i 1961 til 941 i 2002 (Khamaisi 2006:47). Tallene viser at mens et ruralt liv er en mulighet for den jødiske befolkningen, tilrettelegges dette ikke for den palestinske.

Beduinenes spredte bosetninger, og ikke minst krav om landeierskap, er et hinder for det sionistiske prosjektet *Kibbush Ha'adamah*, altså å legge hele Eretz Yisrael under jødisk kontroll. For å lykkes i det sionistiske prosjektet må den beduinske befolkningen samles på så lite jord som mulig. Urbanisering samler beduinene på et lite areal, noe som muliggjør økt jødisk territoriell kontroll. Dette er noe av bakgrunnen for opprettelsen av de beduinske byene fra 60-tallet, og for urbaniseringen av beduinene i dag (Abu-Saad 2008b:1730–1732).

Urbanisering i Praver-Begin-planen

I Praver-Begin-planen uttrykkes det ikke eksplisitt at den har et mål om å urbanisere beduinene. Urbanisering framsettes likevel som den foretrukne løsningen, blant annet ved å hevde at å anerkjenne landsbyene der de er nå er gunstig for innbyggerne på kort sikt, men at

⁷ Omtrent 50 palestinske landsbyer er ikke medregnet, fordi de ikke er anerkjente.

det å flytte til en regulert bosetning er «a blessing in the long-term» (Begin 2013:7). Det påstås også at ved å flytte til en regulert bosetning, «these families will enable their children to leap into the 21st century and build a better future for themselves» (Begin 2013:7–8).

Videre nevnes det i planen at innbyggerne i landsbyer som ikke blir anerkjent vil bli forflyttet til bosetninger som blir det (Begin 2013:7–8), og på denne måten skape større bosetninger. Dette er nødvendig for å skape den befolkningstettheten og avstanden mellom bygningene som den regionale utviklingsplanen krever, samt å gjøre at installasjonen av infrastruktur blir «at a reasonable cost» (Begin 2013:7). Etersom planen ikke inneholder detaljer om hvem som må flytte og til hvor, er det ikke godt å si hvor mange som vil bli forflyttet og til hvilken type bosetning. Muligheten for at et stort antall beduiner vil måtte flytte til byer er til stede.

Den eneste landsbyen planen nevner med sikkerhet skal forflyttes, er Wadi al-Na'am: «Planning their location to a nearby location is a top priority, and dialogue with the residents has already begun» (Begin 2013:8). Hvor de skal flyttes er ikke fastsatt. Planen nevner ikke at landsbyen og staten allerede har vært i dialog i over 20 år for å finne en løsning på forflytningen, men har foreløpig ikke kommet til enighet (Arad 2011). Ifølge Negev Coexistence Forum har staten planer om å flytte befolkningen fra Wadi al-Na'am og inn i den beduinske byen Segev Shalom, som er den nærmeste beduinske byen (NCF 2014a). Denne byen er nå under utbygging for å kunne huse flere innbyggere. Planen understreker stadig viktigheten av å gjennomføre planleggingen innen «a reasonable timeframe» (Begin 2013:10), og at dersom de ikke har kommet til enighet innen tidsfristen har gått ut, tre år fra starten av planens implementering, vil staten

even in the case of residents or groups which will have to relocate their place of residence to another place (...), the solutions will be promoted even if the residents do not cooperate with their determination. And even if the solutions will not be agreeable to them, and determined means of enforcement will be taken by the authorities to fulfill the decisions that were taken (Praver-komiteén 2011:28).

Hvis de ikke har kommet fram til en løsning de siste 20 årene, er det ikke sannsynlig at staten vil gå med på en annen løsning enn å flytte innbyggerne i landsbyen til Segev Shalom, siden den uansett ved tidsfristens slutt får det som den vil.

Oppsummering

Siden Israels opprettelse har urbanisering vært statens foretrukne bosetningsform for beduinene i Negev. Staten forsøkte å samle alle beduinene i et fåtall større byer, men dette ble feilslått da nesten halvparten av beduinene nektet å flytte inn i byene. Staten hevder at grunnen til at den foretrekker urbanisering er at den ønsker å modernisere den beduinske befolkningen, og at for at staten skal kunne tilby moderne fasiliteter og infrastruktur, må de flytte til byene. Mange hevder at dette ikke er sant, og at urbaniseringen egentlig er en mekanisme for å få kontroll over beduinenes jord, forkledt som et velmenende moderniseringsprosjekt. Med andre ord er urbaniseringen en mekanisme for territoriell kontroll (Falah 1989b:88, Khamaisi 2006:45).

Urbanisering av den beduinske befolkningen i Negev er en av Praver-Begin-planens konsekvenser. Selv om det ikke uttales eksplisitt i planen, trekkes urbanisering fram som en god løsning. Siden staten kan gjøre som den vil ved tidsfristens slutt, uansett om det er oppnådd enighet med den berørte befolkningen eller ei, er det stor sannsynlighet for at tusenvis av beduiner vil bli urbanisert mot sin vilje.

Jødifisering

Negev land is reserved for Jewish citizens, whenever and wherever they want. ... We must expel Arabs and take their places ... and if we have to use force, then we have force at our disposal, not in order to dispossess the Arabs of Al Naqab [Negev], but in order to guarantee our own right to settle in those places.

– David Ben-Gurion, Israels første statsminister, i et brev til sin sønn i 1937 (Abu-Saad 2008a:5).

Allerede i 1937 så David Ben-Gurion at jødifisering av Negev var viktig for å nå det sionistiske målet om jødisk kontroll over Eretz Yisrael. Han skjønnte at beduinenes tilstedeværelse ville skape tvil om jødernes rett til å være der, og at jødifisering av territoriet var viktig for å garantere jødernes framtid i Negev. Jødifisering av israelsk territorium foregår den dag i dag, og er en viktig mekanisme for å oppnå og beholde jødisk territoriell kontroll.

Baruch Kimmerling, israelsk professor i sosiologi, hevder at tre komponenter har bidratt til at Israel klarte å samle og beholde territoriell kontroll over store områder: suverenitet, eierskap og tilstedeværelse (Kimmerling 1983:233–234). Alle disse tre er aspekter ved jødifisering. *Suverenitet* innebærer at staten tar kontroll over de områdene den mener er statlige

(Kimmerling 1977:156–157). Dette vil i praksis si konfiskering av palestinsk jord. Ifølge Kimmerling handler ikke *eierskap* kun om privateid jord, men at det jødiske «collectivity», altså både jødiske privatpersoner og organisasjoner, har eierskap over så mye jord som mulig (Kimmerling 1977:156). Det var ikke så viktig hvem som eide jorda, så lenge personen var jødisk. *Tilstedeværelse* i seg selv er en form for kontroll. Tilstedeværelse kan enten være militær eller sivil. Den sivile tilstedeværelsen innebærer etablering av bosetninger som «beviser» eierskapet – såkalte «facts on the ground» (Kimmerling 1977:157, Newman 1989:220). I Israel har den sivile tilstedeværelsen blitt foretrukket, og har blitt brukt som en mekanisme for territoriell kontroll siden statens opprettelse (Newman 1989:219–220).

Jødifisering og sionisme

Jødifiseringen var bygget på det sionistiske premisset om at det historiske Palestina tilhører det jødiske folk, og kun det jødiske folk (Yiftachel 1999:371). Ettersom Israel er en jødisk og sionistisk stat vil jødisk dominans over territorium være det samme som statlig dominans. Områder som er eiet eller bosatt av ikke-jøder blir på denne måten ikke under statens territorielle kontroll, selv om ikke-jødene er israelske statsborgere. I 2000 kom Ariel Sharon, daværende leder av Likud, med følgende uttalelse:

In the Negev, we face a serious problem: About 900,000 dunams of government land are not in our hands, but in the hands of the Bedouin population. (...) The Bedouin are grabbing new territory. They are gnawing away at the country's land reserves, and no one is doing anything significant about it (HRW 2008:11).

Denne uttalelsen viser at beduinsk besittelse av jord ikke er det samme som statlig, jødisk besittelse av jord. Beduinene er israelske statsborgere, men når de har territoriell kontroll over et område anses området som «not in our hands». Oren Yiftachel hevder at staten er en aktiv deltaker i og tilrettelegger for det sionistiske prosjektet om å jødifisere landet, gjennom at den kun tillater jødisk innvandring, bevarer en sentralisert jødisk kontroll over landjorda og fortsetter byggingen av jødiske bosetninger (Yiftachel 2003:27).

Baruch Kipnis, professor i geografi, hevder at Israel streber etter å skape et territorielt hjemland for det jødiske folk gjennom geopolitiske ideologier (Kipnis 1987:126). To av disse ideologiene er at bosetninger skal sikre kontroll over det statlige territoriet, og at jøder skal utgjøre majoritetssamfunnet i alle deler av territoriet. Dette har ført til to strategier som vi ser i Israels jødifiseringspolicyer i dag: etablering av jødiske bosetninger og streben etter jødisk demografisk flertall (Kipnis 1987:126). At Israel som jødisk stat fasiliterer og legitimerer

jødifisering innebærer at den gjør det samme for de-arabisering (Yiftachel 1999:370–371, Abu-Saad 2008a:5). Jødifisering og de-arabisering innebærer overføring av land fra palestinsk til jødisk kontroll, og er et ledd i etableringen av statlig suverenitet.

Overføring av land fra palestinsk til jødisk eierskap

Omtrent 34 lover har blitt vedtatt i Israel for å konfiskere palestinsk privateid jord (Khamaisi 2006:40). Rassem Khamaisi, professor i geografi, hevder at konfiskeringen ble gjort for at så mye som mulig av landets territorium skulle være kontrollert av israelske jøder. Khamaisi trekker en parallell til at Israel er en bosetterstat, og hevder det er typisk for slike stater å overføre jord fra den opprinnelige befolkningen til den nye befolkningen (Khamaisi 2006:39).

Prosessen med å jødifisere israelsk territorium er like gammel som staten selv. Prosessen startet i 1948, med palestinernes massive flukt fra landet (Amara 2013:34–35, Yiftachel 1999:371). Den nyopprettede israelske staten hindret aktivt de palestinske flyktningene i å returnere. De forlatte landsbyene ble enten revet, eller nye jødiske israelske statsborgere flyttet inn i de forlatte husene (Yiftachel 1999:371). Dette ble gjort både av praktiske og politiske årsaker. For det første kom det store tilstrømninger av jødiske innvandrere, og de måtte ha et sted å bo. For det andre var det viktig for staten å gjøre den jødiske gjenbefolkningen av Palestina til et faktum, ved å bosette jødiske innvandrere i forlatte palestinske hus (Falah 1989a:236). På 50-tallet kom lovgivning som tillot staten å konfiskere mye av det som tidligere var palestinsk privateid jord, som for eksempel Land Acquisition Law og Absentees' Property Law.

Tilstedeværelse og eierskap som territoriell kontroll

Selv om staten gjennom lovgivning og konfiskering hevdet sitt eierskap og suverenitet, ble det viktig å supplere dette med fysisk tilstedeværelse for å unngå disputer over eierskap og kontroll (Kimmerling 1977:159). Denne fysiske tilstedeværelsen var fortrinnsvis sivil, og innebar etableringen av jødiske bosetninger. Den sionistiske arbeiderbevegelsen mente at for å beholde jødisk territoriell kontroll, var det nødvendig å skape «facts on the ground», gjennom å skape jødisk flertall i spesifikke områder. De benyttet en bosettingsstrategi kalt «Tower and Stockade», hvor kollektive bosetninger ble etablert i indre og ytre grenseområder (Abdo og Yuval-Davis 1995:297–298). Å danne sammenhengende lenker av jødiske

bosetninger i områder med palestinsk majoritet ble også før Israels opprettelse sett på som en av de mest verdifulle prestasjoner i sionismen (Abu-Saad 2008a:5).

For Israel er det særlig viktig å ha territoriell kontroll i de indre grenseområdene, og de jødiske bosetningene er et viktig ledd for å skape denne territorielle kontrollen. Baruch Kimmerling bemerker at de israelske palestinernes «ownership of land or their presence on territory constitutes a potential threat to the collectivity's control» (Kimmerling 1977:172). Deres tilstedeværelse må derfor begrenses til et minimumsareal, og jødisk tilstedeværelse opprettes over et så stort areal som mulig.

Jødifisering av Negev

Jødifiseringen av Negev var et viktig prosjekt, både før og etter staten ble opprettet. Dette var på grunn av at Negev hadde en stor beduinisk befolkning og ble sett på som et indre grenseområde, i tillegg til at Negevs store areal var en viktig resurs i et land med begrenset tilgang på jord (Abu-Saad 2008a:5). Shlomo Swirski og Yael Hasson fra Adva Center, et institutt for politisk analyse med fokus på likeverd og sosial rettferdighet, hevder at forflytningen av beduinene til Siyag var for å åpne landområder for jødiske prosjekter (Swirski og Hasson 2006:9). Her ble beduinene mer eller mindre stengt inne, og ble nektet å returnere til landsbyene sine utenfor Siyag. Etter at de ble forflyttet til Siyag ble det vedtatt lovgivning som gjorde det mulig for staten å konfiskere jorda deres. Land Acquisition Law fra 1953 tillot for eksempel staten å konfiskere jord som ikke var bebodd i april 1952. At det var staten som hindret beduinene i å returnere og hevde sin eiendomsrett, ble ikke tatt hensyn til (Falah 1989b:79, Abu-Saad 2008b:1729). Et av tilfellene hvor staten kunne konfiskere jord gjennom denne loven, var hvis den trengte jord til presserende behov. Et slikt presserende behov kunne være å etablere jødiske bosetninger (Falah 1989b:79).

Doron Almog, som var ansvarlig for implementeringen av Praver-Begin-planen før den ble trukket tilbake, hevder at en del av beduinene ønsker å «create territorial continuity between Hebron and Gaza» (Bar'el 2013). Dersom det finnes en beduinisk, altså palestinsk, «korridor» mellom Gaza og Vestbredden, kan dette området bli palestinsk territorium i en eventuell tostatsløsning. Dette er ifølge Moshe fra Negev Coexistence Forum grunnen til at Israel anser beduinene som en demografisk trussel, og ønsker å samle dem på så lite jord som mulig. Oren Yiftachel hevder også at sentreringen av beduinene på så lite jord som mulig blant annet

skyldtes frykten for at Siyag skulle bli «an Arab land bridge between the West Bank and the Gaza Strip, thereby threatening the contiguity of Jewish land control» (Yiftachel 2003:37).

Frykten for at beduinene utgjør en demografisk trussel forsterkes av myten om at de «are taking over the Negev» (Rabbis for Human Rights 2013). Denne frykten har bidratt til behovet for å finne en rask løsning på de ikke-ankjente bosetningene i Negev. «If we don't work fast, we might find ourselves in a situation which is on the verge of catastrophe», sier Dany Glikberg, grunnlegger av Ayalim, en organisasjon som oppfordrer jødiske studenter til å til å bo og jobbe i Negev og Galilea (BBC News 2013). Han mener jødifisering av Negev og Galilea er viktig fordi de utgjør til sammen 80% av Israels territorium, og har stor palestinsk befolkning. «If we lose 80% of our land, both on the social and economic side, and of course eventually on the demographic and political side, then I think we lose our right to exist as a country for the Jewish people» (BBC News 2013). Han knytter frykten for palestinsk demografisk flertall sammen med eksistensen av den israelske staten, og rettferdiggjør dermed jødifisering av beduinenes jord.

Jødifisering i Praver-Begin-planen

Thabet Abu Rass, fra organisasjonen Adalah, hevder at gjennom Praver-Begin-planen prøver staten å «increase the Jewishness of the state, and try to shrink and reduce the geographical space of the Bedouins». Han mener at Israel nå anser arabere, både i Israel og utenfor, som svake. De arabiske landene er i ubalanse med opprør og borgerkriger, og araberne fragmenteres. Han anser Praver-Begin-planen som et forsøk på å utnytte denne svakheten til å øke statens territoriale kontroll. Moshe fra Negev Coexistence Forum mener også at Praver-Begin-planen er et forsøk på å jødifisere Negev. Han fokuserer mer på det at Israel oppfatter beduinenes tilstedeværelse over et stort areal i Siyag som en demografisk trussel, og at denne trusselen, som vil si deres tilstedeværelse, skal reduseres gjennom Praver-Begin-planen.

Praver-Begin-planen bidrar til jødifisering av Negev på to måter: urbanisering av beduinene og konfiskering av jorda deres. I dag bor nesten halvparten av beduinene i Negev i mindre ikke-ankjente landsbyer, som ligger spredt i Siyag. Ettersom de ble samlet i Siyag på 50-tallet utgjør de i dag en betydelig del av befolkningen der, og anses av noen som en demografisk trussel og en trussel mot Israels jødiske territoriale kontroll (Yiftachel 2003:37).

I Praver-Begin-planen blir urbanisering foreskrevet som den foretrukne bosetningsformen for beduinene (Begin 2013:7). Urbaniseringen vil sentrere beduinene på et langt mindre geografisk område enn de er nå. Dette vil åpne området for statlig bruk av jorda, som sannsynligvis vil si etablering av jødiske bosetninger.

En plan for å øke den jødiske befolkningen i Negev, er «Negev 2015». Det er en plan for å bringe økonomisk vekst i Negev-regionen, også blant beduinene. Måten den vil gjøre dette på er å øke befolkningen i Negev med omtrent 200,000 personer (Swirski 2007:9). Målet er å flytte «a strong population», som vil si «families with high income», fra Sentral-Israel til Negev (Swirski 2007:9). Ettersom få palestinere kan defineres som en del av «a strong population», vil dette i praksis si jødiske familier (Swirski 2007:9). For at denne planen skal realiseres må landdisputtene løses (Amara 2013:39), og her kommer Praver-Begin-planen inn. Landdisputtene skal avklares i Praver-Begin-planen, og beduinene skal kompenseres for å oppgi sine landkrav. Dette vil medføre at staten konfiskerer jord. Konfiskeringen av jorda vil gjøre det mulig å fullføre «Negev 2015» og øke den jødiske befolkningen i Negev. Denne nasjonaliseringen av land med påfølgende jødifisering vi ser vil skje gjennom Praver-Begin-planen, er ifølge Ahmad Amara et ledd i «a larger national policy of land nationalization/Judaization» (Amara 2013:27, 34).

Oppsummering

Jødifiseringen i Negev har siden Israels opprettelse tatt form både gjennom konfiskering av jord og urbanisering av beduiner, med påfølgende etablering av jødiske bosetninger. Praver-Begin-planen vil frigjøre mange områder gjennom urbanisering og sentrering av beduinene, som vil gjøre at planer som «Negev 2015» kan gjennomføres og øke den jødiske tilstedeværelsen i Negev.

Konklusjon

I Israel har planlegging blitt brukt til å skaffe statlig kontroll over jorda som beduinene tradisjonelt har hatt kontroll over. Det er på grunn av planlegging at mange av beduinenes landsbyer ikke er anerkjent i dag, og det er på grunn av planlegging at beduinene har blitt urbanisert. Urbanisering er en annen mekanisme som Israel bruker for å oppnå territoriell kontroll. Gjennom planlegging av regionene blir urbanisering trukket fram som den beste løsningen for beduinene. Urbaniseringen samler dem på et langt mindre areal enn om de

hadde bodd i mindre landsbyer, og siden urbaniseringen i stor grad medfører et skifte fra jordbruk og dyrehold til lønnet arbeid, bruker de langt mindre av det omkringliggende territoriet. Dette gir staten økt territoriell kontroll. Denne økte territorielle kontrollen benyttes til å jødifisere territoriet. Jødifisering er også en mekanisme for territoriell kontroll. Israel er en jødisk stat, og tilstedeværelse av jødiske bosetninger i territoriet utgjør en del av statens territorielle kontroll. Jødiske bosetninger skaper ikke bare «facts on the ground», men den hindrer også ikke-jøder i å slå seg ned i samme område uten statens tillatelse, og gjør at staten beholder sin territorielle kontroll.

Alle disse tre mekanismene ser vi i Prawer-Begin-planen. At tre så sentrale kontrollmekanismer finnes i en plan som regulerer beduinenes tilgang på jord vitner om at dette er en plan for å øke statens territorielle kontroll, heller enn å modernisere dem og løse konflikten mellom dem og staten. Konsekvensene av planen er grovt sett at beduinene får tilgang til mindre jord. Dette skjer gjennom at de sentreres i større bosetninger og ved at de må oppgi sine krav på landeierskap. For dette skal de kompenseres i mest penger, og noe jord. Staten vil øke sin territorielle kontroll i Negev gjennom konfiskering av jord og ved å rive de fraflyttede beduinske landsbyene. Økt tilflytting av jødiske innbyggere gjennom planen «Negev 2015» vil befeste den israelske jødiske kontrollen over landjorda.

8 Konklusjon

Jeg startet denne oppgaven med å hevde at konflikten mellom beduinene og staten er sentrert rundt territoriell kontroll. Dette skiller seg fra hva Oren Yiftachel påstår. Han mener også at Israel streber etter territoriell kontroll, men anser dette som et middel for å kontrollere den beduinske minoriteten. Jeg vil hevde at dette ikke stemmer, og argumenterer for at det er den territoriale kontrollen i seg selv som er hovedmålet, fordi det ikke finnes et behov for å kontrollere den beduinske minoriteten.

Konflikt mellom staten og den beduinske minoriteten

Konflikten mellom Israel og den beduinske minoriteten i Negev har helt fra starten av handlet om at beduinene har kontrollert store deler av Negev, et område staten ønsker å ha kontroll over. Jeg har argumentert for at dette ønsket bunner i at Israel er en bosetterstat og en sionistisk stat. Dette fører til at statlig territoriell kontroll er det samme som jødisk territoriell kontroll. Når beduinene er i besittelse av et område regnes det som at jorda er utenfor statens kontroll, til tross for at de er israelske statsborgere. Derfor har policyene rettet mot dem handlet om å frata dem denne kontrollen og overføre den til staten, heller enn å modernisere dem, som ofte har vært den uttalte målsetningen.

Beduinene er ikke en samlet gruppe med en felles politisk agenda. De har et annet forhold til staten enn resten av den palestinsk-israelske befolkningen, og viser dette blant annet gjennom å melde seg frivillig til å tjene i det israelske militæret. De har generelt protestert mindre mot Israels opprettelse enn andre palestinere, og kan ikke bli ansett som noe i nærheten av en trussel mot den israelske staten. Beduinenes tilstedeværelse på store arealer i Negev derimot, blir ansett av noen som en demografisk trussel, som dersom forblir ukontrollert, etter hvert vil true den jødiske statens eksistens.

Konflikten har preget forholdet mellom beduinene og staten siden statens opprettelse, og har skapt store tillitsproblemer i forholdet mellom de to partene. Konflikten holder også tilbake utviklingen i Negev, både blant beduiner og den jødiske befolkningen forøvrig. De siste årene har konsekvensene av den uløste konflikten for alvor begynt å gjøre seg synlig. Goldberg-rapporten var det første steget som ble tatt i prosessen for å finne en endelig løsning på

konflikten. Denne ledet til Prawer-planen, som ble videreført i Prawer-Begin-planen. Prawer-Begin-planen ble trukket tilbake i desember 2013, uten at noen vet hva som vil skje videre for å løse konflikten.

Kampen om land

Konflikten mellom beduinene og staten handler om land. Den handler om hvem som har kontroll over territoriet i Negev. Dette ser vi gjennom alle de statlige policyene som har vært rettet mot beduinene siden statens opprettelse. De har blitt tvangsflyttet fra sine opprinnelige landsbyer for å svekke deres bånd til, og krav på, landjorda, og de har blitt urbanisert og samlet i større bosetninger for redusere deres tilstedeværelse på israelsk territorium. Jødiske bosetninger har blitt opprettet i landsbyer som beduinene ble tvunget til å forlate, og det jobbes for å opprette flere jødiske bosetninger i Negev for å skape «facts on the ground». Alle disse mekanismene for å kontrollere beduinenes jord ser vi nå samlet i Prawer-Begin-planen. Gjennom Prawer-Begin-planen planlegger staten å urbanisere beduinene for å kunne jødifisere Negev. Dette vil øke og befeste Israels territorielle kontroll over Negev, og svekke beduinenes. Prawer-Begin-planen oppsummerer forholdet mellom beduinene og staten: Dette handler ikke om å kontrollere en minoritet, dette handler om å kontrollere land.

Litteraturliste

- Abdo, Nahla og Nira Yuval-Davis. 1995. "Palestine, Israel and the Zionist Settler Project." I *Unsettling Settler Societies: Articulations of Gender, Race, Ethnicity and Class*, redigert av Daiva Stasiulis og Nira Yuval-Davis. London: SAGE Publications Ltd. <http://dx.doi.org/10.4135/9781446222225> (lastet ned 15.11.2014).
- Abu Rass, Dr. Thabet. 2006. *Land Disputes in Israel: The Case of the Bedouin of the Naqab*. Adalah. Tilgjengelig fra: <http://adalah.org/newsletter/eng/apr06/ar2.pdf> [18. nov 2014].
- Abu Rass, Dr. Thabet. 2012. *The Bedouin Population in the Negev: Transformations in an Era of Urbanization*. The Abraham Fund Initiatives. Tilgjengelig fra: http://www.europarl.europa.eu/meetdocs/2009_2014/documents/droi/dv/138_abrahamfundstudy_/138_abrahamfundstudy_en.pdf [15. okt 2014].
- Abu-Bader, Suleiman og Daniel Gottlieb. 2008. "Education, employment and poverty among Bedouin Arabs in southern Israel." *HAGAR Studies in Culture, Polity and Identities* nr. 8 (2):121-136.
- Abu-Saad, Ismael. 2008a. "Introduction: State rule and indigenous resistance among Al Naqab Bedouin Arabs." *HAGAR Studies in Culture, Polity and Identities* nr. 8 (2):3-24.
- Abu-Saad, Ismael. 2008b. "Spatial Transformation and Indigenous Resistance: The Urbanization of the Palestinian Bedouin in Southern Israel." *American Behavioral Scientist* nr. 51 (12):1713-1754. DOI: 10.1177/0002764208318928.
- Aburabia, Rawia, Debbie Gild-Hayo og Nili Baruch. 2013. *Joint Position Paper: Bill on the Arrangement of Bedouin Settlement in the Negev*. ACRI og Bimkom. Tilgjengelig fra: <http://www.acri.org.il/en/wp-content/uploads/2013/05/Bimkom-ACRI-Position-Paper-Praver.pdf> [12. okt 2014].
- ACRI, Association for Civil Rights in Israel, Bimkom og Regional Council for the Unrecognized Villages in the Negev RCUV. 2011. *Principles for Arranging Recognition of Bedouin Villages in the Negev. Policy Brief*. Tilgjengelig fra: <http://www.acri.org.il/en/wp-content/uploads/2011/09/Praver-Policy-Brief-FINAL-ENG.pdf> [09. okt 2014].
- Adalah. 2013. *From al-Araqib to Susiya. The Forced Displacement of Palestinians on both sides of the Green Line*. Tilgjengelig fra: http://adalah.org/Public/files/English/Publications/Position_Papers/Forced-Displacement-Position-Paper-05-13.pdf [29. okt 2014].
- Adalah. 2014. *Demolition and Eviction of Bedouin Citizens of Israel in the Naqab (Negev) - The Praver Plan*. Tilgjengelig fra: <http://adalah.org/eng/Articles/1589/Demolition-and-Eviction-of-Bedouin-Citizens-of-in--> [15. nov 2014].
- Amara, Ahmad. 2013. "The Negev Land Question: Between Denial and Recognition." *Journal of Palestine Studies* nr. 42 (4):27-47. DOI: 10.1525/jps.2013.42.4.27.
- Amara, Ahmad, Ismael Abu-Saad og Oren Yiftachel. 2012. *Indigenous (In)Justice: Human Rights Law and Bedouin Arabs in the Naqab/Negev*. Harvard University Press. Tilgjengelig fra: <http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/books/Indigenous%20%28In%29Justice.pdf> [26. nov 2014].

- Arad, Roy. 2011. *Unlike most villages, some Bedouin in the Israel's Negev do want to move*. Haaretz, 20.09.2011. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/print-edition/news/unlike-most-villages-some-bedouin-in-the-israel-s-negev-do-want-to-move-1.385422> [01. nov 2014].
- Arens, Moshe. 2002. *Criminal negligence*. Haaretz, 15.01.2002. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/print-edition/opinion/criminal-negligence-1.55731> [14. nov 2014].
- Arlosoroff, Meirav. 2013. *Israel's plan for the Bedouin: Land grab or historic opportunity?* Haaretz, 03.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/business/business-opinion/premium-1.561400> [03. nov 2014].
- Arutz Sheva. 2013. *Regavim: Bedouin Land Decision an 'Historic Mistake'*, 27.01.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.israelnationalnews.com/News/Flash.aspx/260758-.VDFxjueY8q0> [10. okt 2014].
- Bailey, Clinton. 2009. *Bedouin Law from Sinai and the Negev. Justice Without Government*. New Haven: Yale Universtiy Press.
- Bar'el, Zvi. 2013. *Battling Israel's 'bad Bedouin'*. Haaretz, 03.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/opinion/premium-1.561528> [15. okt 2014].
- BBC News. 2013. *Israeli push to fulfil desert dream unsettles Negev Bedouin*, 17.01.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.bbc.com/news/world-middle-east-20945253> [07. nov 2014].
- Begin, Ze'ev B. 2013. *Regularization of Bedouin Communities in the Negev. Summary of the public hearing on the Draft Law and recommendations for policy and for amendments to the Draft* [Engelsk oversettelse]. Tilgjengelig fra: <http://mfa.gov.il/MFA/PressRoom/Documents/begin-bedouin270113.pdf> [09. okt 2014].
- Ben-David, Dr. Yosef. 2013. *Minority Communities in Israel: The Bedouin*. Jewish Virtual Library. Tilgjengelig fra: http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Society_&_Culture/Bedouin.html [14. nov 2014].
- Berg, Ole T. 2014. *Rettsstat*. Store norske leksikon, 23.05.2014. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/rettsstat> [18. nov 2014].
- BICOM, Britain Israel Communications & Research Centre. 2013. *BICOM Briefing: Israeli policy on the Negev Bedouin*, 04.11.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.bicom.org.uk/analysis-article/17080/> [21. nov 2014].
- Bimkom. 2014. *What is Spatial Planning?* Tilgjengelig fra: <http://bimkom.org/eng/about-us/what-is-spatial-planning/> [24. okt 2014].
- Bloom, Joshua, Ilanit Goldberg og Rocky Salomo. 2014. *Bedouin Rights in Israel*. T'ruah. Tilgjengelig fra: <http://www.truah.org/images/stories/6-bedouin-rights-israel.pdf> [10. okt 2014].
- CBS, Central Bureau of Statistics, State of Israel. 2013. *Population of Israel on the Eve of 2014 - 8 million*. Tilgjengelig fra: http://www1.cbs.gov.il/hodaot2013n/11_13_357e.pdf [02. juli 2014].
- Couzinet, Julie. 2014. *Bedouin village of al-Araqib demolished for the 70th time despite court proceedings*. Mondoweiss, 16.06.2014. Tilgjengelig fra: <http://mondoweiss.net/2014/06/bedouin-demolished-proceedings> [30. okt 2014].
- Dinero, Steven C. 2010. *Settling for Less: the Planned Resettlement of Israel's Negev Bedouin*. New York: Berghahn Books.
- Falah, Ghazi. 1985. "How Israel Controls the Bedouin in Israel." *Journal of Palestine Studies* nr. 14 (2):35-51. DOI: 10.2307/2537160.

- Falah, Ghazi. 1989a. "Israeli 'Judaization' policy in Galilee and its impact on local Arab urbanization." *Political Geography Quarterly* nr. 8 (3):229-253. DOI: 10.1016/0260-9827(89)90040-2.
- Falah, Ghazi. 1989b. "Israeli State Policy toward Bedouin Sedentarization in the Negev." *Journal of Palestine Studies* nr. 18 (2):71-91. DOI: 10.2307/2537634.
- Goering, Kurt. 1979. "Israel and the Bedouin of the Negev." *Journal of Palestine Studies* nr. 9 (1):3-20. DOI: 10.2307/2536316.
- Groth, Bente. 2014. *Sionisme*. Store Norske Leksikon, 16.03.2014. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/sionisme> [21. okt 2014].
- Halvorsen, Knut. 2003. *Å forske på samfunnet: en innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. 4. utg. Oslo: Cappelen Akademisk Forlag.
- HRW, Human Rights Watch. 2008. *Off the Map: Land and Housing Rights Violations in Israel's Unrecognized Bedouin Villages* [Rapport]. Vol. 20, Nr. 5, 2008. Tilgjengelig fra: <http://www.hrw.org/sites/default/files/reports/iopt0308webwcover.pdf> [06. okt 2014].
- Haaretz. 2002. *Bedouin soldiers hold protest against home-razing orders*, 18.01.2002. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/print-edition/news/bedouin-soldiers-hold-protest-against-home-razing-orders-1.55417> [14. nov 2014].
- Haaretz. 2013a. *Israeli cabinet likely to scrap controversial Bedouin relocation plan*, 09.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/news/national/1.562625> [15. okt 2014].
- Haaretz. 2013b. *Israeli government claims 80% of Bedouin agree to resettlement; Bedouin leader: State is lying*, 02.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/news/national/.premium-1.561241> [03. nov 2014].
- Haaretz. 2014. *Bedouin 'will be consulted' over resettlement plan in Negev* 08.01.2014. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/news/national/.premium-1.567498> [15. okt 2014].
- IJMES, International Journal of Middle Eastern Studies. 2014. *IJMES Transliteration System for Arabic, Persian, and Turkish*. Tilgjengelig fra: <http://ijmes.ws.gc.cuny.edu/files/2014/04/TransChart.pdf> [03. okt 2014].
- ILA, Israel Land Authority. 2013. *General Information*, 19.06.2013. Tilgjengelig fra: http://www.mmi.gov.il/envelope/indexeng.asp?page=/static/eng/f_general.html [06. okt 2014].
- Israel Law Reports. 2007. *Abu-Madigam v. Israel Land Administration*. Tilgjengelig fra: http://elyon1.court.gov.il/files_eng/04/870/028/h05/04028870.h05.pdf [30. okt 2014].
- Israel Ministry of Foreign Affairs. 2011. *Cabinet approves plan for the Bedouin sector in the Negev*, 11.09.2011. Tilgjengelig fra: http://www.mfa.gov.il/mfa/pressroom/2011/pages/cabinet_approves_plan_bedouins_negev_11-sep-2011.aspx [09. okt 2014].
- Israel Ministry of Foreign Affairs. 2013a. *The Bedouin in Israel*, 30.10.2013. Tilgjengelig fra: <http://mfa.gov.il/MFA/AboutIsrael/People/Pages/The-Bedouin-in-Israel.aspx> [29. okt 2014].
- Israel Ministry of Foreign Affairs. 2013b. *Behind the Headlines: The Bedouin in the Negev and the Begin Plan*, 04.11.2013. Tilgjengelig fra: <http://mfa.gov.il/MFA/ForeignPolicy/Issues/Pages/The-Bedouin-in-the-Negev-and-the-Begin-Plan-4-Nov-2013.aspx> [13. okt 2014].
- Israel Ministry of Foreign Affairs. 2013c. *Two Bedouin sheikhs and the Begin Plan*, 05.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://mfa.gov.il/MFA/IsraelExperience/People/Pages/Two-Bedouin-sheikhs-and-the-Begin-Plan-Dec-2013.aspx> [02. nov 2014].

- Jakubowska, Longina. 1992. "Resisting 'Ethnicity': The Israeli State and Bedouin Identity." I *The Paths to Domination, Resistance, and Terror*, redigert av Carolyn Nordstrom og JoAnn Martin, 85-105. Berkeley: University of California Press.
- Jewish Virtual Library. 2014. *The Kibbutz & Moshav: History & Overview*. Tilgjengelig fra: http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Society_&_Culture/kibbutz.html [10. nov 2014].
- Kanaaneh, Rhoda. 2003. "Embattled Identities: Palestinian Soldiers in the Israeli Military." *Journal of Palestine Studies* nr. 32 (3):5-20. DOI: 10.1525/jps.2003.32.3.5.
- Kestler-D'Amours, Jillian. 2013. *Peddling the myth of the Bedouin 'take-over'*. Haaretz, 01.07.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.haaretz.com/opinion/.premium-1.533095> [07. okt 2014].
- Khamaisi, Rassem. 2006. "Environmental Policies and Spatial Control: the Case of the Arab Localities Development in Israel." *Arab Studies Quarterly* nr. 28 (1):33-54.
- Kimmerling, Baruch. 1977. "Sovereignty, Ownership, and "Presence" In The Jewish-Arab Territorial Conflict: The Case of Bir'im and Ikrit." *Comparative Political Studies* nr. 10 (2):155-176. DOI: 10.1177/001041407701000201.
- Kimmerling, Baruch. 1983. *Zionism and territory: the socio-territorial dimensions of Zionist politics*. Berkeley: Institute of International Studies, University of California.
- Kimmerling, Baruch. 2002. "Jurisdiction in an immigrant settler society - The "Jewish and democratic state"." *Comparative Political Studies* nr. 35 (10):1119-1144. DOI: 10.1177/001041402237945.
- Kimmerling, Baruch og Joel S. Migdal. 2003. *The Palestinian People: A History*. Cambridge, Mass.: Harvard University Press.
- Kipnis, Baruch A. 1987. "Geopolitical Ideologies and Regional Strategies in Israel." *Tijdschrift voor economische en sociale geografie* nr. 78 (2):125-138. DOI: 10.1111/j.1467-9663.1987.tb00572.x.
- Knudsen, Olav Fagelund. 2014. *Stat*. Store Norske Leksikon, 24.10.2014. Tilgjengelig fra: <https://snl.no/stat> [19. nov 2014].
- Krogh, Thomas. 1996. *Historie, forståelse og fortolkning: innføring i de historisk-filosofiske fags fremvekst og arbeidsmåter*. 4 utg. Oslo: Gyldendal.
- Lustick, Ian. 1980. *Arabs in the Jewish State: Israel's Control of a National Minority*. Austin: University of Texas Press.
- Marx, Emanuel. 1967. *Bedouin of the Negev*. Manchester: Manchester University Press.
- Middle East Monitor. 2013. *Israel's right wing joins opposition to undermine the Praver Plan*, 06.12.2013. Tilgjengelig fra: <https://http://www.middleeastmonitor.com/news/middle-east/8692-israels-right-wing-joins-opposition-to-undermine-the-praver-plan> [10. okt 2014].
- Morris, Benny. 2004. *The Birth of the Palestinian Refugee Problem Revisited*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Nasasra, Mansour. 2012. "The Ongoing Judaisation of the Naqab and the Struggle for Recognising the Indigenous Rights of the Arab Bedouin People." *Settler Colonial Studies* nr. 2 (1):81-107. DOI: 10.1080/2201473X.2012.10648827.
- NCF, Negev Coexistence Forum for Civil Equality. 2014a. *The Arab Bedouin Villages in the Negev-Naqab: Wadi al-Na'am*. Tilgjengelig fra: <http://dukium.org/maps/?village=wadi-a-naam> [27. okt 2014].
- NCF, Negev Coexistence Forum for Civil Equality. 2014b. *House Demolitions*, 23.10.2014. Tilgjengelig fra: http://www.dukium.org/eng/?page_id=885 [30. okt 2014].

- NCF, Negev Coexistence Forum for Civil Equality og Adalah. 2013. *The Praver-Begin Bill and the Forced Displacement of the Bedouin*. Tilgjengelig fra: <http://adalah.org/Public/files/English/Publications/Articles/2013/Praver-Begin-Plan-Background-Adalah.pdf> [28. okt 2014].
- Newman, David. 1989. "Civilian and military presence as strategies of territorial control: The Arab-Israel conflict." *Political Geography Quarterly* nr. 8 (3):215-227. DOI: 10.1016/0260-9827(89)90039-6.
- Omer-Man, Michael Schaeffer. 2013. *See the Praver Plan map Israel's government was keeping secret*. +972 Magazine, 09.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://972mag.com/see-the-praver-plan-map-israels-government-was-keeping-secret/83333/> [15. okt 2014].
- Pappé, Ilan. 2006. *The ethnic cleansing of Palestine*. Oxford: Oneworld.
- Parizot, Cédric. 2001. "Gaza, Beersheba, Dhahriyya: Another Approach to the Negev Bedouins in the Israeli-Palestinian Space." *Bulletin du Centre de Recherche Français de Jérusalem* (9):98-110.
- Praver-komiteén, The Committee for the Implementation of the Goldberg Report for the Formalization of Bedouin Settlements in the Negev. 2011. *Recommendations of the Committee for the Implementation of the Goldberg Report for the Formalization of Bedouin Settlement in the Negev* [Engelsk oversettelse]. Tilgjengelig fra: <http://www.truah.org/images/stories/PraverReportedTranslatedFINAL.pdf> [09. okt 2014].
- Rabbis for Human Rights. 2013. *Survey: Israelis oppose Praver*. Tilgjengelig fra: <http://rhr.org.il/eng/2013/11/watch-israelis-oppose-praver/> [09. okt 2014].
- RCUV, Regional Council for the Unrecognized Villages in the Negev. 2006. *Map of the Unrecognized Bedouin Villages in the Negev*. Tilgjengelig fra: http://www.neohasid.org/i/unrecognized_villages_map.JPG [30. okt 2014].
- RCUV, Regional Council for the Unrecognized Villages in the Negev og Bimkom. 2012. *Alternative Master Plan for the Unrecognized Bedouin Villages in the Negev* (Abridged version). Tilgjengelig fra: <http://bimkom.org/eng/wp-content/uploads/Bedouin-Negev-Alternative-Master-Plan.pdf> [03. okt 2014].
- Regavim. 2014a. *About Regavim*. Tilgjengelig fra: https://http://www.facebook.com/pages/Regavim/259585924100042?sk=info&tab=page_info [17. nov 2014].
- Regavim. 2014b. *The Truth About the Bedouin in the Negev*. Tilgjengelig fra: <http://regavim.org.il/en/wp-content/uploads/2013/12/regavim-negev-eng-1.14-i.pdf> [14. okt 2014].
- Rodinson, Maxime. 1973. *Israel: A Colonial-Settler State?* New York: Monad Press.
- Said, Edward W. 1994. *Orientalisme: Vestlige oppfatninger av Orienten*. Oversatt av Anne Aabakken. Oslo: Cappelen.
- Smootha, Sammy. 1980. "Control of Minorities in Israel and Northern Ireland." *Comparative Studies in Society and History* nr. 22 (2):256-280. DOI: 10.2307/178409.
- Smotrich, Betzalel. 2013. *Cabinet votes to change legislation reorganizing Bedouin settlement – In whose interest?* Regavim, 30.01.2013. Tilgjengelig fra: <http://regavim.org.il/en/cabinet-votes-to-change-legislation-reorganizing-bedouin-settlement-in-whose-interest/> [10. okt 2014].
- Stasiulis, Daiva og Nira Yuval-Davis. 1995. "Introduction: Beyond Dichotomies — Gender, Race, Ethnicity and Class in Settler Societies." I *Unsettling Settler Societies: Articulations of Gender, Race, Ethnicity and Class*, redigert av Daiva Stasiulis og Nira Yuval-Davis. London: SAGE Publications Ltd. <http://dx.doi.org/10.4135/9781446222225> (lastet ned 15.11.2014).

- Swirski, Shlomo. 2007. *Current Plans for Developing the Negev: A Critical Perspective* [Rapport]. Adva Center. Tilgjengelig fra: <http://www.adva.org/uploaded/AdvaNegevJanuary2007.pdf> [03. sept 2014].
- Swirski, Shlomo. 2008. "Transparent Citizens: Israeli government policy toward the Negev Bedouins." *HAGAR Studies in Culture, Polity and Identities* nr. 8 (2):25-45.
- Swirski, Shlomo og Yael Hasson. 2006. *Invisible Citizens: Israeli Government Policy Toward the Negev Bedouin* [Rapport]. Adva Center. Tilgjengelig fra: <http://www.adva.org/UPLOADED/NegevEnglishFull.pdf> [06. okt 2014].
- Thagaard, Tove. 2003. *Systematikk og innlevelse: en innføring i kvalitativ metode*. 2. utg. Bergen: Fagbokforlaget.
- The Goldberg Commission. 2008. *Goldberg Commission's Recommendations*. Oversatt av RCUV. Tilgjengelig fra: http://www.landpedia.org/landdoc/Analytical_materials/Goldberg_recommendations-english.pdf [26. okt 2014].
- The Guardian. 2013. *UK must protest at Bedouin expulsion*, 29.11.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.theguardian.com/world/2013/nov/29/uk-protest-bedouin-expulsion> [01. nov 2014].
- The State of Israel. 2010. *Bedouins in the State of Israel*. Tilgjengelig fra: https://http://www.knesset.gov.il/lexicon/eng/bedouim_eng.htm [11. nov 2014].
- Thorbjørnsrud, Berit. 2005. "Feltarbeid: En personlig reise til økt innsikt." I *Kulturvitenskap i felt: Metodiske og pedagogiske erfaringer*, redigert av Anders Gustavsson. Kristiansand: Høyskoleforlaget.
- Times of Israel. 2013. *Bedouin relocation faces opposition left and right*, 12.12.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.timesofisrael.com/bedouin-relocation-faces-opposition-left-and-right/> [16. okt 2014].
- Troen, Ilan og Shay Rabineau. 2014. "Competing Concepts of Land in Eretz Israel." *Israel Studies* nr. 19 (2):162-186. DOI: 10.2979/israelstudies.19.2.162.
- Weinberg, David M. 2013. *A good deal for the Bedouin, and for Israel*. The Jerusalem Post, 12.05.2013. Tilgjengelig fra: <http://www.jpost.com/Opinion/Columnists/A-good-deal-for-the-Bedouin-and-for-Israel-334143> [02. nov 2014].
- Yassin, Walid. 2006. *The Problem of the Unrecognized Villages in Israel*. Dukium, Negev Coexistence Forum for Civil Equality. Tilgjengelig fra: http://dukium.org/user_uploads/pdfs/Assoc40-Unrecognized-Villages.pdf [06. okt 2014].
- Yiftachel, Oren. 1995. "Planning as Control: Policy and Resistance in a Deeply Divided Society." *Progress in Planning* nr. 44 (2):115-184. DOI: 10.1016/0305-9006(95)90158-2.
- Yiftachel, Oren. 1998a. "The Internal Frontier: Territorial Control and Ethnic Relations in Israel." I *Ethnic Frontiers and Peripheries: Landscapes of Development and Inequality in Israel*, redigert av Oren Yiftachel og Avinoam Meir, 39-67. Boulder, Colo: Westview Press.
- Yiftachel, Oren. 1998b. "Planning and Social Control: Exploring the Dark Side." *Journal of Planning Literature* nr. 12 (4):395-406. DOI: 10.1177/088541229801200401.
- Yiftachel, Oren. 1999. "'Ethnocracy': The Politics of Judaizing Israel/Palestine." *Constellations* nr. 6 (3):364-390. DOI: 10.1111/1467-8675.00151.
- Yiftachel, Oren. 2003. *Bedouin Arabs and the Israeli Settler State: Land Policies and Indigenous Resistance*. Tilgjengelig fra: [http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/new_papers_eng/in Abu-Saad and Champaign %282003%29.pdf](http://www.geog.bgu.ac.il/members/yiftachel/new_papers_eng/in%20Abu-Saad%20and%20Champaign%202003%29.pdf) [5. aug 2014].

Yiftachel, Oren. 2006. *Ethnocracy: Land and Identity Politics in Israel/Palestine*.
Philadelphia: University of Pennsylvania Press.

